

GEMEENTE HILLEGOM

PROGRAMMAREKENING 2018

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Voorwoord	3
Leeswijzer	4
Programma's	5
Programma 1: Ruimte	6
Programma 2: Maatschappij	14
Programma 3: Veiligheid & Handhaving	25
Programma 4: Beheer Openbare Ruimte	32
Programma 5: Inwoner & Bestuur	38
Algemene Dekkingsmiddelen	46
Paragrafen	51
Paragraaf A Weerstandvermogen	52
Paragraaf B Onderhoud kapitaalgoederen	60
Paragraaf C Financiering	65
Paragraaf D Bedrijfsvoering	70
Paragraaf E Verbonden partijen	72
Paragraaf F Grondbeleid	74
Paragraaf G Lokale Heffingen	77
Financiële Jaarrekening Hillegom 2018	82
Bijlagen	109
Bijlage 1: SISA verantwoording	110
Bijlage 2: Overzicht investeringskredieten	113
Bijlage 3: Wet Normering Topinkomens	116
Bijlage 4: Overzicht mutaties van de reserves	117
Bijlage 5: Wet Revitalisering Generiek Toezicht	118
Bijlage 6: Overzicht taakvelden (en prestatievelden)	119

Voorwoord

Het college van Hillegom biedt u hierbij de jaarrekening 2018 aan.

Het jaar 2018 stond voor een belangrijk deel in het teken van de gemeenteraadsverkiezingen. Maar ook hebben we onze eerste Omgevingsvisie 'Heerlijk Hillegom, duurzame (proef)tuin van Holland' vastgesteld. En daar zijn we trots op. Samen met scholieren, inwoners, ondernemers en veel andere partners dachten we na over de toekomst van ons heerlijke dorp. Met de volgende stap, het Omgevingsplan voor het buitengebied, zijn we inmiddels ook gestart.

Samen

In de gedachten van de Omgevingsvisie pakken we ontwikkelingen als de herontwikkeling van het Julianapark en het Jozefpark samen met omwonenden op. We zoeken met elkaar naar nieuwe wegen in het mooier maken van ons dorp! In overleg met belanghebbenden is zo ook de locatie vastgesteld van het Integraal Kind Centrum. En met een uitgebreid participatie traject is het ontwerp voor de herinrichting van het Burgemeester van Nispenpark vastgesteld.

Hillegom voor elkaar

Naar elkaar omkijken, allemaal mee doen; de inclusieve samenleving is een belangrijk speerpunt voor Hillegom. Onze inspanningen zijn gericht op het stimuleren van zelfredzaamheid van inwoners en organisaties en als het nodig is bieden we ondersteuning.

Op het gebied van gezondheid hebben we in 2018 flinke stappen gemaakt. Zo stelden we, samen met het maatschappelijke middenveld, organisaties en belangstellende inwoners het volksgezondheidsbeleid 'Hillegom Positief Gezond' op. Samen met het onderwijs, verenigingen, Hillegom in beweging, commerciële sportaanbieders en andere betrokken tekenden we ook het convenant Sport en Onderwijs, met als doel meer kinderen te laten sporten en bewegen.

Via Streetcornerwork en Welzijnswijk zijn we goed in contact gekomen met de Hillegoms jeugd. Hiermee hebben we een goede basis gelegd voor vroeg signalering en weten wat er speelt onder onze jongeren.

Voor de huisvesting van onze jongste kinderen stelde u krediet beschikbaar voor de bouw van het IKC Hillegom.

Ook op cultureel vlak boekten we een aardig succes met het cultuurfestival. Veel inwoners maakten door de inzet van organisaties en vrijwilligers kennis met kunst en cultuur.

Voor inwoners die een extra (financieel) steuntje nodig hebben om (langer) thuis te kunnen blijven wonen zijn eind vorige jaar de verordeningen Blijvers- en Verzilverlening vastgesteld. Hiermee kunnen inwoners tegen gunstige voorwaarden geld lenen om hun woning aan te passen.

Wonen

Ook in Hillegom zijn (toekomstige) inwoners op zoek naar een passende woning en een nieuw thuis. In ontwikkelingen zoals de Vossepolder, Woonzorgzone Elsbroek (fase 3) en Hillegom Noord zijn stappen gezet in de diverse procedures om tot ontwikkeling van deze woningbouwlocaties te komen. We zijn hierbij in goed overleg met de omgeving en de ontwikkelaars met het oog op de belangen van (toekomstige) inwoners.

Levendig en aantrekkelijk centrum

In het centrum hebben we ons verder ingespannen voor het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit.

Duurzaamheid

Binnen de Omgevingsvisie vindt u ook het duurzaamheidsprogramma. Een ambitieus programma, waarin we met elkaar aan de slag gaan voor een energieneutraal Hillegom in 2030 en een klimaatneutraal dorp in 2050.

Regionale samenwerking

Regionaal bundelen we onze krachten met de oprichting van de Economic Board Duin- en Bollenstreek om de samenwerking tussen onderwijs, overheid en ondernemers te versterken.

Goede regionale samenwerking heeft ook zijn vruchten afgeworpen bij het definitief vaststellen van het voor Hillegom meest wenselijke voorkeursalternatief van de Duinpolderweg.

Financiële verantwoording

In deze jaarrekening vindt u bij de diverse programma's een uitgebreide inhoudelijke toelichting van de activiteiten in het afgelopen jaar. De financiële toelichting kunt u vinden vanaf pagina 100.

Het college van burgemeester en wethouders.

Leeswijzer

De programmarekening bestaat uit twee delen:

1. Jaarverslag
2. Financiële jaarrekening

1. Jaarverslag

In het jaarverslag vertellen wij over het behalen van de beleidsvoornemens uit de programmabegroting 2018. Het verslag en de in de loop van het jaar uitgekomen bestuursrapportage volgen de programmastructuur. De indeling in de vijf programma's is:

1. Ruimte
2. Maatschappij
3. Veiligheid en handhaving
4. Beheer openbare ruimte
5. Inwoner en bestuur

Gevolgd door het onderdeel algemene dekkingsmiddelen.

Per programma vindt u de beleidskaders, de beleidsvoornemens, prestatiegegevens en het financiële overzicht. Dit is uitgewerkt aan de hand van de drie W-vragen (conform artikel 3 van de financiële beheersverordening artikel 212 Gemeentewet):

- Wat hebben we bereikt? (Outcome)
- Wat hebben we ervoor gedaan? (Output)
- Wat heeft het gekost? (Input)

Vervolgens worden de paragrafen beschreven. Deze geven een dwarsdoorsnede van de programmarekening. De paragrafen zijn:

- A. Weerstandsvermogen
- B. Kapitaalgoederen
- C. Financiering
- D. Bedrijfsvoering
- E. Verbonden partijen
- F. Grondbeleid
- G. Lokale heffingen

2. Financiële jaarrekening

In de financiële jaarrekening informeren wij u over de balans en jaarrekening, de grondslagen van waardering en resultaatbepaling. Ook geven we een toelichting op de vermogenspositie van de gemeente.

In de controleverklaring, opgesteld naar aanleiding van de controle van de jaarrekening, geeft de accountant zijn oordeel. Over zijn bevindingen doet de accountant afzonderlijk verslag.

Programma's

1.1 Prestatieveld Ruimte

Wat wilden we bereiken?

In 2018 hebben we de omgevingsvisie Heerlijk Hillegom, duurzame Proeftuin van Holland vastgesteld en zijn we aan de slag gegaan met de ambities en opgaven uit de Omgevingsvisie. Het uitvoeringsprogramma duurzaamheid is vastgesteld en gestart is met het omgevingsplan voor het buitengebied.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij de gemeente een eigen grondpositie heeft, zoals Vossepolder, Woonzorgzone fase 3 en Hillegom Noord, worden ontwikkelaars geselecteerd die onze ambities waar kunnen maken. Bij initiatieven van derden, zoals het Jozefpark, stimuleren wij ontwikkelaars, corporaties en particuliere initiatiefnemers om bij te dragen aan de koers die is uitgezet in de Omgevingsvisie.

Wij faciliteren plannen en ideeën, op voorwaarde dat ze bijdragen aan een verbetering van de leefkwaliteit en de duurzame ontwikkeling van Hillegom.

Wat hebben wij ervoor gedaan?

In september 2018 hebben provinciale staten van Noord- en Zuid-Holland de definitieve voorkeursvariant voor de Duinpolderweg vastgesteld. Deze variant heeft geen directe invloed op het plangebied van de Vossepolder en Hillegom Noord. Met de deelnemers aan de intentieovereenkomst Hillegom Noord hebben we afgesproken dat we de voormalige sportvelden als eerste fase gaan ontwikkelen. Eind 2018 is de selectieleidraad voormalige sportvelden Hillegom Noord gereed. In deze leidraad wordt voor de locatie voorzien in circa 120 goedkope koopwoningen, aangevuld met woningen in de vrije (koop-)sector.

Voor de uitwerkingsplannen 3,4, en 5 Vossepolder is een selectieprocedure doorlopen. De beste inschrijver gaat de 64 woningen in deze uitwerkingsplannen realiseren met een gemiddelde GPR van 8,4. De voorbereiding voor de laatste fase van de Vossepolder, 41 kavels / woningen, is gestart met het opstellen van het bestemmingsplan.

De gemeenteraad heeft in 2018 de grondexploitatie voor Woonzorgzone Elsbroek fase 3, de locatie van de voormalige Paulusschool, vastgesteld. Er is overeenstemming bereikt over de aankoop van de gronden van woonstichting Stek in het plangebied en de uitvraag voor de ontwikkeling van het plangebied is uitgeschreven. Op basis van het principe 'Beste Prijs-kwaliteitverhouding' (BPKV) wordt een ontwikkelaar geselecteerd. Belangrijke gunningscriteria zijn woon(zorg)programma, plankwaliteit en duurzaamheid.

In 2018 hebben de projectontwikkelaar en gemeente gewerkt aan een optimalisatie van de ruimtelijke kwaliteit van de planvorming voor het Jozefpark en een verbeterde aansluiting op de infrastructuur omdat het parkeren grotendeels (half)verdiept plaatsvindt. Het plan gaat uit van het handhaven van de bestaande gebouwen Jozefkerk, pastorie, Theresiahuis en het historische deel van de Jozefschool. Er is een participatieavond georganiseerd voor omwonenden en belangstellenden om mee te denken over alle onderdelen van het plan. Er is inmiddels een samenwerkingsovereenkomst gesloten die als uitgangspunt zal dienen voor de anterieure overeenkomst.

De gemeente Hillegom werkt momenteel aan het opstellen van een omgevingsplan voor het Buitengebied en de Zanderij. Dit omgevingsplan stellen wij op in participatie met de samenleving en diverse stakeholders. Om hier vorm aan te geven is bij de inwoners en eigenaren binnen het plangebied gevraagd welke initiatieven zij hebben. In 2018 hebben verschillende van deze initiatiefnemers een principeverzoek ingediend. Deze verzoeken hebben wij met de nieuwe Omgevingsvisie in gedachten behandeld. De "ja, mits" gedachte is de grondhouding geweest.

Prestatiegegevens

Onderwerp	Herziening bestemmingsplannen en beleid
Realisatie 2017	• Ontwerp-Omgevingsvisie en MER ter visie gelegd • Buitengebied – Omgevingsplan in voorbereiding (inclusief Zanderij) • Centrumplannen – Handboek uitstallingen en gevelreclame opgesteld
Ambitie 2018-2021	• Buitengebied – Omgevingsplan vaststellen in 2018/2019 • Uitvoering Centrumplannen • Omgevingsplan Hillegom vaststellen
Realisatie 2018	• Omgevingsvisie vastgesteld • Voorbereiding omgevingsplan Buitengebied en Zanderij • Overleg met diverse partijen, waaronder vastgoedeigenaren, en inrichting openbare ruimte Centrum

1.2 Prestatieveld Wonen

Wat wilden we bereiken?

Hillegom streeft naar een evenwichtige opbouw van de woningvoorraad. De Woonvisie geeft inhoud aan de verdere invulling hiervan. In lijn met de Woonvisie zijn de Prestatieafspraken 2017-2020 met de woningcorporaties en de huurdersbelangenverenigingen gemaakt.

Met ontwikkelaars, particulieren en met partijen (onder meer uit de zorg) die betrokken zijn vanuit hun professie, wordt invulling gegeven aan de Woonvisie en de uitvoering van de Prestatieafspraken.

Wat hebben we ervoor gedaan?

In de Woonvisie Hillegom 2015-2019 zijn onze ambities vastgelegd. De belangrijkste is het versterken van het karakter van Hillegom als aantrekkelijke woongemeente voor alle doelgroepen. Daarnaast hebben we ons ingezet voor een aantal doelgroepen die steun kunnen gebruiken om hun weg op de woningmarkt te vinden of om andere redenen ondersteuning nodig hebben. Betaalbaarheid, beschikbaarheid, wonen met zorg en huisvesting van statushouders en arbeidsmigranten zijn de belangrijkste thema's. De Woonvisie is leidend voor de ontwikkeling van nieuw te bouwen woningen. We hebben uitvoering gegeven aan de activiteiten genoemd in de Woonvisie. Met onze woonpartners, zoals de corporaties, maken we jaarlijks prestatieafspraken om de plannen vorm te geven.

Toelichting:

In 2018 zijn de prestatieafspraken uitgevoerd die in december 2017 zijn opgesteld. De voortgang van de afspraken is gemonitord. Dit was input voor de prestatieafspraken van 2019. De nadruk van de prestatieafspraken 2018 lag op het beschikbaar houden van de sociale voorraad en de doorstroming. Een voorbeeld van deze afspraak is de doorstroom van senioren die een sociale huurwoning achterlieten en naar een nieuwbouw appartement verhuizen.

Medio december 2018 zijn de prestatieafspraken 2019 getekend. Dit is het resultaat van traject waarbij gemeente, corporatie en huurders afspreken welke inspanningen zij het komend jaar zullen leveren. Het betreft zowel afspraken in HLT verband als afspraken specifiek voor Hillegom. Deze afspraken hebben betrekking op de onderwerpen voorraad, betaalbaarheid, duurzaamheid, wonen met zorg en het huisvesten van bijzondere doelgroepen.

Eind 2017 wordt de Regionale WoonAgenda Holland Rijnland (RWA) vastgesteld. De RWA bevat een realistisch kwalitatief en kwantitatief onderbouwd woningbouwprogramma. Daarnaast bevat de agenda een passend aanbod voor de doelgroepen van het huurbeleid en een kader voor de toepassing van de Ladder voor duurzame verstedelijking in bestemmingsplannen. De lokale woonvisies moeten in lijn zijn met de RWA. Het uitgangspunt blijft dat gemeenten en de regio zelf verantwoordelijk zijn voor de woonopgave. De gemeente heeft immers veel instrumenten tot haar beschikking zoals het maken van prestatieafspraken met woningbouwcorporaties, het vaststellen van bestemmingsplannen en het maken van afspraken voor het feitelijk bouwen van woningen met bouwbedrijven en projectontwikkelaars.

Toelichting:

De Regionale WoonAgenda Holland Rijnland (RWA) is in maart 2018 vastgesteld. De lokale woonvisies moeten in lijn zijn met de RWA. In 2019 wordt gestart met het opstellen van de nieuwe woonvisie. Ook is in 2018 de regionale huisvestingsverordening geactualiseerd. Deze regels voor de verdeling van sociale huurwoningen in Holland Rijnland moet op 1 juli 2019 van kracht zijn.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Onderwerp	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018
Gemiddelde WOZ waarde (x € 1.000). Bron: CBS.	224	224	229	239
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (in euro's). Bron: COELO.	722	746	668	694
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (in euro's). Bron: COELO.	777	801	723	749
Nieuw gebouwde woningen (aantal per 1.000 woningen). Bron: ABF	4,8	4,1	nb	nb
Demografische druk (%) Bron: CBS	71%	72,4%	72,5%	73%

1.3 Prestatieveld Bereikbaarheid

Wat wilden we bereiken?

Om de doelstellingen uit het HVVP te behalen worden (infrastructurele) maatregelen genomen om zowel het centrum van Hillegom, woon- en werkgebieden als het buitengebied van Hillegom in te richten conform de principes van Duurzaam Veilig en de landelijke richtlijnen/aanbevelingen voor verkeersvoorzieningen binnen en buiten de bebouwde kom. Door hier op te sturen bereiken we een zo optimaal mogelijk bereikbaar en toegankelijk openbaar vervoer, een comfortabel en direct fietsnetwerk en een balans zijnde parkeervraag en -aanbod.

Wat hebben we ervoor gedaan?

De ontwikkelingen met betrekking tot de Duinpolderweg hebben we gevolgd en in de tracékeuzefase het belang van de gemeente Hillegom ambtelijk en bestuurlijk behartigd. Dit heeft geresulteerd in een definitief voorkeursalternatief. Bij de realisatie van infrastructurele projecten (zoals de rotonde bij de Ringoever) worden oplossingen gemaakt conform alle aanbevelingen voor duurzaam veilig wegbeheer.

In regionaal verband (Uitvoeringsagenda Regionaal verkeers- en vervoersplan en Economische Agenda Duin- en Bollenstreek) hebben we samen met onder meer Holland Rijnland gewerkt aan de verbetering van de bereikbaarheid van onze streek. Een belangrijk aandachtspunt daarbij is het meewerken aan de opstelling van een OV-visie voor de regio. Naar verwachting is deze eind 2019 gereed.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Onderwerp	Realisatie 2013	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016-2018
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig in %. Bron: waarstaatjegemeente.nl	7	7	9	n.b.
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser in %. Bron: waarstaatjegemeente.nl	8	10	14	n.b.

Vervallen m.i.v. februari 2018: bovengenoemde indicatoren zijn vervallen omdat deze indicatoren niet duurzaam blijken te zijn. Na wijzigingen in het beleid van de bronhouder kunnen er niet langer voldoende updates beschikbaar worden gesteld voor deze indicatoren.

1.4 Prestatieveld Economie en bedrijvigheid

Het herstel van de Nederlandse economie zet naar verwachting ook in 2018 weer verder door. In Hillegom is dit vooral te merken door het toenemende aantal aanvragen voor uitbreiding van de vooral grotere bedrijven in diverse sectoren.

De detailhandelssector is structureel veranderend na de crisis en doordat steeds meer consumenten online kopen. Een groep detaillisten worstelt nog steeds met haar voortbestaan. Toch zijn er meerdere succesvoorbeelden van ondernemers die hun bedrijfsvoering hebben aangepast en zo hebben ingespeeld op de nieuwe economische werkelijkheid. We faciliteren ondernemers door mee te denken met hun plannen en ambities. We stimuleren investeringsbereidheid van ondernemers in het centrum door het vestigingsklimaat te versterken. Dit doen we door de ruimtelijke kwaliteit in het centrum te verbeteren.

In de Duin- en Bollenstreek werken we nauw samen aan het stimuleren van de economie. We geven uitvoering aan de Economische agenda Duin- en Bollenstreek. Hierin hebben we vier belangrijke pijlers: Greenport, Toerisme, Zorg en Space. We werken binnen de Economic Board samen met vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven en het onderwijs om te komen tot economische groei in de Duin- en Bollenstreek. Er wordt uitvoering gegeven aan de projecten uit de Economische Agenda die zijn vastgesteld. Binnen die projecten wordt ingezet op een grotere naamsbekendheid, meer toeristen, meer innovatie, meer werkgelegenheid, een betere bereikbaarheid, enzovoort. Het programma wordt voor 4 jaar ingezet.

Wat wilden we bereiken?

- Versterken van de economie in de Duin- en Bollenstreek.
- Voldoende ruimte voor bedrijven om zich te kunnen vestigen en ontwikkelen.
- Duurzaam en uitvoerend platform voor ondernemers, onderwijs en overheid.
- Een sterk centrum passend bij de aard en schaal van Hillegom en bij de landelijke ontwikkelingen in de detailhandel.
- Vergroten van het toeristisch en recreatief aanbod en de toeristische samenwerking in Hillegom en de Bollenstreek.
- Versnelling herstructurering buitengebied (GOM).

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Economische Agenda Duin- en Bollenstreek

We hebben de Economische agenda Duin- en Bollenstreek verder uitgerold. We hebben samen met de gemeenten Noordwijk, Noordwijkerhout, Teylingen en Lisse de stichting Economic Board Duin- en Bollenstreek opgericht. Conform gemeentelijke besluitvorming richt deze stichting zich op de aansturing van de uitvoering van de Economische Agenda Duin- en Bollenstreek, en het versterken van de samenwerking tussen onderwijs- en onderzoeksinstituten, overheid en ondernemers. De Economic Board Duin- en Bollenstreek is op- en ingericht, en jaagt uitvoering van de verschillende business cases aan. In oktober heeft EBDB de gemeenten gerapporteerd over de inhoudelijke voortgang. Hierbij is gemeld dat de verwachting was dat er in 2018 met verschillende projecteigenaren van projecten uit de economische agenda overeenkomsten gesloten zouden worden. In de jaarrapportage 2018 (welke gemeenten ontvangen na het eerste kwartaal 2019) zal geduid worden om welke projecten dit specifiek gaat.

- Een actieve en constructieve houding ten opzichte van initiatieven van ondernemers voor bijvoorbeeld uitbreiding of vestiging.

Toelichting:

We hebben in 2018 geïnvesteerd in de samenwerking met en facilitering van het bedrijfsleven. In de geest van de omgevingsvisie benaderen we initiatieven en verzoeken positief waar kan, en vanuit (alternatieve) mogelijkheden. We gaan bij aanvragen die niet binnen beleidskaders passen met initiatiefnemers in gesprek, waarbij het doel is om te komen tot een aanvraag die wel in te passen is.

- Actief deelnemen aan het netwerk van ondernemers, onderwijs en overheid en mede uitvoering geven aan daaruit voortvloeiende projecten.

Toelichting:

We investeren in het overleg met het georganiseerd bedrijfsleven en onderwijsinstellingen, en zetten in op gezamenlijke doelen en ambities. De overlegstructuur hiervoor is nader vorm gegeven, waarna bezien wordt of en op welke onderwerpen tot een gezamenlijke agenda gekomen kan worden.

- Uitvoering geven aan het Gebiedsprogramma Bollenstreek.

Toelichting: In 2018 hebben we de visies 'Recreëren tussen het Erfgoed' en 'Uitstraling Duin- en Bollenstreek' vastgesteld als een uitwerking van de in het Gebiedsprogramma opgenomen thema's en parel. Voor onderdelen van de visies hebben we projectplannen ingediend voor het Gebiedsprogramma. Deze plannen gaan we in 2019 uitvoeren.

- Uitvoering geven aan het programma Centrumontwikkeling dat bijdraagt aan het creëren van een sterk winkelcentrum.

Toelichting: Er zijn gesprekken geweest met (potentiële)ontwikkelaars in het centrum. Voor Jozefpark is een samenwerkingsovereenkomst getekend met de ontwikkelaar en zijn de plannen gepresenteerd aan belanghebbende en omwonenden. De herbestrating van de Houttuin is afgerond en is op deze locatie een pilot gestart om te kijken hoe de inrichting rondom terrassen en standplaatsen in de toekomst geregeld worden. De voorbereidende fase van Burgermeester van Nispenpark is afgerond en de realisatiefase is van start gegaan.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Onderwerp	Realisatie 2013	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018
Functiemenging in %. Bron: LISA.	39,4	39,0	38,8	43,5	44,0	43,6
Vestigingen van bedrijven (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar). Bron: LISA.	72,8	69,3	67,6	119,4	122,4	137,8

1.5 Prestatieveld Milieu

De inspanningen op milieugebied moeten leiden tot het verbeteren en bewaken van de kwaliteit en veiligheid van de leefomgeving in Hillegom. Om dit te bereiken voert de Omgevingsdienst alle milieutaken uit voor de gemeente Hillegom en adviseert bij ruimtelijke planvorming. Bovendien is de Omgevingsdienst actief op het brede terrein van milieu, gezondheid en duurzaamheid. Hierbij gaat het om onderwerpen zoals bodem-, luchtverontreiniging, geluidhinder, gevaarlijke stoffen en energiebesparing. In 2017 is een traject ingezet ter bevordering van de robuustheid van de Omgevingsdienst. In 2018 is dit verder doorgezet en heeft Hillegom de asbesttaken bij de Omgevingsdienst neergelegd.

Op zowel mondiaal, landelijk, regionaal als lokaal niveau is er steeds meer het urgentiebesef om duurzaamheid in brede zin (people, planet en profit) in onze samenleving te verankeren. Inmiddels zijn er op verschillende schaalniveaus concrete afspraken gemaakt. Bij ons, in Hillegom, is het brede thema duurzaamheid geborgd in de 'Omgevingsvisie Heerlijk Hillegom, duurzame (proef)tuin van Holland'. Tegelijkertijd met de omgevingsvisie is het 'Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid Hillegom 2018-2022' vastgesteld. In 2018 is gestart met de activiteiten uit het uitvoeringsprogramma duurzaamheid.

Wat wilden we bereiken?

Milieu

- Een optimale milieukwaliteit en duurzaamheid van de fysieke leefomgeving.
- Bijdrage leveren aan een gezonde en duurzame leefomgeving door vergunningverlening, meldingen volgens de milieuwetgeving.
- Reductie van geluidbelasting door deel te nemen aan projecten voor saneringswoningen van het Rijk.
- Dat inrichtingen de geldende regels naleven. Het uitgangspunt is uniform toezicht dat effectief en efficiënt is en oog heeft voor bestuurlijke handhavingsprioriteiten en overwegingen. We streven naar een naleefgedrag van 80%.
- De Omgevingsdienst stelt jaarlijks een Begroting, Evaluatie- en Jaarverslag op met prestatie indicatoren voor advies, vergunningverlening, toezicht en handhaving en de financiële paragrafen.
- Een (financieel en inhoudelijk) robuuste omgevingsdienst.

Duurzaamheid

- Hillegom heeft als ambitie om in 2030 een energieneutrale gemeente en in 2050 een klimaatneutrale gemeente te zijn.
- Energietransitie in Holland Rijnland. Hierbij zijn de dertien Holland Rijnland gemeenten inclusief Hillegom betrokken. Daarnaast zijn betrokken: de provincie Zuid-Holland, de Omgevingsdienst West-Holland en het Hoogheemraadschap van Rijnland en Holland Rijnland zelf.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Milieu:

- De Omgevingsdienst West-Holland heeft de wettelijke taken op milieud advisering voor ruimtelijke plannen, Wabo-vergunningverlening, handhaving, bodem, geluid, externe veiligheid, ecologie, archeologie en APV uitgevoerd. Hierdoor hebben we een bijgedragen geleverd aan het realiseren van een optimale milieukwaliteit.
- Er is gewerkt aan geluidsaneringsprojecten voor woningen langs de N208. Dit project is in verschillende fasen verdeeld. Afgelopen jaar zijn er voor een deel van de woningen geluidwerende gevelmaatregel genomen, voor een

ander deel is uitvoeringssubsidie toegekend en er zijn woningonderzoeken uitgevoerd. Voor een mogelijk reconstructieproject Meerlaan zijn voorbereidingen getroffen.

- In 2018 is het nalevingspercentage uitgekomen op 55% voor de integrale controles uitgevoerd door ODWH. Het grootste deel van de overtredingen wordt veroorzaakt door administratieve afwijkingen, zoals het niet melden van uitbreidingen of het ontbreken van een verplichte keuring van installaties. In de meeste gevallen wordt dit door de ondernemer snel hersteld en is dit bij de (administratieve) hercontrole op orde. Hiermee is een minimaal milieu risico gelopen.
- We hebben de asbest taak overgedragen aan de Omgevingsdienst West-Holland. Hiermee voldoen we enerzijds aan onze wettelijke verplichting en anderzijds hebben we een kwalitatieve verbetering gemaakt. Deze overdracht van taken draagt bij aan de robuustheid van de Omgevingsdienst en aan een optimale milieukwaliteit.
- We hebben deelgenomen aan de overleggen met Omgevingsdienst West-Holland, de deelnemende gemeenten en de provincie en de effecten van de beoogde maatregelen om te komen tot een (financieel) robuuste omgevingsdienst gemonitord.

Duurzaamheid:

- In februari 2018 zijn zowel de Omgevingsvisie als het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid Hillegom 2018-2022 vastgesteld.
- Na vaststelling van het Uitvoeringsprogramma zijn wij gestart met het oppakken van de daarin genoemde activiteiten. Zo er is beleid voor openbare laadinfrastructuur opgesteld, waardoor het mogelijk is voor inwoners om een openbare laadpaal aan te vragen. Daarnaast is er een stratenproject georganiseerd in de Spoorbuurt waarbij bewoners zijn geholpen met het nemen van verduurzamingsmaatregelen voor de eigen woning. Wij hebben 20 MKB-Energiescans voor Hillegomse bedrijven laten uitvoeren, op basis van deze scans zijn al diverse energiebesparende maatregelen door hen genomen. Ook zijn er in 2018 5 Duurzaamheidsleningen toegewezen. Over de voortgang van het totale programma is een presentatie gegeven in de raadscommissie en er is een rapportage opgesteld met de stand van zaken die naar de raad is toegestuurd.
- In 2019 wordt gewerkt aan opzetten monitoringsystematiek voor uitvoeringsprogramma duurzaamheid, waarbij de informatie van TELOS wordt toegepast.
- In Holland Rijnland verband is in september 2017 een regionaal klimaat energieakkoord overeengekomen. Hierbij zijn de dertien Holland Rijnland gemeenten, inclusief Hillegom betrokken. Daarnaast zijn betrokken: de provincie Zuid-Holland, de Omgevingsdienst West-Holland en het Hoogheemraadschap van Rijnland en Holland Rijnland zelf. In 2018 is verder ingezet op de 5 lijnen die vanuit het programma zijn neergezet.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Onderwerp	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018**
Hernieuwbare elektriciteit in %.* Bron: RWS.	1,2	1,4	1,8	2,5	NB

*Percentages hernieuwbaar opgewekte elektriciteit in de gemeente ten opzichte van het totale elektriciteitsgebruik in de gemeente door optelling van alle bronnen. De verwachting is een verdere toename van het aandeel hernieuwbare elektriciteit binnen de gemeente, mede door activiteiten die plaatsvinden vanuit het uitvoeringsprogramma duurzaamheid Hillegom en deelname van Hillegom aan het Energieakkoord Holland Rijnland.

** Gegevens van 2018 zijn op moment van schrijven nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

Verbonden partijen

De vernieuwde BBV voorschriften schrijven voor dat informatie over een verbonden partij wordt opgenomen bij het desbetreffende programma. Voor algemene informatie over verbonden partijen en een samenvatting wordt verwezen naar de paragraaf E Verbonden partijen.

Naam	Greenport Ontwikkelings Maatschappij B.V. (GOM)					
Vestigingsplaats	Noordwijkerhout					
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap					
Bestuurlijk belang	Lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders: 1 wethouder					
Openbaar belang	GOM is een uitvoeringsorganisatie zonder publiekrechtelijke taken. Bij GOM zijn zes Duin- en Bollenstreekgemeenten betrokken. De regio Holland Rijnland, en meer in het bijzonder het gebied Duin- en Bollenstreek, heeft een sterke internationale concurrentiepositie in de tuinbouwsector waar het gaat om bloemen, planten, bollen, knollen en vaste planten. Partijen willen deze internationale concurrentiepositie behouden, uitbouwen en versterken door een integrale gebiedsontwikkeling waarbij vorm en inhoud wordt gegeven aan een integrale ruimtelijke herstructurering van het gebied van de Duin- en Bollenstreek. De herstructurering vraagt een integrale en bovenlokale aanpak.					
Beleidsinformatie	De integrale gebiedsontwikkeling moet leiden tot versterking van de nationale en regionale economie, en tot het versterken van het nationale landschap door behoud, revitalisering en versterking van onder andere het bollencomplex (2625 ha), de glastuinbouwclusters en het toerismecluster. Daarbij moet ook een aanzienlijke kwaliteitsslag (incl. een actieve aanpak en sanering verrommeling en verbetering van natuur en ecologie) bereikt worden voor het gehele gebied.					
Beleidsrisico's	Met in achtneming van de kapitaalbreng van de gemeenten (€ 390.000), de € 10 miljoen bijdrage van Holland Rijnland uit het regionale investeringsfonds (RIF) voor de Greenport en een nader te bepalen deel van de € 20 miljoen uit het RIF voor de regionale groenstructuur, de toegekende FES-gelden, eventuele provinciale- en rijksbijdragen, eventuele andere subsidies en de opbrengst uit de verkoop van gronden is het uitgangspunt van de GOM een budgettair neutraal eindresultaat. De gemeenten H,L en T hebben zich – ieder afzonderlijk evenals de andere deelnemende gemeenten – garant gesteld voor een bedrag van € 7 miljoen.					
Financieel belang	Deelname	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
(Bedragen x € 1.000)	2017	2017	1-1-2017	31-12-2017	1-1-2017	31-12-2017
	H: 1 aandeel	€ 0	€ 390	€ 390	€ 16.054	€ 19.180
Het eigen en vreemd vermogen alsmede het resultaat zijn gebaseerd op de jaarrekening van 2017.						

Naam	Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)					
Vestigingsplaats	Leiden					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling					
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 2 wethouders Dagelijks bestuur: geen					
Openbaar belang	De ODWH behartigt de gemeenschappelijke belangen op het gebied van milieu, milieubeleidsontwikkeling en een efficiënte en doelmatige uitvoering van de gemeentelijke en provinciale milieutaken.					
Beleidsinformatie	In 2018 heeft de ODWH haar strategienota 2018-2021 vastgesteld. Speerpunten van deze nota zijn; duurzaamheid en energie, omgevingswet, kwaliteit, kennisinstituut, optimale samenwerking in de regio, eigenaarschap en relatie opdrachtgeven-opdrachtnemer en stabiele en (financieel) gezonde dienst.					
Beleidsrisico's	Samen met de ODWH maken we een realistisch werkplan met de daarbij benodigde uren. Echter is het aantal vergunningen, bezwaren, RO-adviezen afhankelijk van de conjunctuur. Voor nu betekent dat een groei in vergunningaanvragen en RO-adviezen vanwege de aantrekkende economie.					
Financieel belang	Deelname	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
(Bedragen x € 1.000)	2018	2017	1-1-2017	31-12-2017	1-1-2017	31-12-2017
	H: € 648	€ 158	€ 1.664	€ 1.336	€ 6.144	€ 7.144
Het eigen en vreemd vermogen alsmede het resultaat zijn gebaseerd op de jaarrekening van 2017.						

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000				
Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Ruimte	-450	-312	-572	-509
Wonen	-2.376	-2.372	-197	-510
Bereikbaarheid	-110	-111	-280	-170
Economie en bedrijvigheid	-951	-544	-648	-2.393
Milieu	-712	-645	-968	-881
Totaal programmakosten	-4.599	-3.984	-2.665	-4.463
Apparaatskosten	0	0	0	0
Kapitaallasten	-3	-3	-3	-3
Totaal lasten	-4.602	-3.987	-2.668	-4.466
Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Wonen	2.342	2.212	2	510
Economie en bedrijvigheid	698	90	83	1.850
Milieu	5	1	1	2
Ruimte	106	0	0	60
Totaal baten	3.152	2.303	86	2.423
Saldo voor mutaties reserves	-1.450	-1.684	-2.582	-2.044
Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Toevoegingen Reserves	-3	-3	-3	-1.503
Onttrekkingen Reserves	233	176	2.354	1.919
Eind totaal	231	174	771	417
Saldo na resultaatbestemming	-1.219	-1.510	-1.811	-1.627

Programma 2 Maatschappij

Sociaal
Domein

Onderwijs

Sport &
Gezondheid

Kunst &
Cultuur

Vanaf 1 januari 2015 is een groot aantal taken op het gebied van werk, maatschappelijke ondersteuning en jeugd overgeheveld van het Rijk naar de gemeente. Het Rijk heeft besloten dat dit moet gebeuren met minder geld. Het kunnen implementeren van de decentralisaties met de middelen die we daarvoor krijgen vraagt om een fundamentele herbezinning van de taken van de gemeente. Het vastgestelde kader is immers: "Rijksbudget is werkbudget". De decentralisaties kunnen niet los van elkaar worden gezien. De opdracht is om de decentralisaties in samenhang te beschouwen en te werken aan een transformatie van het totale sociale domein. De implementatie en doorontwikkeling van het sociale domein doen wij, rekening houdend met lokale invulling, grotendeels samen met onze regiogemeenten in de Bollenstreek en in Holland Rijnland verband.

Wij hanteren de volgende definitie van het sociale domein: Het sociale domein is de leefwereld waar de Hillegommers zich sociaal, maatschappelijk, educatief, cultureel en sportief kunnen ontplooiën en waar door het stelsel van organisaties, ondernemers, onderwijs en overheid een bijdrage wordt geleverd aan het welzijn van onze inwoners. We stimuleren de zelfredzaamheid van inwoners en organisaties. Kunnen inwoners het echter niet zelf of met behulp van hun sociaal netwerk organiseren, dan bieden we ondersteuning op maat. Voor organisaties betekent dit dat zij waar mogelijk niet of beperkt financieel afhankelijk zijn van de gemeente. Het maatschappelijk middenveld voelt een gedeelde verantwoordelijkheid voor alle inwoners.

2.1 Prestatieveld Sociaal domein

De transformatie binnen het Sociaal Domein is een langdurig proces dat de komende jaren wordt doorgezet.

Wat wilden we bereiken?

Innovatie

De (grote) uitdaging is om uitwerking te geven aan de achterliggende gedachte van de 3 decentralisaties dat inwoners in onze gemeenten allemaal mee kunnen doen, de verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf, voor elkaar en de leefomgeving. Voor inwoners voor wie dat geheel of gedeeltelijk niet haalbaar is, organiseren we tijdelijke of langdurige hulp of ondersteuning. Uitgangspunt is om binnen het door het Rijk gegeven budget te blijven. De ambitie is om van de ondersteuning meer maatwerk te maken die uitgaat van de één gezin één plan gedachte, maar die ook aansluit op vormen van zorg, zowel thuis als intramuraal. Inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt helpen we, onder meer via het SPW en ons SW-bedrijf de MareGroep, om aan de slag te komen. Daarvoor gebruiken we het instrumentarium dat de Participatiewet en de Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten biedt. De uitdaging is om het slimmer te organiseren én kosten te besparen. Innoveren is ook (meer) gebruik maken van de kracht van de samenleving. Dit willen

we gaan ontwikkelen in co-creatie met het werkveld om in gezamenlijkheid te komen tot creatieve oplossingen en werkwijzen.

Het ontschottingsprogramma is medio 2018 geëvalueerd. De aanbevelingen uit deze evaluatie worden nu uitgevoerd door een interne projectleider. We werken langs een taskforce-aanpak met enerzijds het doorbreken van systemen en anderzijds dragen we bij aan doorontwikkeling van het beleid. Het doel van het ontschottingsprogramma blijft onverminderd: iedereen denkt en werkt als een onschotter. Wij en onze partners werken volgens de bedoeling en hierdoor krijgt onze inwoner de hulp die nodig is. Het ontschottingsprogramma wordt ook in 2019 uitgevoerd.

Preventie

We verwachtten dat, als we inzetten op preventie, we minder snel specialistische hulp nodig zullen hebben. In 2018 hebben we daarom eerst uitgebreid onderzoek gedaan naar wat er aan preventie geboden wordt voor de jeugd en hun gezin in Hillegom.

In 2018 heeft de multidisciplinaire inzet van het Sociaal Team Hillegom er onder andere voor gezorgd dat mensen sneller in beeld kwamen wanneer zij ondersteuning nodig hadden.

Preventie richt zich ook op mensen die nog geen zorg en ondersteuning nodig hebben. Het gaat dan bijvoorbeeld om mensen te stimuleren om zelf hun woning levensloopbestendig te maken, zodat ze langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. Of hen bijvoorbeeld te stimuleren actief deel te nemen aan de samenleving door vrijwilligerswerk. Door meer sociale samenhang te creëren stimuleren we dat inwoners omzien naar elkaar en dringen we eenzaamheid terug.

Het niet voldoende beheersen van de Nederlandse taal en onvoldoende vaardig zijn in rekenen zijn vaak knelpunten waardoor burgers in de problemen komen met hun gezondheid en financiën. Hierdoor wordt vaker een beroep gedaan op voorzieningen in de zorg, in de bijstand of maatschappelijke opvang. Het preventief en curatief inzetten van scholing en begeleiding op de Nederlandse taal en rekenen zijn een instrument om het beroep op voorzieningen terug te dringen.

WMO

In de Kadernota WMO Bollen 5 2015-2018 is onderstaande visie opgenomen:

'De inwoners van de Duin- en Bollenstreek kunnen allemaal meedoen, kunnen zich ontplooien en verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf, voor elkaar en de leefomgeving. Voor de groep inwoners voor wie dat geheel of gedeeltelijk niet haalbaar is, is tijdelijke of langdurige ondersteuning beschikbaar.

Iedere inwoner kan met zijn talenten, mogelijkheden, beperkingen en problemen meedoen. De kracht van de samenleving wordt benut om diegenen die dat nodig hebben informeel te helpen en te steunen om mee te doen (eigen kracht)'

Met de in 2016 opgestelde 'Transformatie-agenda' ligt er een uitvoeringsplan om de uitwerking van deze Kadernota WMO 2015-2018 verder vorm te geven. Onderwerpen die in deze transformatieagenda een plek krijgen, zijn onder andere het vormgeven van de toegang tot zorg en ondersteuning, mantelzorg en de vernieuwing van respijtzorg, de 18-/18+ problematiek en de verbinding van de WMO met Participatie en Jeugd, sport en cultuur en positieve gezondheid. Voor de uitvoering van deze plannen richten we ons waar mogelijk op buurt- en wijkniveau, met andere woorden: zo dicht mogelijk bij de inwoner.

De Transformatieagenda is een dynamische agenda die we in de komende jaren voortdurend blijven aanscherpen en bijsturen met onze maatschappelijke partners en de gemeenteraad. Tevens vormt de Transformatieagenda de start voor een continue dialoog met onze inwoners over behoeften, ervaringen en initiatieven.

Jeugdhulp

Centraal in de visie staat het gegeven dat iedereen een rol heeft in het opgroeien van onze jeugd en als centraal doel is geformuleerd dat de jeugd in Hillegom gezond en veilig opgroeit. In ons jeugdhulpmodel is dit vertaald in hulp en ondersteuning die zo veel mogelijk is ingebed in het dagelijks leven van de kinderen. Wij kiezen voor een aanpak waarin zo compleet mogelijke, integrale oplossingen voor inwoners wordt gezocht, bij voorkeur in de eigen leefomgeving, vanuit het principe: 1gezin/1plan/1 regisseur. In 2018 zijn we daar weer een stap dichterbij gekomen. Ouders en jeugdigen gaan steeds meer ervaren dat de jeugdhulp in samenhang met andere voorzieningen wordt aangeboden, het streven is steeds dat zij minimaal even tevreden zijn over de kwaliteit en dat wachttijden acceptabel zijn.

Werk

We willen dat iedereen die kan werken aan het werk is en niet aan de kant staat. Een baan geeft de garantie van inkomen en biedt de beste gelegenheid tot sociale participatie. Niet iedereen kan zonder tussenstap direct vanuit een uitkering aan de slag gaan. Het opdoen van werkervaring kan helpen deze stap te verkleinen. Dit kan variëren van het opdoen van ervaring bij een Hillegoms bedrijf tot meedraaien bij de gemeente in een administratieve functie of op een andere passende plek. Het ontzorgen van de werkgever is hierbij een randvoorwaarde. Wij dragen bij aan een goed functionerende regionale arbeidsmarkt.

Statushouders

Wij voeren onze wettelijke taak om statushouders te huisvesten uit en ondersteunen hen bij hun integratie en vinden van werk.

Wat hebben we ervoor gedaan?

WMO

Kernelementen in de wijze waarop we (verder) uitvoering willen geven aan de WMO zijn preventie, transformeren en vernieuwen, in één keer alle hulp, ervaring opdoen en blijven leren en (het versterken van) netwerken.

Onderstaande punten blijven daarnaast richtinggevend voor het WMO domein:

- Wij zorgen voor een adequate ondersteuning van de informele zorg en een goed en toegankelijk aanbod aan algemene en collectieve voorzieningen.
- Wanneer nodig en aanvullend op de informele zorg wordt ondersteuning door professionals ingezet.
- De inkoop voor het leveren van maatwerkvoorzieningen wordt georganiseerd door of in opdracht van de ISD.

Toelichting

We gaven uitvoering aan de Transformatie-agenda WMO:

1. Uitgaan van wat mensen kunnen.

- De burgercreativiteit en burgerinitiatieven zijn gestimuleerd door middel van de communicatiecampagne 'Eigen kracht'
- De beursvloer is omgevormd tot de HLT uitdaging: een maatschappelijke makelaar van bedrijfsleven en verenigingen

2. Ondersteuning van inwoners die het nodig hebben.

- Het beleidskader Maatschappelijke Zorg is uitgewerkt in een regionaal en subregionaal uitvoeringsprogramma "Omzien naar Elkaar" en vastgesteld door het college. Daaruit voortvloeiende activiteiten zijn op basis van dit uitvoeringsprogramma onderverdeeld in vier actielijnen: de persoonlijke situatie is op orde (voorkomen dakloosheid, crisisopvang, Beschermd Wonen), de informele ondersteuning is op orde (draagvlak in de samenleving, preventie), de formele ondersteuning is op orde (personen met verward gedrag, bemoeizorg, wijkgerichte infrastructuur), en organisatie (netwerk en bewustwording, doorontwikkelen projectstructuur, monitor).
- In 2018 is verder gewerkt aan het geïntegreerd werken en het centraal stellen van de menselijke maat", door het werk en de eindrapportage van de ontschotter, en het adopteren van de uitgangspunten van de "omgekeerde toets". Het ontschottingsprogramma zal ook in 2019 worden uitgevoerd. We hebben ons voorbereid op de nieuwe meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling, die per 2019 in gaat.
- Het actieplan mantelzorgondersteuning inclusief respijtzorg is uitgevoerd.
- Er is een pilot 'Vroeg er op af' voorbereid waardoor schulden tijdig in beeld komen en een medewerker bij mensen thuis langs gaat.
- Er is een project 18-+ uitgevoerd. Tijdens dit project is het toekomstplan geïmplementeerd en er zijn afspraken gemaakt met alle ketenpartners over de uitvoering daarvan
- Het Jeugdfonds sport- en cultuur is opgericht en er zijn voorbereidingen getroffen voor de armoedenota.

3. Zorgen dat mensen de weg naar hulp & ondersteuning weten te vinden.

- Het onderzoek dat in 2017 door adviesbureau Radar is uitgevoerd heeft in 2018 geleid tot een nieuwe opdracht "project integrale toegang". Dit project heeft een viertal adviezen tot resultaat. Het implementeren van deze adviezen zal leiden tot minder bureaucratie in de dienstverlening, een integrale benadering (0-100) en het centraal stellen van de inwoner en zijn/haar gezin met hulpvraag. Organisaties werkzaam in de toegang tot hulp en ondersteuning zijn hierbij gedurende het hele proces betrokken geweest. In 2019 worden deze adviezen omgezet in concrete activiteiten en planning.
- Er is een visie op cliëntondersteuning opgesteld. Deze visie wordt gebruikt om het implementatieplan te maken in 2019.

Jeugdhulp

- We hebben in 2018 extra ingezet op preventie van ongezonde en onwenselijke gedragingen, o.a. door de inzet van weerbaarheidstrainingen aan de groepen 6,7 of 8 op basisscholen in Hillegom, vervolgtrainingen en voorlichting op de middelbare scholen en preventie op groepsproblematiek onder kinderen en jongeren. Dit in samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin en de jeugdnetwerkpartners daar omheen.
- In 2018 is het preventieve aanbod onder de loep genomen, samen met het jeugdhulpgebruik en de hulpvraag in Hillegom. In 2019 komen we aan de hand daarvan met een kansrijk plan met lokale initiatieven, vraaggericht en integraal.

- Het Sociaal domein draagt bij aan het project voor aanpak van de jeugdgroep in Hillegom. Dit project valt onder programma 3 van de begroting. Vanuit het Sociaal Domein gaat het om ketenregie op jeugdketenpartners en andere aanbieders in het sociaal domein. In 2018 is er extra geld beschikbaar gesteld door de raad voor het jongerenwerk. Er is intensief gestuurd op het jongerenwerk, het jongerencentrum en de ketenregie. Resultaat is dat de betrokken school en alle (zorg) partners elkaar goed kennen en weten te vinden en zeer tevreden zijn over de aanpak en die ook door willen zetten om een nieuwe escalatie te voorkomen.
- Het Centrum voor Jeugd en Gezin blijft dé plek waar iedereen met vragen over opgroeien en opvoeden terecht kan. Er zijn in 2018 belangrijke stappen gezet in de interne samenwerking en afstemming en in de samenwerking met andere partijen in Hillegom. Er zijn extra middelen voor preventie, zoals voor het versterken van weerbaarheid van basisschoolleerlingen, groepsproblematiek onder kinderen en jongeren en langduriger, lichte ondersteuning aan gezinnen voor wie zelfredzaamheid niet vanzelfsprekend is. Scholen geven aan veel contact te hebben met het CJG/JGT en tevreden te zijn over de samenwerking.
- We stimuleren en faciliteren dat partijen die met jeugdigen werken elkaar goed weten te vinden en samenwerken. In 2018 zijn we gestart met de voorbereidingen voor de privacy leertuin. Hierin worden professionals én hun organisaties geschoold op het gebied van samenwerken en het (vroegtijdig) delen van informatie, op een eenduidige manier, zodat de noodzakelijke interventies en handelingen plaatsvinden. De uitvoering van het project gaat in 2019 van start.
- De Jeugdhulp is tot nu toe voor een belangrijk deel in Holland Rijnland verband georganiseerd en ingekocht. Belangrijke thema's uit het Sturingsplan waar gezamenlijk aan gewerkt is: 1Gezin/1 Plan/1Regisseur, analyse van het zorglandschap, doorontwikkeling van de JGT's, transformatie van de jeugdhulp, veiligheid in het gezin en cliëntenparticipatie.
- In de raad van januari 2018 is de nieuwe realistische begroting Jeugdhulp vastgesteld.
- In 2018 zijn, net als in 2017 extra middelen ingezet, via het Tijdelijk Fonds Jeugdhulp voor transformatievoorstellen van aanbieders. De voorstellen uit het Transformatiefonds zijn goedgekeurd en bijbehorende middelen zijn aan de regio toegekend. De pilots zijn in 2018 gestart en lopen vaak door in 2019. De resultaten worden gedeeld en zijn leidend voor de voortzetting.
- In 2018 zijn afspraken gemaakt over een nieuwe sleutel voor de verdeling van de kosten voor jeugdhulp tussen de gemeenten in Holland Rijnland. Deze afspraken gaan per 1 januari 2019 in.
- We zijn lokaal opdrachtgever naar eigen JGT, we doen dit in afstemming met de regio. We werken doorlopend aan de doorontwikkeling van het JGT tot robuuste teams die samenwerken met lokale partners en specialistische jeugdhulpaanbieders. Dit sluit aan op de ontwikkeling rond integrale toegang 0-100 jaar (zie ook WMO). Scholen geven aan tijdens de werkbezoeken van de wethouder, veel contact te hebben met het CJG/JGT en tevreden te zijn over de samenwerking.
- We hebben de ontwikkelingen bij Veilig Thuis gevolgd en in 2019 wordt een onderzoek uitgezet naar de benodigde middelen om de nieuwe taken te kunnen uitvoeren. Deze taken vloeien o.a. voort uit de aangescherpte meldcode en de monitoring van casuïstiek.
- We hebben ons ingezet voor doorlopende lijnen 18-/18+. We maken jeugdhulp met verblijf na de 18de verjaardag mogelijk door daar afspraken over te maken met jeugdhulpaanbieders en de inkoop ervan te regelen.

Werk

De ISD Bollenstreek voert namens de gemeente Hillegom de Participatiewet uit. Na een diagnose door de ISD Bollenstreek verwijst de ISD de cliënt door naar het Servicepunt Werk (SPW) voor de toeleiding naar een re-integratietraject. Daarnaast is de ISD Bollenstreek verantwoordelijk voor de vaststelling/besluitvorming, uitbetaling en administratieve afhandeling van de loonkostensubsidie. Het aantal klanten dat een loonkostensubsidie ontvangt is met 75% gestegen (van 8 naar 14). Het aantal cliënten met een bijstandsuitkering is in 2018 met 2,3% gedaald van 257 naar 251.

Het aantal plaatsingen voor beschut werk in Hillegom is 2. Die plaatsingen worden ingevuld door 4 personen die 63 contracturen werken. De taakstelling voor Hillegom was 6 plaatsingen. Het aantal plaatsingen blijft dus achter bij de taakstelling. Enerzijds zien we dat er weinig geïndiceerden zijn, en daarnaast is niet iedere kandidaat direct bemiddelbaar. Het SPW is op zoek naar kandidaten, met name onder de nog niet te plaatsen kandidaten Banenafpraak. Het SPW heeft UW gevraagd extra aandacht te besteden aan indicaties beschut werk.

In het Rekenkameronderzoek 'Re-integratie in Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout' van oktober 2018 staan een aantal aanbevelingen die door de colleges van Hillegom en Lisse zijn overgenomen. Het gaat om het actualiseren van het re-integratiebeleid, het versterken van integraal werken, het betrekken van economisch beleid, het op elkaar aansluiten van

de gegevens in rapportages van de ISD en het SPW en het experimenteren met een projectmatige aanpak bij de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Samenwerking tussen de taakvelden

Op het gebied van doelgroepen vervoer zetten we in op efficiëntie winst. Er wordt onderzocht welke verbeteringen er mogelijk zijn om efficiëntie te vergroten wanneer regelingen (vervoer uit Jeugd, participatie, WMO, onderwijs en openbaar vervoer) gezamenlijk worden beschouwd.

Toelichting

Er is onderzoek uitgevoerd door Forseti op de te behalen efficiëntiewinst. Dit heeft veel inzicht gegeven in de verbetermogelijkheden. Aan de hand daarvan is een actieplan opgesteld en dit actieplan is in 2018 uitgevoerd. Verbeteringen die zijn doorgevoerd gaan over het verbeteren van de managementinformatie om te kunnen sturen, verkennen van andere alternatieven naast de regiotaxi en de relatie leggen met het OV.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Onderwerp	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018
Banen (aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15-74 jaar). Bron: LISA.	436,2	457,1	461,2	538,9
Jongeren met delict voor de rechter (% 12 t/m 21 jarigen). Bron: Verwey Jonker Instituut.	1,52	n.b.	n.b.	n.b.
Kinderen in uitkeringsgezin (% kinderen tot 18 jaar). Bron: Verwey Jonker Instituut.	3,57	n.b.	n.b.	n.b.
Netto arbeidsparticipatie (% van de werkzame beroeps bevolking.) Bron: CBS.	67,8	68,3	69,4	70,9
Werkloze jongeren (% 12 t/m 21 jarigen). Bron: Verwey Jonker instituut.	0,66	n.b.	n.b.	n.b.
Personen met een bijstandsuitkering (aantal per 10.000 inwoners). Bron: CBS.	183	189	198	199*
Lopende re-integratievoorzieningen (aantal per 10.000 inwoners van 15-74 jaar). Bron: CBS.	101	63	56	67*
Jongeren met jeugdhulp (% van alle jongeren tot 18 jaar). Bron: CBS.	13,0	15,3	15,5	13,4
Jongeren met jeugdbescherming). (% van alle jongeren tot 18 jaar). Bron: CBS.	0,8	1,2	1,1	0,8
Jongeren met jeugdreclassering (% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar). Bron: CBS.	0,3	0,4	0,4	0,4
Clënten met een maatwerk-arrangement WMO (aantal per 10.000 inwoners). Bron: GMSD.	250	600	610	560 1e hj 560 2e hj

Gegevens van voorgaande jaren zijn soms aangepast, omdat CBS de cijfers heeft gecorrigeerd.

* Dit zijn cijfers van het eerste half jaar 2018.

n.b. Gegevens zijn op moment van schrijven nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

2.2 Prestatieveld Onderwijs

De gemeente heeft de wettelijke taak te zorgen voor de huisvesting van het onderwijs, het regelen van het vervoer van leerlingen naar onderwijsinstellingen buiten de gemeente en het voeren van regie over de leerplicht.

Daarnaast is de (mede)verantwoordelijkheid voor de aansluiting onderwijs-jeugdhulp, onderwijs-arbeidsmarkt en aandacht voor jongeren in kwetsbare situaties voortgevloeid uit verschillende wetgevingen. Een bijzondere doelgroep vormen de nieuwkomerskinderen.

Verder is de aandacht voor de overgangsmomenten een medeverantwoordelijkheid van gemeenten: overgang van

jeugd naar volwassenheid (18-18+) in onderwijs en jeugdhulp, overgangen van voorschools naar school, primair onderwijs naar voortgezet onderwijs (VO), en VO naar middelbaar beroepsonderwijs (MBO) en arbeidsmarkt. Lokale initiatieven die bijdragen aan een meer integrale aanpak van ons beleid en verbindingen leggen tussen verschillende delen van het Sociaal Domein willen we stimuleren en faciliteren.

Wat wilden we bereiken?

Onderwijshuisvesting

Voldoende en adequate onderwijshuisvesting met benutting van de kansen vanuit de brede school/Integraal Kind Centra gedachte.

Onderwijs-jeugdhulp-arbeidsmarkt-jongeren in kwetsbare situaties

Onderwijs dat kinderen en jongeren in staat stelt hun talenten te ontwikkelen en dat hen uitdaagt om steeds een stap extra te zetten. Soms is er meer nodig in het onderwijs om dit voor elkaar te krijgen, bijvoorbeeld de inzet van jeugdhulp. Ieder kind heeft recht op onderwijs. Ieder kind krijgt de ondersteuning die het nodig heeft om aansluiting te vinden en te behouden bij het onderwijs.

Arbeidsmarkt

We willen stimuleren dat jongeren een kansrijke en talentvolle generatie zijn en blijven voor de toekomst. De investeringen worden ingezet in samenspraak met jongeren en een netwerk van organisaties en ondernemers. Het uiteindelijke effect is dat meer jongeren een betere uitgangspositie op de arbeidsmarkt krijgen en de vergrijzing van de beroepsbevolking in de toekomst kunnen opvangen.

De aansluiting van ons onderwijs op de arbeidsmarkt verloopt over het algemeen goed. Uitzonderingen daarop zijn jongeren met een Praktijkonderwijs opleiding, een Entreeopleiding in het MBO of het Speciaal Voortgezet Onderwijs. Zij behoren vaak ook tot de groep jongeren in kwetsbare situaties. We willen voor deze groep jongeren zorgen voor zoveel mogelijk aansluiting op de arbeidsmarkt en/of een vervolgopleiding.

(Taal) Achterstanden

Sociale achterstanden en taalachterstanden bij kinderen worden voorkomen. Kinderen tot 5 jaar hebben hierbij onze speciale aandacht.

Nieuwkomerskinderen vormen een bijzondere doelgroep. Ook voor hen zorgen we voor het juiste onderwijs-, jeugdhulp en ondersteuningsaanbod. Hun toegang tot opleidingen en aansluiting op de arbeidsmarkt vraagt een specifieke aanpak.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Onderwijshuisvesting

De nieuwbouwplannen voor de fusieschool van de Jozefschool en de Leerwinkel worden verder uitgewerkt. Hiervoor zal een krediet aanvraag worden gedaan bij uw raad conform de verordening.

Toelichting: In september 2018 heeft de raad een krediet beschikbaar gesteld voor de bouw van een duurzaam en toekomstbestendig Integraal Kindcentrum op de locatie Weerlaan/Vosselaan.

Onderwijs-jeugdhulp-arbeidsmarkt- jongeren in kwetsbare situaties

Deelnemen aan de beleidstafel Passend Onderwijs:

In de regionale werkgroep Passend Onderwijs stemmen we samen met alle Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs en de jeugdhulp af hoe we onderwijs en jeugdhulp laten aansluiten. Daar komen knelpunten en best practices op tafel, informeren we elkaar over ontwikkelingen en sturen we de werkgroep Onderwijs-Zorgarrangementen aan.

Toelichting: In 2018 is een aantal Beleidstafels georganiseerd waar onderwijs, jeugdhulp en gemeenten informatie uitwisselden en afstemden over hun beleidsontwikkelingen. Dit heeft o.a. geleid tot gezamenlijke kaderstellende afspraken over de samenwerking tussen jeugdhulp en onderwijs die begin 2019 door de school- en gemeentebesturen zijn vastgesteld.

Deelnemen aan de werkgroep Onderwijs-zorgarrangementen:

In de werkgroep Onderwijs-zorgarrangementen hebben we drie speerpunten benoemd waar we aan werken: de aansluiting GGZ-onderwijs, de ontschotting van de financiering van zorg en onderwijs bij onderwijs-zorgarrangementen en de werkbaarheid in de praktijk van de afspraken over jeugdhulp in het onderwijs.

Vanuit het Samenwerkingsverband PO D&B en de HLT-gemeenten is de pilot Integraal arrangeren naar het Speciaal Onderwijs (SO) uitgebreid met een onderzoek op casusniveau naar de samenwerking tussen JGT en onderwijs als er sprake is van doorverwijzing naar het speciaal onderwijs.

Toelichting: De onderwijs-zorgarrangementen die in pilotvorm plaatsvonden worden einde schooljaar 2018-2019 geëvalueerd en waar mogelijk omgezet in beleid. De Brede beleidsbrief Zorg-Onderwijs vanuit de ministeries gaat ons daarbij helpen omdat hierin een aantal schotten is weggenomen.

De pilot integraal arrangeren heeft geleid tot een rapport over de samenwerking tussen primair onderwijs en jeugdhulp (m.n. JGT's) met een aantal aanbevelingen tot verbetering. Hier gaan scholen en JGT's mee aan de slag. Vanaf 2019 gaat ook het voortgezet onderwijs in de regio's D&B en Leiden met dit rapport aan de slag omdat veel aanbevelingen ook voor het VO kunnen gelden.

We nemen deel aan de regie- en werkgroep Voortijdig Schoolverlaten (VSV) met als doel het aantal VSV-ers verder terug te dringen tot de landelijke norm voor 2020. Het programma VSV maatregelen voeren we uit. Dit heeft geresulteerd in een daling van het aantal voortijdig schoolverlaters, m.n. in het MBO, en heeft ook geleid tot het verbinden van het regionale Programma VSV met lokale initiatieven.

Toelichting: Het aantal VSV'ers was stabiel laag met een enkele uitschieter in het MBO. Het Programma VSV werpt zijn vruchten af. We hebben verbinding gelegd tussen het VSV programma en lokale initiatieven op het Fioretti Hillegom. In 2019 zullen we dit verder uitwerken.

Pilot VO-MBO

Om de overgang van het voortgezet onderwijs naar het MBO minder groot te maken is voor sommige leerlingen een speciale setting nodig. We gaan met het Fioreticollege, het MBO (Nova college) in Hillegom en de HOZO starten met een gecombineerd onderwijs-werktraject op de locatie Elsbroek. Dit zal naar verwachting bijdragen aan het verminderen van voortijdig schoolverlaten en is daarom ook een lokale uitwerking van het regionale programma Voortijdig Schoolverlaten.

Toelichting: Deze pilot is gestart en bleek een groot succes voor de deelnemers. De uitbreiding met 6 leerlingen per schooljaar bleek niet allemaal vanuit de populatie van het Fioretti Hillegom te kunnen komen dus is het breder opengesteld voor kinderen van andere scholen. Er is inmiddels ook veel contact tussen het basisonderwijs en het Fioretti via gezamenlijke projecten (o.a. hoogbegaafdheid) en gezamenlijke directieoverleggen, waar ook de gemeente aan deelneemt. Dit stimuleert de doorgaande onderwijs- en zorglijnen.

(Taal)Achterstanden

Door de toename van gehuisveste statushouders in de gemeente is er ook meer behoefte aan onderwijs voor de kinderen van statushouders. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting. In samenwerking met de regio exploiteren wij een taalklas (PO) in Noordwijkerhout en de Internationale Schakelklas (VO) in Katwijk.

Toelichting: Er is een uitbreiding van de taalklassen geweest in schooljaar 2017-2018 met 1 klas. De taalklas is verhuisd van de Victorschool naar de Optimist waardoor uitbreiding met nog een klas mogelijk is. Voor de ISK zijn we op zoek naar een andere locatie omdat de locatie Katwijk volgens afspraak tot 1 augustus 2019 beschikbaar is. Naar beide voorzieningen is vervoer geregeld voor statushouders m.i.v. schooljaar 2018-2019.

Ter bestrijding van (taal)achterstanden bij Hillegomse peuters is eind 2016 een nieuwe peuteropvang- en VVE-regeling vastgesteld. Aan de hand van de uitkomsten van de evaluatie van deze regeling (eind 2017) scherpen we, waar nodig, het beleid aan.

Toelichting: We hebben de regeling geëvalueerd en aan de hand van de uitkomsten uitgebreid, zowel het aantal uren als de hoogte van de vergoeding. Eind 2018 zijn we gestart met het verbinden van preventie, armoede, laaggeletterdheid, onderwijsachterstandenbeleid inclusief Voor- en Vroegschoolse Educatie met als doel een integrale aanpak rondom het kind.

Leerlingenvervoer

Het GGZ-vervoer jeugd en de onderwijs-zorgarrangementen (inclusief vervoer) wordt toegevoegd aan het leerlingenvervoer. We bieden zoveel mogelijk maatwerk in de vorm van onderwijs-zorgarrangementen. Onderwijs zorgt voor een passende onderwijsplek en gemeenten verzorgen de randvoorwaarden zoals vervoer wanneer nodig en passend binnen de verordening leerlingenvervoer.

De exacte financiële consequenties hiervan zijn nu nog niet te overzien. Daar het leerlingenvervoer een zogenoemde 'open einde' regeling is, kunnen gemeenten aanvragen niet weigeren op basis van budget. Een nieuwe aanbesteding leerlingenvervoer is in gang gezet. In de meerjarenbegroting is een extra structureel bedrag geraamd van € 20.000.

Toelichting: Het GGZvervoer en het vervoer voor onderwijs-zorgarrangementen zijn onder de noemer jeugdhulpvervoer ondergebracht bij de uitvoering van het Leerlingenvervoer. Het jeugdhulpvervoer valt onder het solidariteitsbeginsel inkoop jeugdhulp.

Het huidige contract leerlingenvervoer loopt eind schooljaar 2018-2019 af en een nieuwe aanbesteding is gestart.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Onderwerp	Realisatie 2013	Realisatie 2014	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018
Absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen). Bron: DUO.	n.b.	0,97	2,57	3,50	0	stand juli 2018: 1
Relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen). Bron: DUO.	n.b.	19,04	18,64	10,49	12,04	12
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs). Bron: DUO.	2,1	1,8	1,5	2,2	n.b.	n.b.

De schoolcijfers 2017 gaan over schooljaar 2016/2017. In schooljaar 2017/2018 is bij 1,2% van de jeugdigen van 5 tot 23 jaar uit Hillegom verzuim geconstateerd. In de regio Holland Rijnland is dat 1,3% (Jaarverslag RBL). Dit zijn andere cijfers dan die hierboven. Dat komt door verschillende definities en leeftijdsgroepen waartegen het verzuim is afgezet.

n.b. Gegevens zijn op moment van schrijven nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

2.3 Prestatieveld Sport en gezondheid

Sport en bewegen bevordert de gezondheid, sociale integratie en participatie.

De gemeente wil sportdeelname stimuleren en maakt het mogelijk door te faciliteren in een breed sportaanbod en sporten financieel toegankelijk te houden voor de inwoners. Dit doen wij onder andere door sportaccommodaties in stand te houden. Het initiatief tot en de uitvoering van activiteiten wordt zoveel mogelijk overgelaten aan verenigingen en andere maatschappelijke organisaties.

Wat wilden we bereiken?

We willen onze inwoners stimuleren om te bewegen en te sporten. Daarnaast zetten we ons in voor sterke en gezonde sportverenigingen. Verenigingen kunnen gebruik maken van geschikte accommodaties. We willen dat iedereen (en in het bijzonder mensen uit kwetsbare doelgroepen) deelneemt aan de interventies van ons sport- en gezondheidsbeleid en daar baat bij heeft. Als het gaat om gezondheid willen we meer samenwerking met partners als huisartsen, (sport)verenigingen en eerstelijns hulpverleners bereiken.

Wat hebben we ervoor gedaan?

We geven uitvoering aan onze faciliterende rol door Sportfondsen Hillegom te subsidiëren en het sportaanbod daarmee financieel aantrekkelijk te houden. We geven uitvoering aan de acties uit de sport- en beweegnota 'Hillegom Samen Sportief in Beweging' 2017-2020. De uitvoering is vastgelegd in het uitvoeringsplan 'Hillegom in Beweging' 2018. *Toelichting:* SportSupport heeft uitvoering gegeven aan het uitvoeringsplan middels o.a. het organiseren van het Masterplan sport en onderwijs, diverse wijkactiviteiten en themabijeenkomsten. SportSupport zoekt actief de samenwerking met sportverenigingen, wijkinitiatieven en samenwerkingsprogramma's door de inzet van het team Hillegom in Beweging.

Verder is de gemeente in gesprek met de gebruikers van sportpark Zanderij, locatie SDO, over de herinrichting van de buitenruimte en het multifunctioneel maken van de voorzieningen.

In regionaal verband binnen Holland Rijnland is de gemeente actief met de implementatie van het programma Grenzeloos Actief en heeft de lancering van het digitale platform Uniek Sporten plaatsgevonden. Dit programma is speciaal voor mensen met een lichamelijke functiebeperking om vraag en aanbod van en naar sport- en beweegactiviteiten inzichtelijk te maken en te kunnen faciliteren.

De financiële consequenties van de uitvoering van de Sport- en beweegnota 2017-2020 zijn deels opgenomen in de meerjarenbegroting. En betreft de inzet van de Brede Regeling Combinatiefuncties 2018. Additionele initiatieven die voortvloeien uit het werk zijn niet opgenomen in de financiële meerjarenbegroting.

Hiernaast wordt rekening gehouden met de verruiming en consequenties van het sportbesluit per 1 januari 2019 voor verenigingen, stichtingen, exploitanten van de gemeentelijke sportvoorzieningen en de gemeente.

We geven uitvoering aan de speerpunten en daarbij behorende programma's uit de nota volksgezondheid 2018-2021. Er wordt nadrukkelijk samenwerking gezocht tussen een breed maatschappelijke middenveld, partners uit de gezondheidszorg en inwoners van Hillegom. Het nieuwe Nationaal Preventieakkoord richt zich op het terugdringen van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. Een gezonde leefstijl moet gemakkelijk en gewoon worden. Daarin

spelen gemeenten een belangrijke rol. Zij weten wat er belangrijk is voor mensen in hun regio, dorpen en wijken. Zij kunnen de afspraken uit het Nationaal Preventieakkoord vertalen naar een concrete, lokale aanpak.

Toelichting

Er is in 2018 gestart met een uitvoeringsnota met de focus op gezonde leefstijl.

Waarborgen van de veiligheid van de inwoners van Hillegom. Het plaatsen van AED's op een groot aantal locaties in Hillegom en het aanpassen van opstelpunten van AED's voor een betere toegankelijkheid. In de financiële meerjarenbegroting is hiervoor in 2018 incidenteel geraamd € 34.000 en structureel € 4.000.

Toelichting

De AED's zijn vanaf december 2018 geplaatst en dit loopt door in 2019.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Onderwerp	Realisatie 2012	Realisatie 2016
Niet sporters in %. Bron: Gezondheidsenquête (CBS,RIVM).	41,3	47,5

Dit onderzoek wordt 1x per 4 jaar uitgevoerd.

2.4 Prestatieveld Kunst en Cultuur

De gemeente is regisseur, stimulator, aanjager en voor een belangrijk deel ook financier van verschillende kunst- en cultuuruitingen.

Cultuur verwijst naar de uitingen, producten en activiteiten op het brede gebied van de kunsten (waaronder architectuur, beeldende kunst en vormgeving, film, letteren, podiumkunsten en cross-overs tussen deze disciplines) en het erfgoed (zoals archieven, archeologie, historische collecties, monumenten en immaterieel erfgoed), en de mensen en instituties die zich daarmee bezighouden. Kunst is een onderdeel van cultuur.

Wat wilden we bereiken?

We willen bereiken dat zoveel mogelijk inwoners kunnen deelnemen aan cultuur en hiervan kunnen genieten door:

- bevorderen van toename van cultuurparticipatie (actief en passief)
- vergroten van kennis en waardering voor kunst- en cultuur(erfgoed) door cultuureducatie
- bevorderen van efficiency en professionaliteit van de kunst- en cultuursector
- vergroten zichtbaarheid van culturele uitingen

Kaderstellende stukken

- Nota: Cultuur creëert en verbindt! 2017-2020

Wat hebben we ervoor gedaan?

We geven uitvoering aan de cultuurnota 2017-2020.

Toelichting

Er zijn (halfjaarlijks)e gesprekken geweest met verschillende culturele organisaties en verenigingen die mede uitvoering geven aan de cultuurnota, bijvoorbeeld de Muziekschool, Stichting Cultuur Beleving en de bibliotheek.

- De accenten voor het cultuurbeleid liggen op samenwerking en verbinding. Hiervoor gaan we onder meer een Cultureel Café Hillegom, centrale cultuuragenda, kunstroute en een jaarlijks cultureel evenement(en) organiseren.

Toelichting

Hiervoor is tweemaal een Cultureel Café Hillegom georganiseerd, Hillegom Romantique en een Cultuurfestival. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd over het realiseren van een kunstroute.

Er zijn voorbereidingen getroffen om te komen tot een nieuw kunstspreidingsplan voor de buitenruimte.

- We faciliteren de realisatie van het Beatles-monument door de Stichting Beatles Treslong Monument Hillegom.

Toelichting

Medio 2019 wordt het Beatles-monument geplaatst in het Van Nispenpark.

- We maken prestatie afspraken met Stichting Cultuurbeleving Hillegom en monitoren deze.

Toelichting

Er zijn prestatie afspraken gemaakt met Stichting Cultuurbeleving Hillegom en er is gemonitord op basis van het halfjaarlijks gesprek en het jaarverslag en de financiële verantwoording van de Stichting.

Verbonden partijen

De vernieuwde BBV voorschriften schrijven voor dat informatie over een verbonden partij wordt opgenomen bij het desbetreffende programma. Voor algemene informatie over verbonden partijen en een samenvatting wordt verwezen naar de paragraaf E Verbonden partijen.

Naam	Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek					
Vestigingsplaats	Lisse					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling					
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 2 wethouders Dagelijks bestuur: 1 wethouder					
Openbaar belang	Individuele voorzieningen op het gebied van werk, inkomen en zorg.					
Ontwikkelingen	De ontwikkelingen in 2018 zijn het verder vormgeven van de samenwerking met het Servicepunt Werk.					
Beleidsrisico's	Een risico voor de gemeenten is enerzijds de bijdrage van de gemeenten in de exploitatielasten van de ISD, en anderzijds de uitvoering van een open einde regelingen door de ISD waar de gemeenten de financiële lasten van dragen.					
Financieel belang	Deelname	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
(Bedragen x € 1.000)	2018	2018	1-1-2018	31-12-2018	1-1-2018	31-12-2018
	H: € 9.275	€ 0	€ 0	€ 0	€ 4.567	€ 4.965
Het eigen en vreemd vermogen alsmede het resultaat zijn gebaseerd op de conceptjaarrekening van 2018.						

Naam	Werkvoorzieningschap Kust, Duin- en Bollenstreek / De Maregroep					
Vestigingsplaats	Voorhout					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling					
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 1 wethouder Dagelijks bestuur: 1 wethouder					
Openbaar belang	MareGroep verzorgt de plaatsing van mensen met een WSW-indicatie. MareGroep verzorgt de interne en externe gesubsidieerde arbeid door uitstroom medewerkers;					
Ontwikkelingen	De ontwikkelingen in 2017 zijn het realiseren van de toekomstvisie MareGroep vanwege een dalend aantal plaatsen voor WSWers en het verder realiseren van het Servicepunt Werk en Beschut Werk.					
Beleidsrisico's	Een risico voor de gemeente Teylingen is de bijdrage in een eventueel tekort van de Maregroep via de bonus/malus regeling. Vanwege					
Financieel belang	Deelname	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
(Bedragen x € 1.000)	2018	2018	1-1-2018	31-12-2018	1-1-2018	31-12-2018
	H: € 102	€ 910	€ 3.114	€ 3.789	€ 3.013	€ 3.194
Het eigen en vreemd vermogen alsmede het resultaat zijn gebaseerd op de conceptjaarrekening van 2018.						

Naam	Regionale dienst openbare gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden					
Vestigingsplaats	Leiden					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling					
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 1 wethouder Dagelijks bestuur: geen					
Openbaar belang	De RDOG Hollands Midden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de burgers in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissomstandigheden.					
Beleidsinformatie	De ontwikkelagenda 2020 'Gezond Geregeld' is goedgekeurd.					
Beleidsrisico's	Het plan van aanpak voor een toekomstbestendig Veilig Thuis is in juli 2017 vastgesteld. Evenals in 2017 zal er in 2018 extra subsidie voor Veilig Thuis nodig zijn. De hoogte van dit bedrag is nog niet bekend.					
Financieel belang	Deelname	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
(Bedragen x € 1.000)	2018	2018	1-1-2018	31-12-2018	1-1-2018	31-12-2018
	H: € 733	€ 705	€ 923	€ 3.627	€ 28.484	€ 27.207
Het eigen en vreemd vermogen alsmede het resultaat zijn gebaseerd op de conceptjaarrekening van 2018.						

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000				
Laasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Sociaal domein	-17.450	-17.432	-19.305	-17.896
Onderwijs	-614	-625	-704	-698
Sport en gezondheid	-2.009	-1.846	-2.026	-2.007
Kunst en Cultuur	-965	-987	-1.031	-996
Totaal programmakosten	-21.037	-20.890	-23.067	-21.598
Apparaatskosten	-2	0	0	0
Kapitaallasten	-1.166	-1.210	-1.210	-1.169
Totaal lasten	-22.204	-22.101	-24.277	-22.767
Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Sociaal domein	3.526	3.667	3.667	3.624
Kunst en Cultuur	29	27	27	41
Onderwijs	280	255	255	277
Sport en gezondheid	291	282	282	291
Totaal baten	4.125	4.231	4.231	4.233
Saldo voor mutaties reserves	-18.079	-17.870	-20.046	-18.534
Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Toevoegingen Reserves	-186	-34	-34	-368
Onttrekkingen Reserves	1.648	692	2.314	1.421
Eind totaal	1.461	659	2.280	1.053
Saldo na resultaatbestemming	-16.618	-17.211	-17.766	-17.481

Programma 3

Veiligheid & Handhaving

Openbare orde
& Veiligheid

Handhaving

Brandweer &
Crisisbeheersing

Een veilige plaats om te wonen, te leven en om in te werken, dat willen we als gemeente bereiken door de sociale veiligheid te verbeteren en onze wettelijk verplichte veiligheidstaken uit te voeren.

We voeren het veiligheidsbeleid uit. Bij handhaving en toezicht op de bouwregelgeving gaat de aandacht vooral uit naar brandveiligheid en het mogelijk strijdig gebruik van panden. We hebben een regionaal crisisplan. We zorgen ervoor dat onze medewerkers getraind zijn om op een adequate manier op te treden bij een crisis. Verder voeren we de taken van de Drank- en Horecawet uit. Dit doen wij in samenwerking met de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek.

3.1 Prestatieveld Openbare orde en veiligheid

Wat wilden we bereiken?

Veiligheid leeft in het hoofd en het hart van mensen. Ieder mens creëert zijn of haar eigen veiligheidsgevoel op basis van persoonlijke ervaringen en interpretaties. Daarnaast is veiligheid een divers en veel omvattend begrip. Divers en veelomvattend is ook de doelgroep waar het om draait: de Hillegomse bevolking. Het is zaak scherp aan te geven waarop onze veiligheidsregie is gebaseerd.

Ten eerste omdat we als gemeente stevige invloed kunnen uitoefenen op problemen die met veiligheid te maken hebben. Ten tweede kunnen we als geen ander de sociale cohesie bevorderen. Sociale cohesie is een van de belangrijkste onderdelen van het veiligheidsgevoel. Ten derde zijn het stimuleren en begeleiden van samenwerkingsverbanden onze expertise en verantwoordelijkheid.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Handhaven en versterken veiligheidsniveau

Het integraal Veiligheidsbeleid Hillegom 2016-2020 is in 2016 vastgesteld. Hiervoor zijn de volgende prioriteiten (op basis van de veiligheidsanalyse, de objectieve politiecijfers, de subjectieve cijfers en regionale prioriteiten) vastgesteld:

1. Woninginbraken
2. Jeugdoverlast
3. Veiligheid op en rond het station
4. Ouderenmishandeling

Naast deze prioriteiten zetten we onze activiteiten op het gebied van andere thema's voort, zoals alcoholmatiging voor jongeren, advisering vergunningverlening op het gebied van APV, drank & horeca en evenementen. We voeren de wettelijke taken uit en reageren op incidenten en urgente vragen vanuit de samenleving.

Raadsleden zijn meer betrokken bij het veiligheidsbeleid van de gemeente.

De raadsleden worden jaarlijks geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van het veiligheidsbeleid. Tevens worden de raadsleden jaarlijks, in het vierde kwartaal, gevraagd mee te denken in het bepalen van de prioriteiten voor het komende jaar. De prioriteiten voor 2018 moeten nog worden bepaald. Ervaring leert dat de genoemde prioriteiten in het integraal Veiligheidsbeleid Hillegom 2016-2020 nog steeds actueel zijn.

Toelichting

Voor 2018 zijn dezelfde prioriteiten als in 2017 vastgesteld op basis van de veiligheidsanalyse, de objectieve politiecijfers, de subjectieve cijfers en regionale prioriteiten. De raadsleden zijn geïnformeerd en meegenomen in het veiligheidsbeeld van de gemeente door een presentatie van de politie van de veiligheidscijfers in een commissie. Daarnaast is ingezet op de strategisch verkenning welke als input dient voor het strategisch veiligheidsbeleid, ook hierover zijn de raadsleden geïnformeerd.

Toelichting

Woninginbraken

- Er zijn matrixborden geplaatst.
- Er zijn postercampagnes geweest verdeeld over 2018.
- Gemeente en politie zijn samen opgetrokken met het 'Donkere Dagen Offensief'.
- Na elke inbraak zijn besmettingsbrieven verspreid.
- Communicatie woninginbraakpreventie via social media, website, lokale krant, Burgernet, tijdens de donkere dagen 'Licht zet inbrekers in het zicht' en project Waaks.

Veiligheid op en rond het station

De samenwerking met politie, NS en ProRail op basis van het veiligheidsarrangement op het stationsgebied is voortgezet om zowel de objectieve- als de subjectieve veiligheid op het station te verbeteren. Hierbij valt te denken aan de acties tegen fietsendiefstal zoals de inzet van posters en de weesfietsenactie uitgevoerd door de Boa's. Ook toezicht door politie en BOA maken deel uit van de acties.

Jeugdoverlast

Het project 'jeugdgroep Hillegom' zal in het eerste kwartaal van 2018 doorlopen in de vorm van de zorg- en veiligheidstafel. Aan deze tafel worden op casusniveau onder eenduidige regie van de gemeente met alle ketenpartners (sociaal domein, politie, onderwijs) afspraken gemaakt over een integrale aanpak, met concrete afspraken over de verschillende interventies, vervolgstappen en monitoring. In het plan van aanpak voor de jongeren worden zowel interventies van strafrecht en zorg, als ook bestuurlijke interventies met elkaar gecombineerd. Naast de projectaanpak blijven we investeren in een juiste balans tussen de openbare orde veiligheid, het belang van buurtbewoners en de behoefte van de jongeren om elkaar te ontmoeten op bepaalde plekken in de openbare buitenruimte.

Toelichting:

De integrale (project)aanpak jeugd is voor enkele jongeren uit de jeugdgroep na het eerste kwartaal in 2018 doorgezet. Gezien de complexiteit van de casussen was dit noodzakelijk. Uiteraard is dit in overleg gegaan met de betrokkenen en de ketenpartners. Daarnaast is er gewerkt aan het initiatief voor een tweejarige Zorg- en Veiligheidstafel jeugd HLT breed in navolging van het project 'jeugdgroep Hillegom'. De Zorg- en Veiligheidstafel zal in 2019 starten. Er is geïnvesteerd in korte lijnen tussen de zorgpartners, jongerenwerkers, politie en school. De gemeente heeft hierin een regierol genomen. Dit heeft mede geleid tot een daling van de overlastmeldingen. Ter vergelijking in 2017 januari t/m oktober 220 meldingen. In januari 2018 tot en met oktober 91 meldingen, dit is een afname van 59%.

Inwoners, organisaties en bedrijven worden nog meer betrokken bij de veiligheid van hun leefomgeving en de te nemen verantwoordelijkheid hierin.

De uitvoering van campagnes, projecten en acties in 2018 worden gekoppeld aan de nog vast te stellen prioriteiten. De focus ligt sterk op het gezamenlijk organiseren en uitvoeren met inwoners, instanties en bedrijven.

Toelichting

De voorlichting campagnes hebben zich gericht op de prioriteit woninginbraak. Daarnaast is in 2018 het voorkomen van jeugd(overlast) een hoge prioriteit geweest. Er is geïnvesteerd in het verbinden van verschillende partijen met elkaar, school/politie/jongerenwerk/reclassering zodat (zorgelijke) signalen eerder opgepakt worden en excessen voorkomen kunnen worden. Het jongerenwerk is niet alleen het gesprek aangegaan met de jongeren maar ook met de buurtbewoners om op die manier grip voor elkaar te krijgen. Immers hangen mag, overlast geven niet.

Daarnaast organiseren wij samen met veiligheidspartners zoals brandweer, politie en andere instanties verschillende (voorlichtings)activiteiten voor inwoners en bedrijven op het gebied van veiligheid. Een voorbeeld hierbij is de veiligheidsmarkt en tijdens de donkere dagen 'Licht zet inbrekers in het zicht'.

Toelichting:

De gemeente faciliteert initiatieven zoals BuurtWhatsapp groepen door het plaatsen van borden. In Hillegom zijn nu drie BuurtWhatsapp groepen actief. Voor wat betreft ouderen en veiligheid daarvoor heeft de politie voorlichting gegeven over o.a. babbeltrucs, woninginbraak bij woonzorgcentrum Bloemswaard en Parkwijk.

Het toezicht en handhaving op het gebied van Drank- en horecawetgeving blijft voortbestaan. De preventie- en voorlichtingsactiviteiten op het gebied van verantwoord alcoholgebruik sluiten hier nauw op aan.

Toelichting

In 2018 zijn leeftijdcontroles uitgevoerd bij de horeca. Hiervan hebben er 10 voldaan en 3 niet. De bedrijven die in overtreding zijn geweest hebben hiervoor een waarschuwingsbrief ontvangen. Zij moeten voor 1 mei 2019 een verbeterplan indienen.

Aandachtspunten

De internationale ontwikkelingen ten aanzien van de radicalisering van religieuze groeperingen worden steeds vaker voel- en zichtbaar in Nederland. Vanuit onze gemeente zijn wij hiermee nog niet geconfronteerd, maar wij zijn waakzaam en blijven over dit onderwerp in gesprek met de relevante instanties.

Toelichting

Het afgelopen jaar hebben zich geen gevallen van extremisme en/of radicalisering voorgedaan. Echter we blijven hierover in gesprek met relevante instanties. Enerzijds draagt het periodiek agenderen van het thema eraan bij dat het onderwerp actueel blijft (t.b.v. signalering) en daarnaast begint een goede samenwerking met elkaar weten te vinden bij (zorg)signalen. Zo was er snel persoonlijk contact tussen de voorzitter van de Al Ansaar Moskee en de burgemeester naar aanleiding van de publicatie in onder andere het NRC over een vermeende aanvraag om buitenlandse gelden.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Onderwerp	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018
Verwijzingen Halt (aantal per 10.000 jongeren). Bron bureau Halt.	179	293	233	nb
Winkeldiefstal (aantal per 1.000 inwoners). Bron: CBS.	0,7	0,7	0,5	0,5
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners). Bron: CBS.	3,1	4,3	3,5	3,7
Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners). Bron: CBS.	4,0	2,4	3,1	1,8
Vernieling en beschadiging in de openbare ruimte (aantal per 1.000 inwoners). Bron: CBS.	4,6	4,3	4,3	4,1

Vervallen m.i.v. februari 2018: de indicator 'Harde kern jongeren'. Deze indicator is vervallen omdat de KLPD heeft aangegeven dat deze indicator niet langer wordt geupdate. De reden hiervoor is dat de KLPD is overgestapt op een nieuw registratiesysteem waardoor deze cijfers niet meer beschikbaar komen.

n.b. Gegevens zijn op moment van schrijven nog niet bekend. Indien de gegevens na het schrijven bekend worden kunt u deze vinden op: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/Besluit-Begroting-en-Verantwoording/>

3.2 Prestatieveld Handhaving

De gemeente heeft de taak wetten en beleidsregels te handhaven op gebied van milieu, ruimtelijke ordening, bouwregelgeving, de Algemene Plaatselijke Verordening en gebruiksvergunningen. De gemeente handhaaft ook het door haar zelf opgestelde en gevoerde handhavingsbeleid en reageert op meldingen van inwoners. Op basis van wettelijke verplichtingen en de in het handhavingsbeleid vastgestelde prioriteiten worden keuzes gemaakt voor het al dan niet daadwerkelijk handhaven.

Wat wilden we bereiken?

We willen door toezicht en handhaving gedrag op een positieve wijze beïnvloeden, waardoor burgers en bedrijven zich beter aan de vastgestelde regels houden. We willen zichtbaar aanwezig zijn, ook op momenten dat er niet op ons gerekend wordt.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Wij voeren het handhavingsuitvoeringsprogramma uit, waarin de prioriteiten worden bepaald voor de wettelijke taken op het terrein van toezicht en handhaving. Daarnaast wordt verder vorm en uitvoering gegeven aan de samenwerking BOA's met de gemeenten Lisse en Noordwijkerhout op het gebied van evenementen en handhavingsacties. Ook de poule voor de handhaving van Drank en Horeca wordt gecontinueerd.

Toelichting

Boa pool

De regionale Drank- en horecapool is geëvalueerd in 2017. De burgemeesters van de deelnemende gemeenten hebben besloten om met de pool te stoppen omdat controle door externen efficiënter is. Dit is reeds vermeld bij de bestuursrapportage. In 2018 zijn leeftijdcontroles uitgevoerd bij de horeca. Hiervan hebben er 10 voldaan en 3 niet. De bedrijven die in overtreding zijn geweest hebben hiervoor een waarschuwingsbrief ontvangen. Zij moeten voor 1 mei 2019 een verbeterplan indienen.

Extra handhavingscapaciteit

Er is een financiële voorziening gecreëerd van € 50.000 voor extra handhavingscapaciteit om op deze wijze flexibel te kunnen ingrijpen bij incidenten of om incidenten te voorkomen. De vacature van een tijdelijke extra boa heeft nog niet geleid tot een aanstelling. Er waren geen geschikte kandidaten. In januari volgt de tweede ronde. Het Flexteam is extra ingezet voor toezicht in de Hoofdstraat op de donderdagavond en de zaterdag. Daarnaast is er voor de week voor de jaarwisseling en tijdens de jaarwisseling zelf extra toezicht ingezet van het Flexteam op de bekende "hangplekken" en het centrum.

Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH)

Na vaststelling van de verordening is in 2018 gestart met het verbeterplan. Er is een start gemaakt met de implementatie, dat wil zeggen dat er een VTH handboek met formats en werkbeschrijvingen wordt opgesteld. Tevens wordt er een VTH beleidsplan en een uitvoeringsplan vergunningverlening opgesteld. Het streven is het VTH beleidsplan en het uitvoeringsplan vergunningverlening in de eerste helft van 2019 vast te laten stellen.

Wet Private Kwaliteitsborging (PKB)

Het laatste formele nieuws rond de Wet kwaliteitsborging voor het Bouwen betrof de behandeling van het wetsvoorstel in de Eerste Kamer op 4 juli 2017. De minister (Plasterk) heeft toen tijdens de behandeling van het wetsvoorstel gevraagd om uitstel van stemming, aangezien het er naar uit zag dat er geen meerderheid zou zijn die het wetsvoorstel steunde. Het wetsvoorstel heeft vervolgens lang stilgelegen doordat er een nieuw kabinet moest worden geformeerd, en de nieuwe minister (Ollongren) uiteraard tijd nodig had om zich alle dossiers eigen te maken. Daarbij heeft dit dossier niet de hoogste prioriteit. In maart 2018 werd duidelijk dat de minister met een brief zou komen richting Eerste Kamer, over hoe zij verder wil met het wetsvoorstel. Door deze aankondiging kwam er weer wat beweging bij diverse partijen en dit heeft onder andere geresulteerd in een brief van de VNG, Bouwend Nederland en de Vereniging Eigen Huis, die nog wel een aantal plooien recht gestreken willen zien worden voordat zij het wetsvoorstel omarmen. De minister heeft kennis genomen van deze brief en ook een brief van een aantal deskundigen op dit vlak, en het is nu afwachten wanneer de aangekondigde brief van de minister aan de Eerste Kamer komt. Daarnaast wordt er rekening mee gehouden dat de minister de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen niet meer los van de Omgevingswet wil invoeren, hetgeen inhoudt, dat de Wkb pas op zijn vroegst in 2021 in werking zal treden.

3.3 Prestatieveld Brandweer en rampenbestrijding

De brandweezorg is belegd bij Brandweer Hollands Midden. In 2011 is de brandweerorganisatie gereorganiseerd en inmiddels staat er een brandweerkorps dat tegen minder kosten goede brandweezorg kan bieden. Deze organisatieversterking zet zich het komende jaar voort.

Gemeenten moeten zich voorbereiden op rampen en crisissituaties. In het crisisplan is vastgelegd welke taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden gemeenten hebben.

Wat wilden we bereiken?

Brandweer

De brandweer gaat uitvoering geven aan de bezuinigingsvoorstellen uit het programma Meer-Anders-Minder en risico's en maatregelen worden beter in balans gebracht. Hiermee ontstaat een modern brandweerkorps in de regio Hollands Midden (waaronder het korps in Hillegom) dat goed is voorbereid op risico's in ons gebied en goed in verbinding staat met de andere organisaties binnen het veiligheidsdomein.

Crisisbeheersing

Verdere uitvoering van de visie 'Bevolkingszorg op orde'. Door meer uit te gaan van de zelfredzaamheid van de samenleving, sluiten we aan op de behoefte van de maatschappij, het handelen van burgers en professionals en op realistische incidenten.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Brandweer

De brandweer gaat uitvoering geven aan de bezuinigingsvoorstellen uit het programma Meer-Anders-Minder en risico's en maatregelen worden beter in balans gebracht. Hiermee ontstaat een modern brandweerkorps in de regio Hollands Midden (waaronder het korps in Hillegom) dat goed is voorbereid op risico's in ons gebied en goed in verbinding staat met de andere organisaties binnen het veiligheidsdomein.

Toelichting

Van regelgericht naar risicogericht en risico beïnvloeding. Dat is wat de brandweer wil bereiken.

Meer het accent geven aan het bevorderen van veiligheid in plaats van aan het voorkomen van onveiligheid.

Beïnvloeding van gedrag en het verhogen van veiligheidsbewustzijn draagt hieraan bij. Dit ligt in het verlengde van het stimuleren van zelfredzaamheid.

Crisisbeheersing

Bevolkingszorg Duin- en Bollenstreek

De gezamenlijke crisisorganisatie van de zes gemeenten, Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen blijft de lijn van Bevolkingszorg op Orde (BZOO) volgen. Het document 'Bevolkingszorg op orde, de vrijblijvendheid voorbij', dat door het veiligheidsberaad (voorzitters veiligheidsregio's) is vastgesteld gaat uit van de filosofie dat mensen primair zelfredzaam zijn en dat de focus moet liggen op mensen die de hulp daadwerkelijk nodig hebben. De veiligheidsregio Hollands Midden heeft deze visie overgenomen. Wij volgen deze lijn in onze gezamenlijke crisisorganisatie.

De visie van bevolkingszorg is gebaseerd op vier elementen:

- Burgers nemen verantwoordelijkheid (tijdens en na een crisis).
- Bevolkingszorg wordt afgestemd op de zelfredzaamheid van de samenleving.
- Gemeenten maken gebruik van spontane hulp uit de samenleving.
- Gemeenten bereiden zich daar waar het om verminderd zelfredzaamheid gaat voor op een vastgesteld zorgniveau, aangeduid als 'voorbereidende bevolkingszorg'. De 'restzorg' leveren zij op basis van veerkracht en improvisatie wat wordt aangeduid als 'geïmproviseerde zorg'.

Toelichting

In het eerste kwartaal van 2018 heeft het Team bevolkingszorg geoefend. De wethouder(s) hebben de basisopleiding crisisbeheersing voor bestuurders en het introductieprogramma crisiscommunicatie gevolgd. Diverse medewerkers van de crisisorganisatie zijn naar procesgerichte bijeenkomsten geweest. Ook zijn in 2018 twee dagen van de crisisbeheersing georganiseerd waar veel animo voor was.

Verbonden partijen

De vernieuwde BBV voorschriften schrijven voor dat informatie over een verbonden partij wordt opgenomen bij het desbetreffende programma. Voor algemene informatie over verbonden partijen en een samenvatting wordt verwezen naar de paragraaf E Verbonden partijen.

Naam	Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)					
Vestigingsplaats	Leiden					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling					
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: burgemeester Dagelijks bestuur: geen					
Openbaar belang	Hoogwaardige brandweerzorg en adequate crisisorganisatie. Verstrekken van de generieke crisisorganisatie en in het bijzonder de reactiekracht op alle soorten incidenten en het uitoefenen van de taak die in de Wet veiligheidsregio's aan de bestuursorganen van de gemeente zijn opgedragen.					
Beleidsinformatie	De beleidsvoornemens 2018 passen binnen de ambities zoals opgenomen in het Regionaal Beleidsplan 2016–2019 en het Korpsbeleidsplan 2016–2018. De beleidsvoornemens zijn vertaald in de vier verschillende programma's brandweer, gemeenschappelijke meldkamer, oranje kolom en veiligheidsbureau. In de vier programmaplannen is concreet gemaakt welke strategische en operationele doelen worden nagestreeft en prestaties worden geleverd. Daarbij is zoveel als mogelijk vertaald naar, c.q. een koppeling aangebracht, naar de beleidsdocumenten en de inzet aan middelen. Zo gaat de brandweer bijvoorbeeld met een nieuwe manier van oefenen aan de slag (Vakbekwaamheid 2.0), wordt een wervingssysteem voor vrijwilligers ontwikkeld en ontwikkelen ze een nieuw producten- en dienstenpakket op het gebied van brandpreventie. Daarnaast wordt het intakeproces op de meldkamer zo optimaal mogelijk ingericht om de burgers in nood zo snel en goed mogelijk hulp te bieden (pilot multi-take) en wordt een integraal kwaliteitszorgsysteem/ planning&control cyclus gehanteerd.					
Beleidsrisico's	Daling instroom vrijwilligers. De betrokkenheid van de vrijwilligers is van belang en er moet zorg blijven voor de binding met vrijwilligers. Achterblijvende kosten Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK). De ontwerp-programmabegroting 2018 voor de GMK is gebaseerd op de meest recente informatie m.b.t. de samenvoeging van de meldkamers Hollands Midden en Haaglanden en het transitieakkoord. Met betrekking tot (de berekening van) de achterblijvende materiële kosten GMK Hollands Midden is er nog geen overeenstemming tussen VRHM en betrokken partijen binnen Hollands Midden en het Ministerie van Veiligheid en Justitie, conform het Transitieakkoord. Toekomstbestendige bluswatervoorziening. De VRHM heeft d.m.v. een projectopdracht besloten om in samenspraak met waterleidingbedrijven, gemeenten en Brandweer Hollands Midden te komen tot een gezamenlijke realisatie van een toekomstbestendige bluswatervoorziening binnen de VRHM. Omdat de verantwoordelijkheid voor de bluswatervoorziening is achtergebleven bij de gemeenten (en dus niet is meegenomen in de GR VRHM), zijn de financiële consequenties van deze ontwikkelingen voor rekening van de lokale gemeenten en dus niet zichtbaar in de begroting van de VRHM.					
Financieel belang	Deelname	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
(Bedragen x € 1.000)	2018	2018	1-1-2018	31-12-2018	1-1-2018	31-12-2018
	H: € 1.080	-€ 119	€ 5.966	€ 5.418	€ 25.092	€ 26.775
Het eigen en vreemd vermogen alsmede het resultaat zijn gebaseerd op de conceptjaarrekening van 2018.						

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000				
Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Openbare orde en veiligheid	-194	-114	-214	-218
Handhaving	-356	-369	-482	-423
Brandweer en crisisbeheersing	-1.187	-1.219	-1.212	-1.143
Totaal programmakosten	-1.736	-1.702	-1.907	-1.784
Apparaatskosten	0	0	0	0
Kapitaallasten	-14	-14	-14	-14
Totaal lasten	-1.751	-1.716	-1.922	-1.798
Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Handhaving	0	2	2	0
Openbare orde en veiligheid	0	0	0	0
Brandweer en crisisbeheersing	50	45	45	63
Totaal baten	50	47	47	63
Saldo voor mutaties reserves	-1.701	-1.669	-1.875	-1.736
Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Toevoegingen Reserves	0	0	0	0
Onttrekkingen Reserves	0	0	163	163
Eind totaal	0	0	163	163
Saldo na resultaatbestemming	-1.701	-1.669	-1.712	-1.573

Programma 4 Beheer en onderhoud Openbare Ruimte

Infrastructuur

Groen

Riolering &
Water

Afval

Met het beheer en onderhoud van de openbare ruimte zorgen we voor een veilige omgeving waar gebruikers geen risico lopen op materiële of persoonlijke schade. Ook willen we de (leef) omgeving voor bewoners en bedrijven aangenaam en bruikbaar maken en houden. Een aangename leefomgeving heeft een positieve invloed op ons welbevinden.

Het grootste deel van de beheer- en onderhoudswerkzaamheden zijn reguliere taken en komen elk jaar terug. Voor de omvangrijke onderhoudswerkzaamheden gebruiken we meerjarenonderhoudsplannen. Voor het kleiner onderhoud, de afvalinzameling en straatreiniging hebben we een dienstverleningsovereenkomst met de Meerlanden.

Onze wegen, kunstwerken, openbare verlichting, water, groen, afval en riolering worden gerekend tot onze kapitaalgoederen.

4.1 Prestatieveld Infrastructuur

De gemeente zorgt voor beheer en onderhoud van de infrastructuur, waaronder wegen, fietspaden, trottoirs kunstwerken, watergangen, openbare verlichting en wegmeubilair. De uitvoering wordt planmatig gedaan op basis van de door de raad vastgestelde reguliere meerjarige beleidsplannen voor onderhoud op de diverse velden.

Wat wilden we bereiken?

Een veilige woon- en werkomgeving.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Onderhoud plegen aan de verharding op basis van het Beleidsplan wegen 2015-2019

Toelichting

Inspectie wegen is uitgevoerd. Hierdoor zijn wegvakken uit inspectie gekomen die in aanmerking zijn gekomen voor groot onderhoud. Hierop is bestek gemaakt en momenteel in uitvoering. Hiermee voldoen we voor de gehele wegen plan aan de vastgestelde norm.

Inspecties vinden plaats o.b.v. het opgestelde plan 2015 - 2019.

Uitkomsten zijn vastgelegd in het wegenplan en waar dit nodig is, actie uitgevoerd.

- Afronden van de 3^e fase N208

Toelichting

Begin 2018 zijn de werkzaamheden aan fase 3a van de N208 afgerond. In fase 3b zijn de nutsbedrijven in 2018 begonnen

met het vervangen van de kabels en leidingen.
De werkzaamheden van de nutsbedrijven zijn omstreeks mei 2019 gereed.

In april 2019 start de gemeente met het vervangen van de deklaag en het asfalteren van de fietspaden in fase 3b.

- Het vervangen van diverse beschoeiingen

Toelichting

In 2018 zijn er op diverse plaatsen o.a. Waardenburg, Satellietbaan en Parklaan vervangen. Tevens zijn alle projecten voor 2019 voorbereid.

- Het baggeren van diverse watergangen

Toelichting

Het HLT baggerbestek is aanbesteed, begin 2019 zullen de werkzaamheden in Hillegom worden gestart. Eerst zal Lisse worden voltooid.

- Vervangen van de openbare verlichting door energiezuiniger LED armaturen

Toelichting

Alle nieuw geplaatste en vervangen openbare verlichting zijn voorzien van LED-armaturen.

In 2018 heeft de raad ingestemd met de "Keuzenotitie Openbare Verlichting". Hierin is de ambitie opgenomen voor de vervanging door LED-verlichting. Gekozen is voor versnelde vervanging van het bestaande areaal zodat t.o.v. 2013 in 2030 50% energie wordt bespaard. Hiervoor is een vervangingsprogramma opgesteld zodat in 2030 er alleen nog LED-armaturen zijn met dimfunctie.

4.2 Prestatieveld Groen

- De gemeente zorgt voor het beheer en onderhoud van het openbaar groen en de aanvullende openbare ruimten. Waar nodig worden op basis van meldingen en eigen waarnemingen herstel- en correctiewerkzaamheden uitgevoerd.
- De gemeente heeft een regierol bij uitvoering van deze werkzaamheden.

Wat wilden we bereiken?

- In 2017 is de voorbereiding van de renovatie van het Burgemeester van Nispenpark gestart. Deze herinrichting maakt deel uit van de totale centrumplannen. Ook de herinrichting van de Hoofdstraat vanaf de rotonde Sixlaan tot aan de Prins Bernardstraat en de Mariastraat vallen binnen dit project. Om tot een definitief ontwerp te komen is er met de stakeholders en inwoners van de gemeente een participatietraject gevolgd. In 2018 zijn we gestart met de uitvoering van deze herinrichting.
- Vanuit het groenprogramma Bollenstreek is een visie gemaakt voor de thema's Entrees van de Bollenstreek (Recreatie en toerisme) en bloeiende bermen. Deze thema's zijn in 2018 uitgewerkt tot projecten die uitwerking geven aan de opgestelde visie.
- Uitvoering geven aan het Groenbeleidsplan.
- Zorgdragen voor een veilig bomenbestand.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Beheer en Meerlanden heeft het onderhoud van het openbare groen en specifieke locaties in de openbare ruimte uitgevoerd middels de met hen afgesloten Dienstverleningsovereenkomst.

- Renovatie van groenvoorzieningen

Voor het Burgemeester van Nispenpark is een uitgebreid participatietraject gevolgd. Dit heeft geleid tot een gedragen ontwerp. Het ontwerp voorziet in de herinrichting van het Burgemeester van Nispenpark en de herinrichting van Hoofdstraat Noord e.o. In juni 2018 heeft de raad het krediet voor deze herinrichting vastgesteld. Het bestek is in concept afgerond. In januari 2019 wordt gestart met de uitvoering van de werkzaamheden

Vanuit het groenprogramma Bollenstreek is een visie gemaakt voor de thema's Entrees van de Bollenstreek (Recreatie en toerisme) en bloeiende bermen. Deze thema's zijn in 2018 uitgewerkt tot projecten die uitwerking geven aan de opgestelde visie. In 2019 kan gestart worden met de uitvoering van deze projecten

- Uitvoering van boomveiligheidscontroles

De boomveiligheidscontrole van het totale bomenbestand is in december 2016 en Q1 2017 uitgevoerd. De herinspecties van de aandachtsbomen zijn in 2018 uitgevoerd.

Werkzaamheden voortvloeiende uit de inspecties worden verwerkt in het beheerplan.

Acute situaties zijn gelokaliseerd en aangepakt om de veiligheid te waarborgen.

4.3 Prestatieveld Riolering en water

De gemeente heeft tot taak de zorgplichten uit te voeren conform de wet milieubeheer. De zorgplichten zijn het afvalwater, hemelwater en grondwater. Hoe deze zorgplichten worden ingevuld en worden uitgevoerd is verwoord in het verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2016-2020.

Wat wilden we bereiken?

- Zorgdragen voor behoud van de volksgezondheid door het afvalwater op een doelmatige en verantwoorde wijze af te voeren.
- Het terugdringen van overstorten vanuit de riolering naar het oppervlaktewater door het hemelwater verder af te koppelen van het afvalwater en dit hemelwater via het oppervlaktewater af te voeren.
- Inzicht in de grondwaterstanden om zodoende grondwateroverlast te voorkomen en het zoveel mogelijk beperken van structurele grondwateroverlast.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Uitvoering geven aan het verbreed gemeentelijk rioleringsplan. Dit conform het jaarlijks opgestelde Operationeel Plan.
Toelichting
De voor 2018 geplande rioolreparaties, rioolrenovaties en rioolvervangingen volgens het operationeel plan worden in 2019 tegelijkertijd met de voor dit jaar geplande werkzaamheden uitgevoerd, omdat de onderliggende rioolinspectiegegevens later beschikbaar waren.
- Het uitvoeren van de reguliere onderhoudstaken voor het onderhoud van de riolering, persriolering (inclusief pompen en gemalen) en het meten van het grondwater.
Toelichting
Het geplande reguliere onderhoud is uitgevoerd. Sinds november 2018 is het grondwatermeetnet telemetrisch ingericht waardoor de metingen van de grondwaterstand direct beschikbaar zijn middels een webportal.
- Deelname in de samenwerking in de waterketen, subregio Kennemerland. Hierin worden een aantal onderzoeken in breder verband uitgevoerd: het instellen van een waterloket, onderzoek naar nut en noodzaak voor een verordening voor Warmte-koude opslag systemen en actualiseren van de aansluitverordening voor huisaansluitingen op de riolering.
Toelichting
De voortgang van de onderzoeken die binnen het samenwerkingsverband worden uitgevoerd is van deze samenwerking afhankelijk. Het actualiseren van de aansluitverordening is afgerond.
- In het beleidsplan kunstwerken 2015-2019 zijn ook de beschoeiingswerkzaamheden opgenomen. Het is beter om dit op termijn zowel beleids- als beheersmatig te scheiden van de kunstwerken. Voorgesteld wordt in 2018 de inspectie van de beschoeiing uit te voeren om zo een actueel bestand te krijgen en dan in 2019 een beheer- en beleidsplan op te stellen voor de periode 2019-2028.
Toelichting
De inspectie van de beschoeiingen zal in 2019 plaatsvinden. Het opstellen van het Waterbeheersplan zal in het 3e en 4e kwartaal 2019 plaatsvinden, dit om de bevindingen van de verplichte Klimaatstresstest mee te nemen in dit beheersplan.

4.4 Prestatieveld Afval

- Inzameling (zowel aan huis alsook het ontvangen op de milieustraat) en afvoer van het al het huishoudelijk afval in onze gemeente.
- De gemeente heeft, vanuit de wet *milieubeheer*, de verplichting om de inzameling te verzorgen.

Wat wilden we bereiken?

We willen een effectieve en efficiënte inzameling van het huishoudelijk afval om daarmee schade aan de volksgezondheid te voorkomen en de milieudoelstellingen te realiseren. De milieudoelstelling (een grondstoffenresponse van 65%) wordt periodiek gemeten en gerapporteerd. Hillegom haalt op dit moment deze doelstelling van 65% nog niet. Om die reden is er een verbeterprogramma "Op weg naar 65%" opgesteld. Daarnaast heeft de Rekenkamercommissie van gemeente Hillegom een onderzoek uitgevoerd naar afvalinzameling in onze gemeente. Uit het onderzoek leren we dat een trendbreuk nodig is om in 2020 een afvalscheiding te bereiken van 75%. Dit hogere scheidingspercentage is een landelijke ambitie. We zijn dan ook gestart met de voorbereidingen om te komen tot een nieuw beleidsplan voor de inzameling van huishoudelijk afval.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Uitvoering geven aan ons beleidsplan huishoudelijk afval 2010-2020.

Toelichting

De inzameling van huishoudelijk afval is uitgevoerd conform het geformuleerde 'afvalbeleid 2010 - 2020'. De dienstverlening naar onze inwoners is daarmee, binnen het begrootte budget, succesvol uitgevoerd.

- Uitvoering geven aan het scheidingsadvies "Op weg naar 65%".

Toelichting

De geambieerde doelstelling van 65% afvalscheiding is, zoals verwacht, niet gerealiseerd. Uit eerder onderzoek is gebleken dat een ander beleid nodig is om de milieudoelstelling te realiseren. Naast de 65% ook de afvalscheiding van 75% in het jaar 2020.

- Uitvoering geven aan het Verpakkingsconvenant.

Toelichting

Er wordt succesvol uitvoering gegeven aan het landelijk verpakkingsconvenant. De inzameling van plastic, blik en drankenkartons middels de bekende plastic zakken loopt volgens plan. Zowel de dienstverlening, milieudoelstelling alsook budgettair.

- Het opstellen van een nieuw beleidsplan. Met de uitgangspunten vanuit VANG.

Toelichting

Er is in 2018 gestart met de aanzet om te komen tot een nieuw afvalbeleid. De raad heeft een startnotitie vastgesteld waarin het participatie- en communicatietraject is omschreven om te komen tot een nieuw beleid. Middels dit traject krijgt de inwoner van onze gemeente invloed op de formulering van het nieuwe beleid en de daarop volgende uitvoering van de inzameling.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Taakveld	Naam indicator	Eenheid	Begroting 2018	Realisatie Hillegom
Volksgezondheid en milieu	Huishoudelijk restafval	hoeveelheid restafval per inwoner per jaar in kilo's	198	223

Verbonden partijen

De vernieuwde BBV voorschriften schrijven voor dat informatie over een verbonden partij wordt opgenomen bij het desbetreffende programma. Voor algemene informatie over verbonden partijen en een samenvatting wordt verwezen naar de paragraaf E Verbonden partijen.

Naam	Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)					
Vestigingsplaats	Voorhout					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling					
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: geen Dagelijks bestuur: 1 wethouder					
Openbaar belang	De VAB verzorgt voor de Bollen6 gemeenten de overslag en afvoer van verbrandbaar en composteerbaar/vergistbaar afval.					
Beleidsinformatie	Het VAB richt zich op het verbeteren van de afvalscheiding zodat tenminste wordt voldaan aan alle landelijke streefcijfers. Ook wordt met contractbeheer en samenwerkingsafspraken de kosten voor de afvalinzameling die beïnvloedbaar zijn door het VAB geminimaliseerd tegenover een goede kwaliteit van dienstverlening.					
Beleidsrisico's	Het contract voor het beheer van het overlaadstation is uitbesteed aan De Meerlanden en is verlengd tot eind 2017. De verlenging heeft te maken met het onderzoek naar de toekomst van het VAB-terrein. De installatie is verouderd en de huurovereenkomst loopt tot eind 2023. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek zullen investeringen gedaan moeten worden om de continuïteit en de bedrijfszekerheid van de overslag te garanderen tot minimaal de einddatum van de huidige contracten voor de overslag, transport en de verwerking van gft- en restafval.					
Financieel belang	Deelname	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
(Bedragen x € 1.000)	2018	2018	1-1-2018	31-12-2018	1-1-2018	31-12-2018
	H: € 101	€ 0	€ 42	€ 36	€ 10	€ 0
Het eigen en vreemd vermogen alsmede het resultaat zijn gebaseerd op de jaarrekening van 2018.						

Naam	De Meerlanden N.V.					
Vestigingsplaats	Hoofddorp					
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap					
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder					
Openbaar belang	De Meerlanden werkt samen met een aantal gemeenten aan een schone en duurzame leef- en werkomgeving. Dit doet zij door de gemeenten schoon, heel en veilig te houden en door afval innovatief in te zamelen en te verwerken.					
Beleidsinformatie	De Meerlanden heeft de visie AM2020 ontwikkeld: m.b.t. omgaan met toenemende schaarste van grondstoffen, innovatie en veranderend overheidsbeleid. De visie wordt in praktijk gebracht en effecten worden onderzocht.					
Beleidsrisico's	De Meerlanden heeft geïnvesteerd in een nieuwe werkwijze van gft afval. Duurzaam met een lange terugverdientijd.					
Financieel belang	Deelname	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
(Bedragen x € 1.000)	2017	2017	1-1-2017	31-12-2017	1-1-2017	31-12-2017
	H: 8008 aandln	€ 2.525	€ 26.140	€ 27.049	€ 29.521	€ 29.562
Het eigen en vreemd vermogen alsmede het resultaat zijn gebaseerd op de jaarrekening van 2017.						

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000				
Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Infrastructuur	-1.609	-1.951	-2.081	-1.930
Groen	-1.357	-1.449	-1.529	-1.505
Riolering en water	-1.266	-1.269	-1.293	-1.297
Afval	-1.666	-1.774	-1.840	-1.759
Totaal programmakosten	-5.898	-6.443	-6.742	-6.490
Apparaatskosten	0	0	0	-14
Kapitaallasten	-839	-962	-962	-949
Totaal lasten	-6.738	-7.405	-7.704	-7.454
Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Infrastructuur	87	81	81	216
Riolering en water	2.190	2.235	2.259	2.259
Afval	2.466	2.524	2.590	2.600
Groen	14	5	5	18
Totaal baten	4.757	4.845	4.935	5.092
Saldo voor mutaties reserves	-1.980	-2.560	-2.769	-2.361
Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Toevoegingen Reserves	0	0	0	-534
Onttrekkingen Reserves	120	106	2.993	777
Eind totaal	120	106	243	243
Saldo na resultaatbestemming	-1.860	-2.454	-2.526	-2.118

Programma 5

Inwoner & Bestuur

Bestuur

Samenwerking

Dienstverlening

Bedrijfsvoering

Het programma Inwoner & Bestuur beschrijft hoe Hillegom het democratisch proces organiseert, hoe de samenwerking met andere overheden vorm krijgt, hoe de organisatie aansluit bij maatschappelijke doelen en hoe de dienstverlening aan inwoners en bedrijven is georganiseerd.

Wij hebben de overtuiging dat samenwerking met onze regiogemeenten de enige mogelijkheid is om een kwalitatief en kwantitatief goed antwoord te vinden op onder andere de decentralisaties in het sociaal domein, de financiële vooruitzichten en de strategische opgaven bij onder meer economie, ruimtelijke ordening en infrastructuur.

5.1 Prestatieveld Bestuur

In het prestatieveld Bestuur staan de drie bestuursorganen van de gemeente (gemeenteraad, college van burgemeester en wethouders en burgemeester) en de ondersteuning van de bestuursorganen centraal.

Wat wilden we bereiken?

- Een democratisch en transparant functionerend gemeentebestuur.
- Stimuleren en faciliteren van initiatieven, de zogenaamde (overheids-) participatie waarbij de overheid één van de participanten is geworden.
- Een goede samenwerking tussen college en raad.
- De raad vroegtijdig te betrekken bij de voorbereiding van nieuw beleid.
- Uitvoering geven aan het coalitieakkoord.
- Benutten van voordelen ambtelijke fusie Hillegom, Lisse en Teylingen.
- Het versterken van het strategisch vermogen.
- Bekendheid van het bestuurlijk en democratisch proces vergroten bij de basisschoolleerlingen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan

- Het bestuur heeft gezorgd voor een transparant besluitvormingsproces in commissievergaderingen en raadsvergaderingen.
- 3 personen hebben in 2018 gebruik gemaakt van het raadsprekeur.
- 1 persoon heeft in 2018 gebruik gemaakt van het spreekrecht in de raadscommissie en 16 in de raad (van wie 12 over de Duinpolderweg).
- Van de 20 ingediende (sub)amendementen zijn er 9 door de gemeenteraad aangenomen.
- Van de 12 ingediende moties zijn er 5 door de gemeenteraad aangenomen.

- De rekenkamercommissie Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout heeft in 2018 over 3 onderzoeken rapport uitgebracht. De rapporten zijn besproken in de raad. Dit betrof de rapporten Re-integratie in Hillegom, Lisse en Noordwijkerhout, Mantelzorgbeleid en Burger- en overheidsparticipatie.
- In het kader van participatie zijn verschillende acties ondernomen: in mei 2018 vond een bijeenkomst met de raad plaats over participatie. Tijdens deze bijeenkomst wisselden de raadsleden van gedachten over participatie aan de hand van de eerder in samenspraak met de raad opgestelde prioriteitenagenda. Onderwerpen zoals het versterken van de wijk, uitvoering van de woonvisie, centrumplannen (aantrekkelijk maken, tegengaan van leegstand) en veiligheid passeerden de revue. Deze thema's zijn en worden door het college c.q. de raad verder uitgewerkt. In 2018 gingen voortvloeiend uit de Omgevingsvisie Hillegom de eerste overheidsparticipatie-trajecten van start. Een voorbeeld hiervan is de inrichting van het Julianapark dat voor en door burgers - op hun initiatief - wordt vormgegeven. Ook organiseerde Initiatiefrij Hillegom een drukbezochte bijeenkomst voor ondernemers en de gemeente in het kader van 'Ondernemers en gemeente: Samen Sterk'. Per project bekijken wij welke vorm van participatie het beste past. De komende periode ontwikkelen we gefaseerd het thema participatie door.
- Raads- en burgerleden hebben werkbezoeken gebracht aan de bibliotheek, Stichting Cultuur Beleving Hillegom en Brouwer Installatietechniek (in het kader van duurzaamheid).
- Er is een kindergemeenteraad georganiseerd waardoor kinderen van basisscholen bekend werden gemaakt met het democratisch proces. Dit jaar deden leerlingen mee van de Jozefschool, de Toermalijn en de Leerwinkel. Zij besloten het beschikbare budget te verdelen over twee projecten: Stoelen en tafels voor speeltuingebouw (Speeltuinvereniging Kindervreugd Hillegom) en Oefen je vitaal voor 65-plussers (Senioren KBO Hillegom).

5.2 Prestatieveld Samenwerking

Per 1 januari 2017 is de ambtelijke samenwerking Hillegom, Lisse en Teylingen van start gegaan. De samenwerking met onze andere buurgemeenten en met de verbonden partijen blijft gehandhaafd.

Wat wilden we bereiken?

We willen onze strategische positie versterken en een volwaardige gesprekspartner zijn voor Rijk, Provincie, buurgemeenten en maatschappelijke organisaties. We doen dit om de belangen van onze inwoners zo goed mogelijk te behartigen en inwoners en bedrijven zo goed mogelijk van dienst te kunnen zijn.

Kaderstellende stukken

- *De raadsbesluiten van Hillegom, Lisse en Teylingen over de ambtelijke samenwerking.*
- *Nota Verbonden Partijen 2018.*

Wat hebben we ervoor gedaan?

HLTsamen

- Verder gewerkt aan de invoering van de ambtelijke samenwerking.
- Vergroten van de kwaliteit van onze werkzaamheden, besparen op kosten en verkleinen de kwetsbaarheid.
- In 2020 een besparing bereiken op de bedrijfskosten van HLTsamen van 5% t.o.v. 2016.

Toelichting:

In HLTsamen was in 2018 veel aandacht voor 'huis op orde'. We zijn tevreden met de resultaten die HLTsamen tot nog toe behaalden: een breed gedragen en gedeelde organisatie-visie en organisatie-agenda, intern opgeleide LEAN-ambassadeurs die teams helpen bij het verbeteren van de processen, goed gewaardeerde interne trainingen 'Hoe werkt de gemeente?' en 'Politiek-bestuurlijke sensitiviteit'. De werkorganisatie heeft begin 2018 strategische verkenningen uitgebracht voor de drie gemeenten en maakten ze een omgevingsspel waarmee raadsleden, bestuurders en ambtenaren gezamenlijk op een ontspannen wijze kennis van de Omgevingswet kregen.

5.3 Prestatieveld Dienstverlening

Visie op dienstverlening HLTsamen

"In 2020 helpen wij de klant op een moderne en efficiënte manier: digitaal waar het kan en persoonlijk waar de klant dat wil. Wij bieden kwaliteit, zijn zorgvuldig en snel. Onze dienstverlening is persoonsgericht, toegankelijk en biedt service over de gemeentegrenzen heen. We overtreffen de verwachtingen van de klant (intern en extern) en willen tevreden klanten".

De focus bij de uitvoering van onze dienstverlening ligt op de klant. Wij voeren onze dienstverlening op een efficiënte en klantgedreven wijze uit. Onze dienstverlening is actueel en eigentijds. Onze houding naar de klant is proactief en meedenkend.

Wat wilden we bereiken?

Zelfredzaamheid van de burger vergroten

Een van de belangrijkste ontwikkelingen was de steeds verdergaande digitalisering van de overheid en de wens om te komen tot één overheidsingang (mijnoverheid.nl) en verdere deregulering. Ook voor Hillegom hebben wij daarop ingezet.

Aandacht voor de menselijke maat

De laatste tijd is een ontwikkeling te zien die meer en meer aandacht vraagt voor de menselijke maat van dienstverlening. Niet iedereen kan mee in de huidige digitale wereld.

Het verbeteren van het persoonlijk contact met onze inwoners is, naast de digitalisering van de dienstverlening, één van de speerpunten van de gemeente Hillegom. Juist in de komende periode blijft de gemeente Hillegom het aanspreekpunt voor onze inwoners bij overheidsvragen. Persoonlijke dienstverlening staat ook centraal in ons communicatiebeleid. Met concrete acties hebben we het besef dat 'de burger' niet bestaat vergroot. Onze klanten zijn mensen met verschillende achtergronden, belangen en kennis. In onze dienstverlening heeft het inleven in de klantsituatie centraal gestaan.

Van regelgeving naar samenwerken

We gaan steeds meer naar een netwerksamenleving waarin burgerinitiatieven heel gewoon zijn en waar wij als gemeente onderdeel van uitmaken. Van de overheid wordt deregulering en flexibiliteit verwacht. Er zal een verschuiving ontstaan van regelgeving naar toezicht en faciliterend. Wij wilden meer samenwerken met bedrijven, wijken en verenigingen.

Wij wilden onze maatschappelijke partners meer betrekken bij de dienstverlening.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Zelfredzaamheid van de burger vergroten

Het aantal digitaal te verkrijgen producten en de digitale volwassenheid daarvan worden verder verhoogd. Waarbij we het principe hanteren: "Digitaal waar het kan, persoonlijk waar de klant het wil". Wij stimuleren de inwoners van Hillegom om aan te sluiten bij MijnOverheid (mijn.overheid.nl).

Toelichting

Het aantal digitale producten voor burgers is in 2018 gegroeid van 54 naar 86 e-formulieren. We scoren daarmee boven het landelijke gemiddelde in de monitor digitale volwassenheid (76 e-formulieren). Naast onze digitale producten helpen we persoonlijk waar de klant het wil.

Hillegom is aangesloten bij MijnOverheid. In 2019 zullen inwoners gestimuleerd worden om hiervan gebruik te maken.

Aandacht voor de menselijke maat

Een deel van onze inwoners zal niet mee kunnen in de digitale ontwikkelingen. Daarvoor blijven wij ruimte bieden in ons gemeentehuis en als huisbezoek noodzakelijk is dan doen wij dat graag.

Toelichting

Een deel van onze producten kan nu digitaal worden afgenomen. Inwoners die daarvan geen gebruik hebben kunnen maken, hebben we ontvangen in het gemeentehuis. Daar waar het noodzakelijk en wettelijk mogelijk is, hebben wij een huisbezoek afgelegd.

Van regelgeving naar samenwerken

De contactfunctionaris bedrijven, wijken en verenigingen maakt in 2018 in samenwerking met onze maatschappelijke partners (bedrijven, verenigingen en inwoners) een plan hoe wij onze dienstverlening verder kunnen optimaliseren.

Toelichting

Door omstandigheden waarop wij geen invloed hadden, konden er geen nieuwe initiatieven worden ontwikkeld door de contactfunctionaris bedrijven, wijken en verenigingen om onze dienstverlening verder te optimaliseren. Dit zal in 2019 worden opgepakt.

Verschuiving technische toets naar de private sector

Medio 2017 is gestart met een kostendekkendheidsonderzoek van de leges. Gemeenten mogen niet meer leges heffen dan de werkelijk gemaakte kosten. Door de ambtelijke fusie en de op handen zijnde verschuiving van de technische toets naar de private sector is het noodzakelijk om te beoordelen wat de gevolgen hiervan zijn voor de leges. Op het personele vlak hebben we eerder geanticipeerd op deze ontwikkelingen door te werken met een "flexibele schil". De verwachting is dat voor vergunningverlening 15% van de werkzaamheden naar de private sector zal gaan. Als uit het kostendekkendheidsonderzoek blijkt dat de leges aangepast moeten worden, zal hiervoor bij het vaststellen van de (belasting)verordeningen, een voorstel voorgelegd worden aan de gemeenteraad.

Toelichting

In 2018 is duidelijk geworden dat de verschuiving van de technische toets naar de private sector wederom is uitgesteld. Om goed te kunnen anticiperen op deze ontwikkeling hebben we gewerkt met een gedeeltelijk "flexibele schil" in plaats van vast ingevulde formatie. Deze flexibele formatie was ongeveer gelijk aan de formatie welke we minder nodig denken te hebben na de verschuiving van de technische toets naar de private sector.

Invoering Omgevingswet

Hillegom pioniert op het gebied van de omgevingswet. In 2018 is de omgevingsvisie vastgesteld en gestart met het opstellen van een eerste omgevingsplan. De wetgeving wordt op de voet gevolgd. Het is van belang om voldoende expertise en vaardigheden in huis te hebben om het integraal werken vanuit de 'Ja, mits' gedachte mogelijk te maken.

Toelichting

De invoering van de omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2021. In 2018 hebben er diverse sessies plaatsgevonden om medewerkers bewust te maken van de gevolgen van deze nieuwe wetgeving.

Meer inzetten op fraudebestrijding

Ook wij vinden dit thema van belang en willen identiteitsfraude tegengaan door het aanschaffen van documentscanners aan de balies. Ook gaan we de werkprocessen eerste inschrijving, controle brondocumenten, briefadres en adresonderzoek harmoniseren en aanscherpen.

Toelichting

Er is veel aandacht voor fraudebestrijding en de ontwikkeling hierop. Er zijn documentscanners aangeschaft en geïmplementeerd aan de balies. Vanaf 1 januari 2019 zijn deze in gebruik genomen.

Daarnaast zijn ook de werkprocessen eerste inschrijving, controle brondocumenten, briefadres en adresonderzoek en daarbij horende uitvoering aangescherpt.

Prestatiegegevens

Onderwerp	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018
Dienstverlening burgerperspectief (Waar staat je gemeente.nl)		6,71	niet deelgenomen	6,83
Dienstverlening ondernemersperspectief (Waar staat je gemeente.nl)		6,48	niet deelgenomen	Niet bekend in Waarstaatjegemeente.nl
Gesprekskwaliteit telefoon	7.4	n.b.	niet deelgenomen	Telefonische dienstverlening 7,0
Bereikbaarheid telefoon	5.6	n.b.	niet deelgenomen	Percentage beantwoorde oproepen: 96%
Binnen 10 minuten geholpen aan de balie	94%	95%	73%	91,5% (gemeten vanaf het moment dat de klant binnen is. Als de klant te vroeg is voor een afspraak, wordt dit als wachttijd geregistreerd.
Digitale volwassenheid gemeente Hillegom		49%	voor inwoners 64,7% voor bedrijven 37,2%	voor inwoners 86% voor bedrijven 69%
Benchmark met GovMetric gemeenten	n.v.t.	n.v.t.	niet deelgenomen	Dit wordt alleen HLT-breed gemeten. In 8 van de 12 maanden stond HLT in de top 10. In de maanden dat HLT niet in de top 10 stond werden cijfers van vlak onder de 9 gescoord.

5.4 Prestatieveld Bedrijfsvoering

Met de term bedrijfsvoering bedoelen wij de sturing en beheersing van alle primaire en ondersteunende processen in een organisatie. De kern ervan is dat het de aansturing van de organisatie betreft. Deze kan worden onderscheiden in feitelijke uitvoering (het daadwerkelijk maken van producten en het verlenen van diensten) en in het bepalen van beleid (keuzes maken over wat wel en wat niet te doen).

Om onze doelstellingen te realiseren moet de bedrijfsvoering effectief en efficiënt zijn ingericht en worden uitgevoerd. Daartoe is de bedrijfsvoering van de gemeente Hillegom, Lisse en Teylingen vanaf 1 januari 2017 ondergebracht in de Gemeenschappelijke Regeling HLTsamen.

Wat wilden we bereiken?

Dat de gemeente Hillegom haar - in de diverse visies neergelegde - ambities effectief realiseert, aansluit bij landelijke ontwikkelingen en voldoet aan haar wettelijke verplichtingen en hierop stuurt.

Invloed omgevingswet op bedrijfsvoering

Naast de lokale ontwikkelingen zoals het vaststellen van de Omgevingsvisie Hillegom en het opstellen van een concept Omgevingsplan Buitengebied, heeft het afgelopen jaar 2018 in het teken gestaan van interne voorbereiding als we het hebben over de implementatie van de Omgevingswet voor de inwerkingtreding op 1 januari 2021.

Het werkbudget is nog niet volledig benut omdat vooral de intern gerichte voorbereiding heeft plaatsgevonden en dit minder heeft gekost dan verwacht.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Invloed bedrijfsvoering

De aansturing van de Implementatie is uitgewerkt in een implementatie strategie en afgestemd met bestuur en organisatie. Inhoud van het programma is in 2018 helder gemaakt aan de hand van een impact en risico analyse zodat in 2019 de daadwerkelijke uitvoering van het programma volgt, waarbij we inzet vragen van alle domeinen. Regionaal is kennis uitgewisseld en samenwerking is gezocht met andere gemeenten, ketenpartners en de VNG, waarbij we gebruik hebben gemaakt van elkaars ervaringen en kennis. Het Omgevingswetspel en de regionale Omgevingswet Academie zijn hiervan een voorbeeld.

Toelichting

Het belang van afstemming met andere grote opgaven zoals digitalisering, dienstverlening / vergunningverlening en participatie krijgen nadrukkelijk aandacht. Dit houdt in dat de interne processen aangepast moeten worden en dat er een cultuur-, wellicht organisatieverandering in gang gezet moet worden.

Het interbestuurlijk Programma Aan de slag met de Omgevingswet gaat samen met alle betrokken partijen, onverminderd door met de implementatie. De transitie is in volle gang, met het leren werken mét en volgens de wet. En met de ontwikkeling van het nieuwe digitale loket en alles wat daarbij hoort.

Beleidsindicatoren (verplicht)

Onderwerp	Begroting 2018	Realisatie 2018
Formatie (fte per 1.000 inwoners)	Zie begroting GR HLTsamen	Zie realisatie GR HLTsamen
Bezetting (fte per 1.000 inwoners)		
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur)		
Apparaatskosten (kosten per inwoner)	€ 425	€ 476
Overhead (% van totale lasten)	15 %	15 %

Verbonden partijen

De vernieuwde BBV voorschrijven schrijven voor, dat informatie over een verbonden partij wordt opgenomen bij het desbetreffende programma. Voor algemene informatie over verbonden partijen en een samenvatting wordt verwezen naar de paragraaf E Verbonden partijen.

Naam	Holland Rijnland					
Vestigingsplaats	Leiden					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling					
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 2 raadsleden Dagelijks bestuur: geen					
Openbaar belang	Holland Rijnland heeft als taak de gemeenschappelijke, regionale belangen te behartigen bij het Rijk, de provincie en andere invloedrijke overlegstructuren. Ook wil het samenwerkingsverband de deelnemende gemeenten een platform bieden, evenals het bevorderen van coördinatie en afstemming tussen de gemeenten, onder andere voor het vaststellen van gemeenschappelijk, regionaal beleid. Dit faciliteert zij in de domeinen maatschappelijke ontwikkeling, ruimtelijke ontwikkeling en leefomgeving. Gezamenlijk optreden, vergroot de slagkracht en de impact van projecten. Daarnaast levert Holland Rijnland een bijdrage aan de inhoudelijke agenda 2016–2020. Uitvoering vindt plaats op verschillende taken op het gebied van leerplicht, jeugdhulp, woonruimteverdeling en doelgroepenvervoer.					
Ontwikkelingen	De gezamenlijke ambitie van de gemeenten in de regio Holland Rijnland is: 1. Het hebben van een optimaal niveau van sociale voorzieningen, lokaal en regionaal, waarbij de eigen kracht van de burger centraal staat; 2. Koploper te zijn in het toepassen van economische en technologische innovaties; 3. Het hebben van een aantrekkelijke en vitale woon- en leefomgeving; 4. Het versterken van het strategisch vermogen van de samenwerkende gemeenten.					
Beleidsrisico's	Holland Rijnland beschikt niet over vrije reserves. De risico's liggen voornamelijk binnen de reguliere bedrijfsvoering: debiteurenbeheer, subsidiestromen derden, personeelskosten, ziektekosten en automatisering. De maximale omvang van eventueel op te treden risico's worden geraamd op € 100.000. Bijzondere risico's, boventallige medewerkers (2) in begeleiding van werk naar werk.					
Financieel belang (Bedragen x € 1.000)	Deelname	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
	2017	2017	1-1-2017	31-12-2017	1-1-2017	31-12-2017
	H: € 326	€ 111	€ 349	€ 652	€ 37.115	€ 48.711
	Het eigen en vreemd vermogen alsmede het resultaat zijn gebaseerd op de jaarrekening van 2017.					

Naam	HLTsamen					
Vestigingsplaats	Hillegom					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling					
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit zes leden van de drie gemeenten. Het ene lid is een wethouder en het andere lid is de burgemeester per gemeente. Daarmee biedt de werkorganisatie een kwalitatief, hoogwaardige, efficiënte en innovatieve dienstverlening aan de 'klanten' van de gemeenten: Hillegom, Lisse en Teylingen.					
Ontwikkelingen	Uitvoering geven aan het bedrijfsplan, vastgesteld in de raden van de aangesloten gemeenten. Focus ligt op het gebied van Kwaliteit, Kostenreductie, Kwetsbaarheid en de verbeterde Strategische positie.					
Beleidsrisico's	Het niet halen van de gestelde financiële doelstellingen in het bedrijfsplan.					
Financieel belang	Deelname	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
(Bedragen x € 1.000)	2018	2018	1-1-2018	31-12-2018	1-1-2018	31-12-2018
	H: € 8.472	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Het eigen en vreemd vermogen alsmede het resultaat zijn gebaseerd op de jaarrekening van 2018.						

Naam	Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)					
Vestigingsplaats	Heemstede					
Rechtsvorm	Stichting					
Bestuurlijk belang	gemeentesecretaris in het Algemeen Bestuur					
Openbaar belang	Stichting RIJK is een samenwerkingsorganisatie tussen gemeenten om financiële, kwalitatieve en procesmatige voordelen voor haar leden te halen. Daarnaast wordt inkoop als strategisch en tactisch instrument ingezet ter ondersteuning van de beleidsdoelstellingen van de gemeente.					
Beleidsinformatie	Er zijn op dit moment 17 deelnemende gemeenten. Groei wordt niet uitgesloten, maar actieve acquisitie vindt niet plaats.					
Beleidsrisico's	De kosten van de stichting RIJK bestaan vrijwel volledig uit personeelslasten, het beleidsrisico is derhalve beperkt.					
Financieel belang	Deelname	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
(Bedragen x € 1.000)	2018	2017	1-1-2017	31-12-2017	1-1-2017	31-12-2017
	H: € 127	-€ 54	€ 386	€ 263	€ 388	€ 253
Het eigen en vreemd vermogen alsmede het resultaat zijn gebaseerd op de jaarrekening van 2017.						

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000				
Laasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Bestuur	-1.659	-1.985	-2.056	-2.103
Samenwerking	-5.684	-6.039	-6.633	-6.527
Dienstverlening	-1.400	-1.324	-1.378	-1.404
Bedrijfsvoering	-487	-546	-789	-658
Totaal programmakosten	-9.230	-9.894	-10.857	-10.691
Apparaatskosten	-4	0	0	-13
Kapitaallasten	-425	-349	-349	-367
Totaal lasten	-9.659	-10.243	-11.205	-11.071
Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Dienstverlening	799	718	868	849
Bedrijfsvoering	20	14	14	14
Samenwerking	621	478	478	48
Bestuur	190	0	0	0
Totaal baten	1.629	1.210	1.360	912
Saldo voor mutaties reserves	-8.030	-9.033	-9.846	-10.159
Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Toevoegingen Reserves	0	-3.010	-3.010	-3.010
Onttrekkingen Reserves	136	3.440	3.965	3.761
Eind totaal	136	430	955	751
Saldo na resultaatbestemming	-7.894	-8.603	-8.891	-9.408

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Alle lasten en baten die samenhangen met de programma's 1 t/m 5 worden direct op het desbetreffende programma geboekt. De baten bestaan uit doeluitkeringen, specifieke rijksvergoedingen, huuropbrengsten en dergelijke.

In Algemene dekkingsmiddelen staan de volgende onderwerpen:

- Lokale heffingen
- Algemene uitkering uit het Gemeentefonds
- Dividenden
- Saldo financieringsfunctie
- Overige algemene dekkingsmiddelen

De gemeente heeft diverse inkomsten waarvan de besteding niet gebonden is. Dit zijn de zogenaamde algemene dekkingsmiddelen. Deze baten zijn niet aan een concreet programma toe te rekenen. Artikel 8 van het BBV schrijft voor dat, naast de begroting van lasten en baten per programma, ook een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien wordt opgenomen. In onderstaand overzicht zijn de algemene dekkingsmiddelen gespecificeerd.

Lokale heffingen

Dit zijn gemeentelijke belastingen die geen directe relatie hebben met een bepaalde gemeentelijke taak, de besteding is niet geoormerkt. De onroerende zaakbelasting en de precariobelasting vallen hieronder. Dit geldt niet voor de rioolrechten, afvalstoffenheffing, leges, marktgelden, grafrechten en de heffing BedrijfsInvesteringsZone (BIZ). Deze worden op de desbetreffende programma's verantwoord en zijn geoormerkt voor deze heffingen. We verwijzen u naar paragraaf G voor een uitgebreidere toelichting. In de paragraaf Weerstandsvermogen is een berekening opgenomen over de dekkingspercentages van de overige rechten e.d. in relatie tot het weerstandsvermogen.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De Algemene uitkering in de begroting 2018 is berekend op basis van de meicirculaire 2017 van het Gemeentefonds. De ramingen zijn hierna aangepast aan de Septembercirculaire 2017 en de maartcirculaire 2018 en vervolgens verwerkt in de Bestuursrapportage 2018. In de maartcirculaire 2018 is het regeerakkoord 'Vertrouwen in de toekomst' tussen de regeringspartijen VVD, CDA, D66 en ChristenUnie verwerkt. Het regeerakkoord gaf prachtige cijfers voor het Gemeentefonds en gaf een toename van de Algemene uitkering van zo'n € 770.000. In de loop van 2018 is dit bedrag weer afgevlakt door onder meer onder uitputting en bijstelling van het beleid van het kabinet. De nu ontvangen bedragen op basis van de September- en Decembereirculaire 2018 zijn verwerkt in de jaarrekening 2018.

Algemene uitkering	Begroting 2018	Bestuurs- rapportage	Rekening 2018
Maatstaven	12.848.884	13.150.395	13.231.3775
Uitkeringsfactor	1,502	1,520	1,490
	19.299.023	19.988.600	19.714.752
Kortingen OZB	-2.610.464	-2.660.519	-2.733.856
Suppletieuitkering ivm OZB	346	346	346
Algemene uitkering sub totaal	16.688.906	17.338.009	16.981.242
Uitkeringen			
Bijdrage WMO regulier	1.548.662	1.622.382	1.632.612
Armoedebestrijding kinderen	78.311	78.311	78.311
Schulden en armoede	0	32.068	41.570
Vergoeding kosten referendum	0	7.483	7.483
Maatschappelijke begeleiding	0	7.110	7.110
Voorschoolse voorziening peuters	29.394	29.394	29.394
Combinatiefuncties Brede Scholen sport en cultuur	69.195	69.500	69.500
Dec.prov.taken vergunningverl toez en handhaving	37.455	37.455	37.455
Cumulatieregeling GF	-2.574	-2.574	-2.574
Vergoeding raadsleden kleine gemeenten	0	0	59.237
Informatie energie maatregelen	0	0	3.667
Algemene uitkering, algemeen deel	18.449.349	19.219.138	18.945.007
Verschillen		769.789	-274.131
Deelfonds sociaal domein			
Decentralisatie AWBZ naar WMO	2.588.432	2.619.354	2.619.354
Decentralisatie jeugdzorg	3.942.722	4.042.003	4.042.003
Decentralisatie Participatiewet	1.959.860	1.872.816	1.843.056
Totaal Deelfonds sociaal domein	8.304.934	8.489.927	8.504.413
Verschillen		184.993	14.486
Totale Algemene uitkering	26.754.283	27.709.065	27.449.420

In 2018 is, naast de € 27.449.220 aan Algemene uitkering en Deelfonds sociaal domein, ook een nabetaling ontvangen voor de jaren 2015 t/m 2017. Dit is een bedrag van € 87.406.

Dividenden

In de jaarrekening wordt het dividend verantwoord van Alliander, Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en Meerlanden over het voorgaande jaar 2017 (dividenduitkering is ontvangen in 2018). Bij de BNG is het percentage voor de dividenduitkering gestegen van 25 naar 37,5. Het verschil bij Meerlanden tussen begroting na wijziging en de werkelijke opbrengst betreft de ontvangen dividendbelasting.

Bedragen x € 1.000

Dividend	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2018 na wijziging*	Werkelijk 2018
Alliander	383	250	338	338
Bank Nederlandse Gemeenten	81	90	126	126
Meerlanden	71	37	56	66
Totaal baten	535	377	520	530

*Bestuursrapportage 2018

Saldo financiërsfunctie

In het BBV zijn de regels over rente vastgelegd. De notitie Rente van de Commissie BBV geeft in een stellige uitspraak, dat er niet meer rente mag worden toegerekend dan de werkelijke rentelasten. Er is geadviseerd geen rente meer toe te

rekenen aan eigen vermogen (voorheen bespaarde rente). Er wordt in Hillegom geen rente meer berekend over investeringen en toegerekend aan de prestatievelden. Het renteresultaat in Hillegom bedraagt € 0.

Onze gemeente heeft geen gelden geleend. Er zijn dus geen werkelijke rentelasten. We begroten alleen werkelijk verwachte rentebaten tot en met 2019. Dit is rente over uitgezette gelden bij de BNG en Triple A banken. Als gevolg van de invoering van het schatkistbankieren per 1 januari 2014 is er een overgangsregeling voor 7 jaar ingesteld die in 2019 afloopt. De financiële vertaling van de overgangsregeling is opgenomen in deze Programmarekening.

Overige algemene dekkingsmiddelen

Onderdeel van de overige algemene dekkingsmiddelen is de overhead en voor de vernieuwde BBV voorschriften was dit ondergebracht bij de kostenverdeling. In het BBV is de kostenverdeling opgeheven en wordt de overhead verantwoord in het prestatieveld bedrijfsvoering en de directe bedrijfskosten worden rechtstreeks toegerekend aan de producten en activiteiten.

Mutaties reserves

Per programma is vermeld wat de mutaties op de reserves zijn. Een aantal mutaties is niet toe te wijzen aan een programma en worden daarom hier verantwoord.

Verbonden partijen

De vernieuwde BBV voorschriften schrijven voor dat informatie over een verbonden partij wordt opgenomen bij het desbetreffende programma. Voor algemene informatie over verbonden partijen en een samenvatting wordt verwezen naar paragraaf E.

Naam	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)					
Vestigingsplaats	Den Haag					
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap					
Bestuurlijk belang	Algemene vergadering van aandeelhouders 1 wethouder					
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten voor maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de uitvoering van de publieke taak. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de staat, evenals het door de statuten beperkte werkterrein van de bank bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is.					
Beleidsinformatie	De helft van de aandelen is van de staat, de andere helft van provincies, gemeenten en een hoogheemraadschap.					
Beleidsrisico's	De gemeente ontvangt jaarlijks dividend. De resultaten van deze deelneming fluctueren en daarmee ook de dividenduitkering.					
Financieel belang	Deelname	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
(Bedragen x € 1.000)	2018	2018	1-1-2018	31-12-2018	1-1-2018	31-12-2018
	H: 49.686 aandln	€ 318	€ 4.220	€ 4.257	€ 135.805	€ 133.252
Het eigen en vreemd vermogen alsmede het resultaat zijn gebaseerd op de jaarrekening van 2018.						

Naam	Duin- waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)					
Vestigingsplaats	Voorburg					
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap					
Bestuurlijk belang	Algemene vergadering van aandeelhouders 1 wethouder					
Openbaar belang	Excellente dienstverlening, leveringsbetrouwbaarheid en aandacht voor natuur-, recreatie- en waterkwaliteit.					
Beleidsinformatie	De productie en levering van goed en betrouwbaar drinkwater, 24 uur per dag, met zo min mogelijk storingen.					
Beleidsrisico's	DUNEA ontvangt geen financiële bijdrage van de gemeente. De drinkwaterwet geeft ruimte voor het uitbetalen van een (beperkt) dividend aan de aandeelhouders. De aandeelhouders vinden echter dat het uitbetalen van dividend niet past bij een drinkwaterbedrijf en hebben daarom besloten om de blokkade op het uitkeren van dividend in stand te houden. Hierdoor kan de volledige winst worden gebruikt voor het aflossen van leningen. Dit leidt tot lagere rentekosten en dus tot lagere tarieven op termijn.					
Financieel belang	Deelname	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
(Bedragen x € 1.000)	2017	2017	1-1-2017	31-12-2017	1-1-2017	31-12-2017
	H: 66.167 aandln	€ 0	€ 193	€ 205	€ 383	€ 372
Het eigen en vreemd vermogen alsmede het resultaat zijn gebaseerd op de jaarrekening van 2017.						

Naam	Alliander N.V.					
Vestigingsplaats	Arnhem					
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap					
Bestuurlijk belang	Algemene vergadering van aandeelhouders 1 wethouder					
Openbaar belang	Alliander is een privaatrechtelijk verbonden partij. Alliander is een energienetwerkbedrijf. Zij zorgen voor het transport van betrouwbare, betaalbare en veilige energie, vandaag en in de toekomst. Via het netwerk transporteren zij elektriciteit en gas naar 37% van alle elektriciteits- en gasklanten in Nederland. Alliander investeert in de facilitering van duurzame energievormen om zo bij te dragen aan een betere samenleving.					
Beleidsinformatie	De productie en levering van goed en betrouwbaar drinkwater, 24 uur per dag, met zo min mogelijk storingen.					
Beleidsrisico's	Alliander ontvangt geen financiële bijdrage van de gemeente. Jaarlijks ontvangt de gemeente een dividend.					
Financieel belang	Deelname	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
(Bedragen x € 1.000)	2018	2018	1-1-2018	31-12-2018	1-1-2018	31-12-2018
	H: 505.209 aandln	€ 334	€ 3.942	€ 4.129	€ 4.127	€ 4.216
Het eigen en vreemd vermogen alsmede het resultaat zijn gebaseerd op de jaarrekening van 2018.						

Naam	Cocensus					
Vestigingsplaats	Hoofddorp					
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling					
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur: 1 wethouder					
Openbaar belang	Cocensus verricht voor 11 gemeenten de uitvoeringswerkzaamheden van de gemeentelijke belastingen: wet WOZ, aanslagoplegging, invordering, kwijschelding en bezwaarschriften.					
Beleidsinformatie	Er zijn op dit moment 11 deelnemende gemeenten. Groei wordt niet uitgesloten, maar actieve acquisitie zal niet plaatsvinden. Van toekomstige toetreders worden niet meer automatisch alle belastingmedewerkers overgenomen. Er wordt gekeken naar de behoefte van Cocensus.					
Beleidsrisico's	Het voorgenomen rijksbeleid tot verruiming van het gemeentelijk belastinggebied (ingezetenenbelasting, OZB-heffing gebruikers) heeft mogelijk een stijging van het aantal WOZ-bezwaren tot gevolg.					
Financieel belang	Deelname	Resultaat	Eigen vermogen		Vreemd vermogen	
(Bedragen x € 1.000)	2018	2018	1-1-2018	31-12-2018	1-1-2018	31-12-2018
	€ 336	€ 5	€ 200	€ 205	€ 3.475	€ 2.097
Het eigen en vreemd vermogen alsmede het resultaat zijn gebaseerd op de jaarrekening van 2018,						

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000				
Lasten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Lokale heffingen	-421	-540	-540	-552
Algemene uitkering	0	0	0	0
Dividend	0	0	0	0
Saldo financieringsfunctie	-19	0	0	14
Onvoorzien	0	0	-13	0
Overige dekkingsmiddelen	-657	-26	-26	-181
Totaal programmakosten	-1.097	-566	-579	-719
Apparaatskosten	0	0	0	0
Kapitaallasten	0	0	0	0
Totaal lasten	-1.097	-566	-579	-719
Baten	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Algemene uitkering	25.862	26.754	27.709	27.537
Lokale heffingen	5.318	5.488	5.527	5.536
Overige dekkingsmiddelen	216	42	42	214
Saldo financieringsfunctie	153	224	224	184
Dividend	535	377	520	530
Totaal baten	32.084	32.885	34.022	34.001
Saldo voor mutaties reserves	30.987	32.319	33.443	33.282
Reserves	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
	2017	2018	2018 na wijziging	2018
Toevoegingen Reserves	0	-872	-872	0
Onttrekkingen Reserves	497	0	0	0
Eind totaal	497	-872	-872	0
Saldo na resultaatbestemming	31.484	31.447	32.571	33.282

Paragrafen

PARAGRAAF A WEERSTANDSVERMOGEN

A. Bestaand beleid

Het College geeft in de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting en de jaarstukken de actuele risico's aan van materieel belang en een inschatting van de kans dat deze risico's zich voordoen. Ook geven we de weerstandscapaciteit weer en in hoeverre schades en verliezen als gevolg van deze risico's kunnen worden opgevangen.

A. Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om niet-voorzien financiële tegenvallers op te kunnen vangen om haar taken voort te kunnen zetten.

Onder de weerstandscapaciteit vallen de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. In deze paragraaf schenken we aandacht aan het weerstandsvermogen. Wij maken een berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit, geven een inventarisatie van de risico's en bespreken het beleid, dat is opgesteld voor de weerstandscapaciteit en de risico's.

Het is van belang te weten of er sprake is van een toereikend weerstandsvermogen. Als het risicoprofiel bekend is, is het mogelijk een relatie te leggen tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide staat in de onderstaande figuur.

Gewenste hoogte van het weerstandsvermogen

In de nota reserves en voorzieningen is de minimale omvang van de algemene reserve bepaald op € 6.000.000. De raad heeft deze vastgesteld. De reserve bedraagt per 31 december 2018 € 42.875.000, waardoor het aanwendbare deel van de algemene reserve € 36.875.000 is. Dit komt neer op ongeveer € 1.679 per inwoner (bij 21.966 inwoners). Als er zich een onvoorzien risico voordoet, wordt dat in eerste instantie uit de algemene reserve gedekt.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit is in het Besluit Begroting en Verantwoording (artikel 11.1) omschreven als "de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken". Deze middelen kunnen bestaan uit de volgende onderdelen:

1. Het eigen vermogen. Hiertoehoren:
 - de algemene reserve, voor zover vrij aanwendbaar;
 - de bestemmingsreserves voor zover de bestemming nog kan worden gewijzigd;
 - de stille reserves.
2. De onbenutte belastingcapaciteit, dit is de financiële ruimte die er is om de belastingen en heffingen te verhogen. Voor de heffingen geldt dat deze maximaal kostendekkend mogen zijn.
3. Bezuinigingsmogelijkheden.
4. De post onvoorzien.

De weerstandscapaciteit van de gemeente wordt als volgt weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)			
Weerstandscapaciteit	Werkelijk 2017	Begroot 2018	Werkelijk 2018
Onroerende Zaakbelasting	2.144	2.359	2.292
Rioolrecht (zie toelichting)	0	0	0
Afvalstoffenheffing	0	0	0
Precariobelasting	0	0	0
Totaal onbenutte belastingcapaciteit	2.144	2.359	2.292
Onvoorzien	98	0,25	13
Saldo jaarrekening, begroting en jaarrekening	2.191	872	1.078
Totaal onvoorzien en saldo begroting/jaarrekening	2.289	872	1.091
Totaal weerstandscapaciteit in de exploitatie	4.433	3.232	3.383
Vrij aanwendbaar deel algemene reserve	40.789	30.479	36.875
Reeds aanwezige buffer in de algemene reserve	6.000	6.000	6.000
Stille reserves	0	0	0
Totaal weerstandscapaciteit in eigen vermogen	46.789	36.479	42.875
Totaal weerstandscapaciteit	51.222	39.710	46.258

Onroerende Zaakbelasting

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken hanteert in de meicirculaire het zogenaamde artikel 12-norm bij de Onroerende ZaakBelasting. Voor 2018 is deze norm vastgesteld op 0,1952% van de waarde van de objecten. Dit is de norm die een gemeente moet hanteren wil zij voor een artikel 12-uitkering in aanmerking komen.

De werkelijke opbrengst OZB in 2018 is:	€ 3.614.864
Totale vastgestelde WOZ waarde € 2.877 miljoen x 0,1952%	€ 5.906.752
De onbenutte capaciteit is:	€ 2.291.888

Rioolrecht

Er is in 2018 geen onbenutte belastingcapaciteit van het rioolrecht, door het gebruiken van de voorziening vervanging riolering (egalisatie vervanging en onderhoud) zijn de lasten gelijk aan de baten. De berekening kostendekkendheid is opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.

Afvalstoffenheffing

Er is in 2018 geen onbenutte belastingcapaciteit van de afvalstoffenheffing, er is een licht overschot. De berekening kostendekkendheid is opgenomen in de paragraaf lokale heffingen.

Precariobelasting

De precariobelasting voor kabels en leidingen is gemaximaliseerd op het tarief wat gold per 10 februari 2016. Ingaande 2022 is het niet meer mogelijk precariobelasting te heffen voor kabels en leidingen die in gemeentegrond liggen.

Onvoorzien

Het bedrag aan onvoorzien is met de Bestuursrapportage aangepast aan het verwachte resultaat, er worden geen uitgaven gedaan op deze post.

Vrij aanwendbaar deel algemene reserve

Het vrij aanwendbare deel van de algemene reserve is dat deel van de reserve, dat direct beschikbaar is voor een financiële tegenvaller. Als ondergrens van de algemene reserve geldt € 6.000.000 als minimum om de uitvoering van de gemeentelijke taken te waarborgen. De algemene reserve bedraagt eind 2018 bijna € 43 miljoen.

Stille reserve

Stille reserves zijn de meerwaarde van activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd, maar die direct verkoopbaar zouden zijn indien men dat zou willen. Er zijn, van de beschikbare percelen, geen plannen deze te verkopen en is het bedrag gesteld op nihil.

C. Risico's

Inleiding

Het weerstandsvermogen dekt risico's af waarvoor het niet mogelijk is een redelijke schatting van de mogelijke schade of het verlies te maken. Hierdoor kan geen voorziening worden getroffen of een afwaardering van de activa plaatsvinden. Hieronder staan de risico's die aan bovengenoemde criteria voldoen en die van een zodanige omvang zijn, dat zij de financiële positie van de gemeente kunnen beïnvloeden. Zaken die onderdeel vormen van het normale bedrijfsrisico van de gemeente zijn niet opgenomen. Om te bepalen of de gemeente voldoende weerstandscapaciteit heeft, zijn alleen de financiële risico's van belang die niet worden afgedekt door verzekeringen, voorzieningen of andere afdoende maatregelen. Alleen die risico's die van materieel belang kunnen zijn worden hieronder weergegeven.

Risico's die voortvloeien uit de samenwerking met andere gemeenten of instanties

- **Gemeentegaranties**

De gemeente Hillegom heeft in het verleden meerdere malen gemeentegaranties afgegeven aan instellingen (stichtingen etc.). Aanspraken van derden op deze garanties zijn daarom niet uit te sluiten. Van gemeentezijde wordt per jaar aandacht aan de financiële afwikkeling geschonken om eventuele problemen vroegtijdig te signaleren, waardoor aanspraken kunnen worden voorkomen of beperkt. Overigens wordt het risico als zeer gering geschat. Per 31 december 2018 staat de gemeente borg voor in totaal € 191.000 aan geldleningen.

- **Gemeenschappelijke regelingen**

De gemeente doet mee aan een aantal gemeenschappelijke regelingen. Deze deelname brengt financiële risico's met zich mee, omdat het bestuur van het samenwerkingsverband veelal het uitgavenbeleid bepaalt en niet de individuele gemeenten. Sommige van deze gemeenschappelijke regelingen zijn gevoelig voor gewijzigde externe omstandigheden, zoals verslechterende economische omstandigheden of nieuwe wettelijke regelingen.

- **Greenport Ontwikkelingsmaatschappij (GOM)**

In 2012 is een garantstelling verstrekt aan de GOM. Het maximale risico ontstaat als de totale garantstelling van de 6 x € 7 miljoen = € 42 miljoen is benut en ervoor geen enkel project planologische zekerheid verkregen is. Het maximale risico wordt bepaald door de gemaakte plankosten, de gemaakte rentekosten en het verkoopverlies in geval van gedwongen verkoop. Zoals eerder in de informatie van de GOM is opgenomen is het risico per gemeente/aandeelhouder zo'n € 2,3 miljoen.

Risico's die voortvloeien uit het beleid van andere overheden

- **Algemene uitkering Gemeentefonds**

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds is gekoppeld aan de overheidsuitgaven, het zogenaamde 'trap op, trap af' principe. In tijden van hoogconjunctuur ontvangt de gemeente een hoge uitkering. Bij laagconjunctuur wordt de algemene uitkering uit het Gemeentefonds verlaagd. Daarnaast spelen beslissingen op Rijksniveau mee in de bepaling van de hoogte van de uitkering. Het opgenomen bedrag in de rekening voor de algemene uitkering is € 27.449.420 waarin opgenomen een bedrag voor het Sociaal Domein van € 8.504.413. De verrekeningen uit voorgaande jaren bedroegen € 87.406.

- **Nieuwe wetgeving open einde regeling**

Er is een aantal wetten en regelingen waarbij de hoogte van de kosten afhankelijk is van het aantal aanvragen. Voorbeelden hiervan zijn de Wet werk en bijstand, de Wet maatschappelijke ondersteuning en leerlingenvervoer. Ook implementatie van nieuwe wetgeving kan een financieel risico met zich meebrengen.

- **Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOf)**

De Wet HOf schrijft een plafond voor het EMU-tekort van alle gemeenten samen voor, de hoogte van het plafond, dat met de Wet HOf geldt, wordt jaarlijks op basis van bestuurlijk overleg vastgesteld. Het netto financieringssaldo van alle gemeenten bij elkaar mag in een jaar dus niet boven dit plafond uitkomen. Voor de individuele gemeente is geen risico.

- **Wet maatschappelijke ondersteuning en Jeugdzorg**

Bij zorgaanbieders is een verbeteringslag gemaakt bij het controleprotocol. Er is een onderscheid gemaakt tussen de grote en kleine zorgaanbieders, zodat deze beter kunnen voldoen aan de eisen van het controleprotocol. De administratieve organisatie bij het SVB blijft landelijk een risico voor de gemeenten. De onzekerheden bij het opstellen c.q. vaststellen van de jaarrekening 2018 met betrekking tot baten, lasten en balansposten gerelateerd aan Jeugd en Wmo betreft mogelijke onjuiste of onvolledige

- toepassing woonplaatsbeginsel bestedingen Jeugdhulp.
- declaratie van zorgkosten door (kleine of vrijgevestigde) zorgaanbieders.
- uitvoering van PGB's door Sociale Verzekeringsbank
- baten eigen bijdrage via het CAK

- **Schatkistbankieren**

Het Schatkistbankieren voor decentrale overheden heeft een wettelijke basis in de wet Financiering decentrale overheden (Fido). De wet bedoelt deelname aan Schatkistbankieren van alle decentrale overheden. De gemeente is verplicht om overtollige gelden onder te brengen bij het Rijk. In de wet is een overgangsregeling opgenomen die aangeeft dat de eerder uitgezette tegoeden in 7 jaar worden afgebouwd.

- **Vennootschapsbelasting**

Vanaf 1 januari 2016 worden ondernemingsactiviteiten van de overheid onderworpen aan de vennootschapsbelasting. De invoering van de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen (Vpb) kan onontkoombare financiële consequenties hebben voor de gemeente. De ondernemingsactiviteiten zijn geanalyseerd en hieruit blijkt dat alleen de grondexploitatie Vossepolder in aanmerking wordt genomen als ondernemersactiviteit.

Risico's die voortvloeien uit het eigen beleid

- **Grondexploitaties**

Binnen de gemeente Hillegom is één grondexploitatie, namelijk de Vossepolder. Gezien de complexiteit van de exploitatie is het mogelijk dat het werkelijke resultaat minder positief uitvalt dan verwacht. Daarbij kunnen wijzigingen op fiscaal gebied en koopkrachtvermindering een belangrijke invloed hebben op het uiteindelijke projectresultaat. Met een aantrekkelijke economie zijn er ook weer kansen voor de Vossepolder. Daarnaast zijn rentefluctuaties en inflatie factoren die een materieel gevolg voor de grondexploitatie kunnen hebben.

- **Onderhoud openbare voorzieningen**

De gemeente kan aansprakelijk worden gesteld voor schade ontstaan door oneffenheden of spoorvorming in de weg. Ook door omvallende bomen of door takbreuk bij storm kan schade aan eigendommen van derden worden aangericht. Voor de gemeente geldt een "risicoaansprakelijkheid". Dat wil zeggen dat de gemeente aansprakelijk is voor het creëren van een mogelijk schadeveroorzakende situatie. Wij moeten dus voortdurend alert zijn op het aansprakelijkheidsrisico.

- **Bodemverontreinigingen**

In algemene zin geldt dat ervoor de gemeente Hillegom een financieel risico bestaat van sanering van locaties met bodemverontreiniging. In de begroting is geen rekening gehouden met dit risico, aangezien het een incidenteel karakter heeft.

- **Planschades**

We gaan ervan uit dat alle planschades worden verhaald volgens afgesloten overeenkomsten. We informeren de raad wanneer de planschade niet verhaald kan worden of binnen het programma 1 Ruimte van de begroting opgevangen kan worden.

- **Precario**

Het wetsvoorstel tot afschaffing precariobelasting voor kabels en leidingen van nutsbedrijven is 21 februari 2017 behandeld. Vanaf 2022 kunnen gemeenten geen precariobelasting voor kabels en leidingen van nutsbedrijven heffen. De aanslagen zijn opgelegd, door Liander is eerder tegen de aanslag precariobelasting 2018 bezwaar gemaakt hangende een uitspraak bij het Hof. Na uitspraak zijn de bezwaren ingetrokken. Er is derhalve geen risico.

Risicobeheersing

In het kader van beheersing van risico's (risicomanagement) dienen de risico's die voor de gemeente Hillegom een belangrijke financiële dreiging vormen te worden uitgelicht. Door de impact van een dreiging te vermenigvuldigen met de kans dat een dreiging zich voordoet, kan de omvang van een bepaalde dreiging worden gekwantificeerd. Indien het totaal van de risico's kleiner is dan het weerstandsvermogen, is het weerstandsvermogen toereikend om de verwachte risico's te dekken.

Kans en gevolg

Voor wat betreft de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet, wordt uitgegaan van de hiernaast staande tabel. Door toetsing met de beschikbare middelen en het aanwezig financieel weerstandsvermogen kan een evenwichtiger beeld worden gevormd van de financiële positie van een gemeente en de ontwikkeling daarvan.

Kans	Waarde tussen	is gemiddeld
0. Geen of niet te kwantificeren risico	0%	0%
1. Zelden	0 - 20%	10%
2. Onwaarschijnlijk	20 - 40%	30%
3. Mogelijk	40 - 60%	50%
4. Waarschijnlijk	60 - 80%	70%
5. Bijna zeker	80 - 100%	90%

Risicoanalyse			
Omschrijving risico	Max. risico in €	Kans	Berekend risico
Gemeentegarantie	191.000	10%	19.100
Gemeenschappelijke regelingen	2.560.300	10%	25.603
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij	2.300.000	30%	690.000
Algemene uitkering Gemeentefonds	27.449.420	0%	0
Nieuw wetgeving open einde regeling	niet bekend	0%	0
Wet Houdbare Overheidsfinanciën	niet bekend	0%	0
Wet maatschappelijke ondersteuning	niet bekend	0%	0
Schatkistbankieren	574.000	0%	0
Vennootschapsbelasting	2.000	90%	1.800
Grondexploitaties	2.126.000	10%	212.600
Nog niet in exploitatie genomen gronden	0	30%	0
Decentralisaties	8.504.413	10%	850.441
Onderhoud openbare voorzieningen	100.000	10%	10.000
Bodemverontreinigingen	0	0%	0
Planschades	0	0%	0
Precario	0	10%	0
			1.189.530

Ratio weerstandsvermogen

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit / geschatte risico's. Voor Hillegom komt deze ratio uit op € 46,3 miljoen / € 1,2 miljoen = 38,9, dit is uitstekend.

Beoordeling weerstandsvermogen

Om de ratio voor het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, maken wij gebruik van onderstaande waarderingstabel opgesteld door het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR).

Waarderingscijfer	Ratio Weerstandsvermogen	Betekenis
A	>2	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$<0,6$	Ruim onvoldoende

Onderwerp	Jaar	2015	2016	2017	2018
Geschatte risico's		2,9 mln.	1,2 mln.	1,2 mln.	1,2 mln.
Beschikbare weerstandscapaciteit		12,4 mln.	12,0 mln.	51,0 mln.	46,4 mln.
Ratio		4,5	10,0	39,3	39,0

Kengetallen

In de vernieuwing van het BBV is geadviseerd om ter verbetering van de onderlinge vergelijkbaarheid van gemeenten standaard in de begroting en in de jaarstukken een aantal financiële kengetallen op te nemen. Van belang is dat de betekenis van de kengetallen wordt begrepen en dat er inzicht is in de financiële positie van de gemeente.

Op basis van onderstaande beoordelingen kan worden geconcludeerd dat de goede financiële positie in 2018 is gecontinueerd.

(bedragen x € 1.000)				
	Netto schuldquote	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	+	0	0
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	+	6.796	5.655
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	+	4.853	3.374
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid d, e en f)	-	0	0
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	-	8.126	4.100
F	Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	-	2.517	1.501
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	-	397	510
	Totaal		609	2.918
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. Mutaties reserves)		45.798	45.521
	Netto schuldquote $(A+B+C-D-E-F-G)/H \times 100\%$		1%	6%
				5%

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

(bedragen x € 1.000)				
	Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
A	Vaste schulden (cf. art. 46 BBV)	+	0	0
B	Netto vlottende schuld (cf. art. 48 BBV)	+	6.796	5.655
C	Overlopende passiva (cf. art. 49 BBV)	+	4.853	3.374
D	Financiële activa (cf. art. 36 lid b, c, d, e en f)	-	9.982	10.760
E	Uitzettingen < 1 jaar (cf. art. 39 BBV)	-	8.126	4.100
F	Liquide middelen (cf art. 40 BBV)	-	2.517	1.501
G	Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	-	397	510
	Totaal		-9.373	-7.842
H	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves)		45.798	45.521
	Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen $(A+B+C-D-E-F-G)/H \times 100\%$		-20%	-17%
				-16%

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

(bedragen x € 1.000)				
	Solvabiliteitsratio	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
A	Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	63.335	51.356	61.787
B	Balanstotaal	78.688	71.489	81.035
	Solvabiliteit (A/B) x 100%	80%	72%	76%

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is om haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. Als er bestedingen gedaan worden met de reserves (eigen vermogen) daalt het solvabiliteitspercentage.

(bedragen x € 1.000)				
	Kengetal grondexploitatie	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden (cf.art.38a punt 1 BBV)	0	0	0
B	Bouwgronden in exploitatie (cf. art.38 lid b BBV)	1.416	816	2.126
C	Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves)	45.798	45.521	46.724
	Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	3%	2%	4,55%

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitaties een forse impact kunnen hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten.

Er is nog 1 grondexploitatie (Vossepolder), met een positief resultaat.

(bedragen x € 1.000)				
	Structurele exploitatieruimte	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
A	Totale structurele lasten (excl. mutaties reserves)	46.247	48.607	46.614
B	Totale structurele baten(excl. mutaties reserves)	46.319	49.759	46.492
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	166	3	3
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	1.202	858	1.011
E	Totale baten	46.647	45.521	46.724
	Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x 100%	2,37%	4,41%	1,90%

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. Structurele baten zijn bijvoorbeeld de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting. Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele exploitatieruimte is, doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten en deze worden vergeleken met de totale baten. Het positieve percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. De relevantie van dit kengetal voor de beoordeling van de financiële positie schuilt erin dat het van belang is om te weten welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is.

Woonlasten meerpersoonshuishouden		Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
A	OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	220	236	248
B	Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	221	227	227
C	Afvalstoffenheffing voor een gezin	263	273	273
D	Eventuele heffingskorting	0	0	0
E	Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	713	736	747
F	Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	723	723	721
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar ervoor (E/F) x 100%		99%	102%	104%

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar deze kan worden opgevangen en of er ruimte is voor nieuw beleid. In de paragraaf Weerstandsvermogen is een berekening gemaakt over de capaciteit, de woonlasten geeft een overzicht van de woonlasten tegenover het landelijke gemiddelde.

Onderlinge samenhang kengetallen

Voor de beoordeling samenhang van de kengetallen zijn er landelijke signaleringswaarden. De gemeenteraad kan deze informatie gebruiken in de beoordeling van de financiële positie. De zes financiële kengetallen zijn een gezamenlijke keuze geweest van Rijk, provincies en gemeenten om een breder beeld te krijgen van de financiële positie.

Kengetallen	Rekening 2016	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
Netto schuldquote	-8%	1%	6%	5%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-29%	-20%	-17%	-22%
Solvabiliteitsratio	83%	80%	72%	79%
Structurele exploitatie	7%	2%	4%	2%
Grondexploitatie	-1%	3%	2%	5%
Belastingcapaciteit	111%	99%	102%	104%

De waarden van de kengetallen zijn ingedeeld in drie categorieën. Deze categorieën sluiten aan bij de landelijk vastgestelde signaleringswaarden. Categorie A is het minst risicovol, categorie C het meest.

	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	<90%	90%-130%	>130%
Netto schuldquote, gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90%	90%-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20%-50%	<20%
Structurele exploitatie	>0%	0%	<0%
Grondexploitatie	<20%	20%-35%	>35%
Belastingcapaciteit	<95%	95%-105%	>105%

Duiding van de kengetallen

De kengetallen moeten in gezamenlijkheid worden beoordeeld. De uitkomsten schetsen een redelijk constant beeld. De financiële positie van de gemeente kan op basis van deze uitkomsten als uitstekend worden beoordeeld. De netto schuldquote is wel stijgende, dit komt door het gebruik maken van de reserves voor incidentele projecten. Hierdoor wordt de financieringspositie in negatieve zin beïnvloed.

PARAGRAAF B

ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

In deze paragraaf wordt het beleidskader betreffende het onderhoud van kapitaalgoederen weergegeven. Het gewenste onderhoudsniveau, de financiële consequenties van het beleidskader evenals de vertaling ervan in de begroting zijn van belang. De gemeente Hillegom kent de volgende kapitaalgoederen: wegen, openbare verlichting, water, bruggen, duikers en overige kunstwerken, groen, riolering en gebouwen. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en uiteraard voor de jaarlijkse lasten die rechtstreeks op de exploitatie drukken.

Voor het in stand houden van kapitaalgoederen wordt in de gemeente Hillegom gebruik gemaakt van beheerplannen. In dergelijke plannen wordt het gewenste kwaliteitsniveau van de voorzieningen vastgelegd. Op basis daarvan wordt een meerjarig onderhoudsplan opgesteld met de daarbij behorende financiële consequenties. De beheerplannen zijn financieel vertaald in de begroting.

<i>Onderhoudsplan (per categorie)</i>	<i>Vastgesteld c.q. Geactualiseerd</i>	<i>Looptijd (t/m jaar)</i>	<i>Verbonden programma/prestatieveld</i>
Meerjarig onderhoudsplan gemeentelijke gebouwen. incl. gemeentelijk woningbezit 2017-2036	14-09-2017	2036	Diverse Programma's
Beleidsplan Onderhoud Wegen 2015-2019	25-06- 2015	2019	Programma 4, prestatieveld 4.1 infrastructuur
Kunstwerkenbeleidsplan 2015 – 2019	2015	2019	Programma 4, prestatieveld 4.1 infrastructuur
Baggerplan en -programma	19-05-2015	2024	Programma 4, prestatieveld 4.3 riolering
vGRP verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan 2016-2020	08-09-2015	2020	Programma 4, prestatieveld 4.3 riolering

<i>Onderhoudsplan (per categorie)</i>	<i>Vastgesteld c.q. Geactualiseerd</i>	<i>Looptijd (t/m jaar)</i>	<i>Verbonden programma/prestatieveld</i>
Beheer en onderhoudsplan Openbare Ruimte conform de dienstverleningsovereenkomst met de Meerlanden	2011	2021	Diverse Programma's
Groenbeleidsplan 2014-2023	15-04-2015	2023	Programma 4, prestatieveld 4.2 groen
Openbare verlichting 2011-2021	03-03-2011	2021	Programma 4, prestatieveld 4.1 infrastructuur
Speelruimteplan 2003, speeltuinbeleid 2007, nota Speelruimtebeleidsplan 2010	2010 10-02- 2011	2020	Programma 4, prestatieveld 4.2 groen Programma 2, prestatieveld 2.3 sport en gezondheid
Meerjaren onderhoudsplan Sportfondsen Hillegom	12-10-2017	2036	Programma 2, prestatieveld 2.3 sport en gezondheid

Paragraaf B Onderhoud kapitaalgoederen

Op grond van de financiële verordening wordt eens in de vijf jaar het meerjarig onderhoudsplan geactualiseerd. In 2017 zijn gemeentelijke panden geschouwd en is het onderhoudsniveau getoetst. Het geactualiseerd meerjarig onderhoudsprogramma voor de periode 2017-2036 is in 2017 vastgesteld.

Bij het opstellen en uitvoeren van het meerjarig onderhoudsplan wordt uitgegaan van conditiegericht onderhoud op basis van de NEN 2767 (conditie 1 is uitstekende, 6 is zeer slechte conditie). Onderstaande tabel geeft de gewenste minimale conditiescore per gebouw weer.

Object	Adres	Conditie score
1. Loods gemeentewerf	Marconistraat 16	3
2. Gemeentehuis (kantoor)	Hoofdstraat 115	3
3. Gemeentewerf (kantoor)	Marconistraat 16	3
4. Algemene begraafplaats (schuillokaal)	Wilhelminalaan	3
5. Kulturele Raad (gemeentelijk monument)	Prinses Irenelaan 16	3
6. Algemene begraafplaats (aula)	Wilhelminalaan	3
7. Brandweerkazerne	Weerlaan 20	3
8. Gymnastiekzaal De Giraf	Guido Gezellelaan 3	3
9. Gymnastiekzaal Mesdaglaan	Mesdaglaan 1	3
10. 't Hof (rijksmonument)	Hoofdstraat 115	2/3
11. Schuillokaal Zanderij	Stationsweg 47	3

Uitgevoerde werkzaamheden gebouwbeheer

Gemeentewerf, Marconistraat

Uitvoering buitenschilderwerk

Raadhuis 't Hof

Vervangen lood dak 't Hof

Voorziening onderhoud gebouwen

Voorziening onderhoud gebouwen				
Stand per	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018
Bedrag	€739.893	€ 844.140	€ 519.620	€ 688.000

Beheer Openbare Ruimte

Door integraal beheer van de openbare ruimte (IBOR) willen we op een efficiënte en effectieve wijze de kwaliteit van de openbare ruimte op het gewenste niveau houden. Beleid, inrichting en onderhoud van de openbare ruimte zien we als een integraal vraagstuk waarin zowel de projectontwikkeling (inrichting), het beheer, alsook de dagelijkse uitvoering gewaarborgd is. Daarmee bereiken we een openbare ruimte die veilig is, goed leefbaar en een waarborg voor voldoende mobiliteit.

Wat wilden we bereiken?

Door de programma's integraal te verzorgen bewerkstelligen we een doelmatige inzet van de middelen. Jaarlijks maken we een integraal onderhoudsprogramma. De daadwerkelijke uitvoering van het dagelijks onderhoud hebben we via een dienstverleningsovereenkomst (DVO) ondergebracht bij De Meerlanden. De kwantiteit en kwaliteit van de producten (dienstverlening) hebben we gedefinieerd in een aanvullende productencatalogus en met diverse controle instrumenten bewaken we de kwaliteit van de uitvoering en de kwaliteit van de buitenruimte. De jaarlijkse beeldkwaliteitsscan is hiervan een concreet voorbeeld.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wegen

Het in beheer zijnde wegennet van de gemeente Hillegom bedraagt zo'n 80 kilometer, waarvan meer dan 70% binnen de bebouwde kom. Het wegbeheer is erop gericht de wegen te onderhouden en de daarvoor benodigde kosten in beeld te brengen en beheersbaar te houden. Op basis van jaarlijkse inspecties en de beleidskaders wordt het onderhoudsprogramma ingevuld en bijgesteld. In 2019 gaan we de bermen versterken in de buitengebieden. Naast het klein onderhoud asfalt en elementen wordt er ook groot onderhoud gepleegd aan de wegen in Hillegom. Met name grote delen van de fietspaden worden opgeknapt. Door het gevoerde beleid in 2018, is het wegennet op orde of zijn gebieden in beeld voor onderhoud in 2019 om aan de norm als Gemeente te voldoen.

Kunstwerken (bruggen)

In 2018 zijn alle 68 civiele kunstwerken geïnspecteerd. Het doel van deze inspecties is het verkrijgen van inzicht in de staat van de kunstwerken en het genereren van een overzicht van het noodzakelijke onderhoud voor de komende 10 jaar. Op basis hiervan zal in 2019 het beleidsbeheerplan 2020-2024 worden opgesteld.

De opdracht is verleend voor het vervangen van twee fietsbruggen in de wijk Elsbroek. Deze bruggen zijn gereed en worden begin 2019 geplaatst.

Verder is uitvoering gegeven aan het onderhoudsprogramma zoals in het beheerplan is opgenomen.

Openbare verlichting

In 2018 heeft de Raad de keuzenotitie beheer Openbare Verlichting 2019-2023 vastgesteld. Hiermee liggen de beleidskeuzes en de benodigde financiële middelen vast. Begin 2019 wordt dit uitgewerkt in het nieuwe beleidsbeheerplan 2019-2023.

In verband met het financiële voordeel dat het nieuwe onderhoudscontract biedt, dat gezamenlijk met de 5 bollengemeenten voor de komende 4 jaar recent is afgesloten, hebben we er voor gekozen om het vervangingsprogramma 2018 en 2019 in 2019 uit te voeren. Een bijkomend voordeel hiervan is dat hierdoor aangesloten kan worden bij het nieuwe beleidsplan.

Verder is uitvoering gegeven aan het onderhoudsprogramma zoals in het beheerplan is opgenomen.

Water

De legger van het Hoogheemraadschap is leidend voor het regulier beheer en onderhoud van de watergangen. Het stedelijk waterplan dat we samen met Rijnland hebben opgesteld heeft als doel om de waterkwaliteit en –kwantiteit te bevorderen. Dit realiseren wij door onder andere het aanleggen van natuurvriendelijke oevers en door het wegnemen van diverse knelpunten (duikers) om daarmee de doorstroming te bevorderen. Hemelwater afkoppelen van de riolering en laten afvloeien op het oppervlaktewater levert hieraan ook een bijdrage. Het Hoogheemraadschap geeft uitvoering aan het meer jaren baggerprogramma van de hoofdwatergangen.

Groen

We onderhouden het groen op basis van het groenbeleidsplan 2014-2023.

Onderwerp	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Bomen (stuks)	9.100	9.112	9.112	9.120	9.130	9.150

Afval

De inzamelmiddelen (wagens, containers, etc.) zijn, als onderdeel van de DVO (dienstverleningsovereenkomst), ondergebracht bij De Meerlanden. Wel heeft de gemeente de ondergrondse wijkcontainers voor papier, glas en textiel in eigendom. Het beheer en onderhoud, en daarmee de technische instandhouding, is middels de DVO ondergebracht bij de Meerlanden.

Deze overeenkomst loopt tot en met 2020. De technische conditie van deze containers is goed en zal tussentijds geen vervanging behoeven. Na 2020 is het nieuwe afvalbeleid (beter: grondstoffenbeleid) leidend. Afhankelijk van het gekozen beleid (wel of niet restafval ondergronds) is eventuele vervanging aan de orde.

Riolering

Het onderhoud van de riolering voeren we uit op basis van het Gemeentelijk Riolering Plan 2016-2020 (vGRP). In 2018 hebben we volgens dit plan circa 12 km riolering gereinigd en geïnspecteerd. Op basis hiervan gaan we in 2019 een operationeel plan opstellen om te bepalen welke reparaties, renovaties en vervangingen er in dat jaar uitgevoerd moeten gaan worden.

Kengetallen

Onderwerp	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Realisatie 2017	Realisatie 2018
Vrijverval riolering (meters)	80.300	87.000	87.300	92.898
Persriolering (meters)	23.600	23.600	24.360	24.359
Huisaansluitingen (aantal)	9.150	9.267	9.837	9.837
Bedrijfsaansluitingen (aantal)	710	710	642	642
Woonbootsaansluitingen (aantal)	20	20	20	20
Bergbezinkbassins (aantal)	5	5	5	5
hoofdgemalen (aantal)	11	11	12	12
minidrukrioleringsgemalen (aantal)	202	202	222	226
Overstorten (stuks)	19	17	17	21

Voorziening onderhoud riolering		Bedragen x € 1.000		
	2015	2016	2017	2018
Bedrag	€ 841.283	€ 713.396	€ 714.145	960.000

Speelplaatsen

	2018	2019	2020	2021
Beleidskaders (ja/nee)	Ja, er is beleid. Dit beleid is verouderd en er wordt gewerkt aan een nieuw "beleid spelen en bewegen".			
Vastgesteld kwaliteitsniveau (zo ja, welk?)	Warenwetbesluit Attractie-en Speeltoestellen maart 1997 en Europese Normen NEN-EN1176-1 t/m 7 en 1177 (juni 2009). Kwaliteitsniveau basis (veilig en netjes).			
Beheers- en onderhoudsplannen / looptijd plannen	Er is een vervangingsplan.			
Investerings (in bedragen)	0	0	0	0
Ramingen t.l.v. exploitatie en/of voorzieningen (in bedragen)	€ 80.250	€ 120.000	€ 120.000	€ 120.000
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Ja. Er is een achterstand in het vervangingsplan die in ingelopen kan worden. Volgens het vervangingsplan is de achterstand in 2023 ingehaald. Het inhalen van deze achterstand is enkel mogelijk wanneer het vervangingsbudget verhoogd wordt naar een jaarlijks bedrag van € 120.000,-.			
Is er een voorziening / reserve aanwezig?	Nee			

Opmerking Speelplaatsen:

Er wordt momenteel gewerkt aan een "beleid spelen en bewegen". De planning is om dit beleid voor de zomer van 2019 bij het college aan te bieden.

Het beleid bevat een 0 meting en een visie. Deze visie van het beleid bepaald welk vervangingsbudget nodig is.

De herinrichtingsprojecten van 2018 worden in de zomer van 2019 uitgevoerd.

Uitvoering speelplaatsen	Realisatie 2018	Bedrag
2 ^{de} Loosterweg	Zomer 2019	55.000

Straatmeubilair

	2018	2019	2020	2021
Beleidskaders (ja/nee)	Nee, er is een startnotulen geschreven waarin gevraagd wordt naar beleid straatmeubilair.			
Vastgesteld kwaliteitsniveau (zo ja, welk?)	Op verschillende onderdelen is een landelijke norm, richtlijn of een beleid.			
Beheers- en onderhoudsplannen / looptijd plannen	Nee			
Investerings (in bedragen)	0	0	0	0
Ramingen t.l.v. exploitatie en/of voorzieningen (in bedragen)	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000	€ 25.000
Is er sprake van achterstallig onderhoud? (zo ja, toelichting opnemen in paragraaf)	Ja, op onderdelen is er achterstand in onderhoud.			
Is er een voorziening / reserve aanwezig?	Nee			

Opmerking Straatmeubilair:

Er komen dagelijks verzoeken en vragen over straatmeubilair binnen. Deze verzoeken zijn lastig te beantwoorden zonder beleid. Wanneer plaatsen we wel of geen afvalbak/bank. Als we op ieder verzoek in gaan komt de gemeente vol te staan met straatmeubilair. De wensen vanuit beleid op dit beleid zijn:

- In Hillegom Lisse en Teylingen hetzelfde beleid.
- Een reductie op het straatmeubilair houd de (beheer)kosten laag en geeft een overzichtelijk straatbeeld.
- Een compleet beleid, maar wel beknopt waar mogelijk is.

Dit jaar wordt binnen HLT gewerkt aan een nieuw beheersysteem (BOR). Dat is een online kaart waarop alle objecten in de buitenruimte zijn aangegeven. Het straatmeubilair staat nog niet in een beheersysteem. Zodra deze BOR is aangekocht kan het straatmeubilair ingemeten worden. De verwachting is het inmeten in 2019 en 2020 plaats gaat vinden.

Zodra de nieuwe BOR is aangekocht kan gestart worden met het inventariseren van de verkeersborden. Na de inventarisatie kan onderzocht worden welke verkeersborden kunnen worden verwijderd.

In 2018 is een inspectie op de wegbewijzing uitgevoerd. De herstelwerkzaamheden zullen in maart 2019 plaats gaan vinden.

PARAGRAAF C

FINANCIERING

Deze paragraaf geeft inzicht in het (verwachte) risicoprofiel van de gemeente Hillegom op het terrein van de treasury. In deze paragraaf gaan wij achtereenvolgens in op al bestaand beleid, het risicobeheer, de financieringsbehoefte, het renteresultaat, de ontwikkeling van de leningenportefeuille en onze rentevisie.

A. Bestaand beleid

Wet Fido

In de Wet Financiering decentrale overheden (Wet FIDO) zijn kaders gesteld voor een verantwoorde en prudente inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie bij decentrale overheden.

Treasurystatuut

Het Treasurystatuut is verankerd in artikel 15 van de 'Financiële beheersverordening 2014' en bevat de beleidsmatige infrastructuur van de treasuryfunctie in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten.

B. Risicobeheer

Het risicobeheer is gericht op het beperken van financiële risico's. Het gaat om de volgende risico's:

1. Renterisico

De doelstellingen van het renterisicobeheer zijn:

- Het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat in de toekomst de rentelasten van het vreemd vermogen hoger, respectievelijk dat de renteopbrengsten van activa lager zullen zijn dan een bestuurlijk wenselijk geacht niveau ten opzichte van het in de meerjarenraming en begroting geraamde niveau;
- Het minimaliseren van de rentekosten en het optimaliseren van de rentebaten binnen de in het treasurystatuut vastgestelde richtlijnen en limieten.

Gemeenten zijn wettelijk verplicht het renterisico dat zij lopen inzichtelijk te maken aan de hand van een tweetal berekeningen: de berekening van de zogenaamde kasgeldlimiet en de berekening van de zogenaamde renterisiconorm.

De kasgeldlimiet is een norm voor het renterisico dat een gemeente mag lopen bij de vlottende financiering (geldleningen korter dan 1 jaar). Vlottend financieren maakt de gemeente gevoelig voor rente-invloeden en vormt daarom een risico voor een materieel sluitende (meerjaren)begroting.

De renterisiconorm is een norm voor het renterisico dat een gemeente mag lopen bij de vaste financiering. Bij de vaste financiering vormen de momenten waarop renteherziening, aflossing en herfinanciering aan de orde zijn een risico voor een materieel sluitende (meerjaren)begroting omdat de gemeente op deze momenten gevoelig is voor rente-invloeden.

2. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het wettelijk maximum aan leningen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De kasgeldlimiet staat de gemeente Hillegom toe in 2018 de financieringsbehoefte tot een bedrag van € 4.155.000 te dekken met kortlopende geldleningen.

De kasgeldlimiet is voor de jaren 2018-2021 als volgt te berekenen:

bedragen x € 1.000				
	2018	2019	2020	2021
Begrote lasten	48.888	44.672	43.251	43.258
Maximaal toegestane kasgeldlimiet (8,5%)	4.155	3.797	3.676	3.677
Ruimte kasgeldlimiet per kwartaal	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Gemiddelde netto vlottende schuld (-) dan wel gemiddelde overschot vlottende middelen (+)	-4.249	-2.047	-1.991	-3.926
Kasgeldlimiet (begroting 2018)	4.155	4.155	4.155	4.155
Ruimte	-93	2.108	2.164	230

3. Renterisiconorm

De renterisiconorm bepaalt het feitelijke renterisico op de door de gemeente aangetrokken langlopende geldleningen. Volgens de wet FIDO mogen de renterisico's van renteherziening en herfinanciering niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal. Wij hebben per 1 januari 2018 geen langlopende geldleningen.

4. Koersrisico

De doelstelling van het koersrisicobeheer is:

- Het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat de financiële activa van de gemeente in waarde verminderen door negatieve koersontwikkelingen.

De gemeente Hillegom bezit de volgende aandelen:

Deelneming	Aantal aandelen	Boekwaarde 1-1-2018
Dunea	66.167	0
BNG	49.686	112.733
Liander NV	505.209	1.443
GR Maregrop NV	1	648
GOM	1	65.616
Meerlanden NV	8.008	840.840
Totaal		1.021.280

De waarde van de aandelenportefeuille is gebaseerd op de historische aankoop prijs. De werkelijke waarde is moeilijk te bepalen omdat het geen vrij verhandelbare aandelen betreft.

5. Liquiditeitsrisico

De doelstelling van het intern liquiditeitsbeheer is het beheersen van de risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitsplanning en meerjareninvesteringsplanning waardoor als gevolg daarvan de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. Wij beschikken over een meerjarige liquiditeitsplanning. Deze meerjarige planning helpt ons met het beheren van onze liquide middelen.

6. Kredietrisico / Debiteurenrisico

De doelstelling van het kredietrisicobeheer is het beheersen van de risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid op een waardedaling van de vorderingspositie als gevolg van het niet tijdig kunnen nakomen van de verplichtingen van de tegenpartij als gevolg van insolventie of deficit.

De gemeente Hillegom heeft zich garant gesteld voor diverse geldleningen van derden.

(Bedragen x € 1.000)		
Risico op borgstellingen		
	1-1-2018	31-12-2018
a Totaal volume van in de borgstelling betrokken geldleningen	3279	191
b Borgstelling gemeente Hillegom	779	191
Percentage b/a	23%	100%

In 2013 is een borgstelling verleend aan de Greenport Ontwikkeling Maatschappij (GOM) van € 42.000.000 door alle 6 deelnemende gemeenten. De gemeente Hillegom staat voor maximaal € 7.000.000 garant. Op 31 december 2018 waren er geen leningen aangetrokken door de Greenport. Het risico hiervan is beperkt omdat door de GOM geen financiële

verplichtingen zullen worden aangegaan anders dan passend binnen de door de AvA (Algemene vergadering van aandeelhouders) jaarlijks vast te stellen meerjarenbegroting GOM. Een groot deel van het werkkapitaal zal worden aangewend voor de verwerving van gronden. Het totale bedrag van de overige door de gemeente verleende garantstellingen is beperkt. Gelet op dit bedrag is het risico beperkt. Door de gemeente Hillegom zijn geen andere geldleningen verstrekt.

C. Financieringsbehoefte

In 2018 heeft de gemeente Hillegom een financieringstekort. Dit is het verschil tussen de aanwezige vaste financieringsmiddelen zoals het eigen vermogen, de voorzieningen en de boekwaarde van de investeringen en de te financieren grondexploitaties.

Dit financieringstekort is met Kasgeldleningen opgevangen.

In de meerjarenraming verwachten we een financieringstekort. Wegens grote investeringen en grondexploitaties fluctueert de financieringsbehoefte per jaar sterk. Omdat de huidige rente extreem laag is en de verwachting is dat dit de komende jaren niet zal stijgen, is het renteresultaat nihil.

(Bedragen x € 1 miljoen)				
Financieringsbehoefte		rekening 2016	rekening 2017	rekening 2018
Eigen vermogen		60,7	61,1	60,7
Voorzieningen		3,5	3,7	3,6
Subtotaal		64,2	64,8	64,3
Te financieren				
Boekwaarde vaste activa		63,6	66,2	65,7
Voorraden (grondexploitatie)		0,7-	1,4	2,1
Subtotaal		62,9	67,6	67,8
Financieringsoverschot/tekort		1,3	2,8-	3,5-

D. Renteresultaat

Het renteresultaat ontstaat als gevolg van een verschil tussen de gemiddelde vermogenskostenvoet ('omslagrente') en het gemiddelde rentepercentage waartegen de rentecomponent van de kapitaallasten is berekend. Door onze vermogenspositie is het resultaat nihil. De betreffende overzichten zijn verplicht overeenkomstig het BBV.

1. Omslagrente

(Bedragen x € 1.000)			
Rentelasten	rekening 2016	rekening 2017	rekening 2018
Rente opgenomen geldleningen	0	0	0
Bespaarde rente eigen financieringsmiddelen	0	0	0
Rente vlottende financiering	0	0	0
Subtotaal	0	0	0
(Bedragen x € 1.000)			
Te financieren	rekening 2016	rekening 2017	rekening 2018
Vaste activa	63.630	66.232	65.700
Grondexploitaties	-714	1.416	2.126
Subtotaal	62.916	67.648	67.826
Omslagrente	0	0	0
Rentedekking	0	0	0

2. Renteresultaat

Een vergelijking tussen de financieringslasten (rente) enerzijds en de dekking daarvan op de producten anderzijds laat de volgende renteresultaten zien:

(Bedragen x € 1.000)			
Rentelasten	rekening 2016	rekening 2017	rekening 2018
Rente opgenomen geldleningen	0	0	0
Bespaarde rente eigen financieringsmiddelen	0	0	0
Rente vlottende financiering	0	0	0
Totale rentelasten	0	0	0
(Bedragen x € 1.000)			
Dekking rentelasten	rekening 2016	rekening 2017	rekening 2018
Aan producten doorbelaste rente	0	0	0
Renteresultaat	0	0	0

(Bedragen x € 1.000)				
Rente schema				
a.	De externe rentelasten over de korte en lange financiering			0
b.	De externe rentebaten		-/-	0
	Totaal door te rekenen externe rente			0
c.	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	0	
	De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden doorberekend	-/-	0	
			-/-	0
	Saldo door te rekenen externe rente			0
d1.	Rente over eigen vermogen			0
d2.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd tegen contante waarde)			0
	De aan taakvelden toe te rekenen rente			0
e.	De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente (Renteomslag)		-/-	0
f.	Renteresultaat op het taakveld treasury			0

E. Rentevisie

Renterisico's bij het aantrekken en uitzetten van gelden worden beperkt door de overeen te komen rentepercentages bij deze transacties te baseren op een rentevisie. Onze rentevisie is gebaseerd op de historische renteontwikkeling en op actuele informatie van onder andere de Bank Nederlandse Gemeenten.

PARAGRAAF D

BEDRIJFSVOERING

Gemeenschappelijke regeling werkorganisatie HLTsamen

De bedrijfsvoering van de gemeente Hillegom, Lisse en Teylingen is vanaf 1 januari 2017 ondergebracht in de gemeenschappelijke Regeling HLTsamen. Het is een ambtelijke samenvoeging, de gemeenten blijven bestuurlijk zelfstandig.

We verwachten voor de toekomst dat HLTsamen de strategische positie van de drie gemeenten wordt versterkt in de Bollenstreek en op grotere regionale schaal (de s). Daarnaast wordt hard gewerkt aan het realiseren van de drie k's: het verbeteren van de dienstverlening, het verminderen van de kwetsbaarheid op (cruciale) functies en het beheersen én verminderen van de kosten. Centraal daarbij staan de kernwaarden inventief, krachtig en verbindend; de kansen worden benut en HLTsamen is creatief, doelgericht en daadkrachtig. HLTsamen brengt mensen en hun ideeën en vragen bij elkaar en vindt het gemeenschappelijk belang. HLTsamen ondersteunt zo de zelfstandige gemeentebesturen.

De in deze Programmarekening opgenomen kosten van de werkorganisatie HLTsamen zijn gebaseerd op de uitvoering van de politieke programma's van de drie deelnemende gemeenten, Hillegom, Lisse en Teylingen. De basis is hiervoor gelegd in het bedrijfsplan van HLTsamen. De drie K's (kosten, kwaliteit en kwetsbaarheid) zijn voor HLTsamen leidend in de realisatie van de doelen van HLTsamen. Daarnaast heeft de werkorganisatie een grote opgave om in 2020 de 5% bezuinigingsdoelstelling op de begroting te realiseren.

De bijdrage aan HLTsamen is overeenkomstig de vastgestelde beleidsuitgangspunten en bedraagt voor 2018 € 9.189.000. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de jaarrekening 2018 van HLTsamen.

Informatieveiligheid en ENSIA

Op basis van het vastgestelde Informatiebeveiligingsbeleid, zijn in 2018 belangrijke stappen gezet. Noodzakelijke stappen, om de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van de gegevens waar de organisaties mee werken, te kunnen garanderen. Directie en management van de werkorganisatie HLTsamen waar de bedrijfsvoering in is ondergebracht zijn hiervoor verantwoordelijk. De CISO (Chief Information Security Officer) heeft hierbij een coördinerende en adviserende rol. Het kader waarbinnen de stappen gezet worden, was voornamelijk de Baseline Informatiebeveiliging Nederlandse Gemeenten (BIG).

De ENSIA (Eenduidige Normatiek Single Information Audit) toetst in hoeverre gemeenten aan de BIG voldoen. Het is een vragenlijst, die jaarlijks per gemeente moet worden ingevuld. De resultaten zijn bedoeld om in te zetten in de verantwoording van het college aan de raad en ministeries. De eerste ronde werd in 2018 afgerond en liet zien dat HLTsamen organisatiebreed vooral moet inzetten op het inrichten en vaststellen van procedures en werkwijzen die de informatiebeveiliging ondersteunen. Dit kwam in het bijzonder naar voren bij de audit van de Suwinet-Inkijk-functionaliteit; deze leverde een negatieve beoordeling op. Inmiddels zijn verbeteringen doorgevoerd, waardoor de scores rond Suwinet weer positiever zijn.

Een specifiek aandachtsgebied binnen de informatiebeveiliging is de bescherming van persoonsgegevens. In 2018 werd natuurlijk veel aandacht besteed aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). De functionaris gegevensbescherming (FG) werd aangesteld en ook de rol van privacy-officer (PO) is inmiddels ingevuld.

Ook werd de beveiligingsadviescommissie ingesteld. Naast de CISO, de FG en de PO maken diverse beveiligings-gerelateerde functionarissen vanuit HLTsamen deel uit van de commissie. De commissie heeft binnen HLTsamen een adviesfunctie richting management, directie en bestuur; ook adviseert zij over tactisch/strategische kwesties binnen de informatieveiligheid.

Omdat informatieveiligheid voor een belangrijk deel beïnvloed wordt door de houding en het gedrag van 'de mens', is een bewustwordingscampagne opgezet. De campagne startte met een enquête, waarvan het resultaat als input gebruikt

werd voor de twintig workshops. In het vierde kwartaal ging de e-Learning 'iBewust' van start; een voor iedere (nieuwe) medewerker verplichte basiscursus over informatieveiligheid.

Er is een meldpunt voor beveiligingsincidenten ingericht. Gemelde voorvallen worden onderzocht en geregistreerd. De registratie (en opvolging) moet leiden tot verbeteringen bij het toe- of aanpassen van (beveiligings)maatregelen.

Medewerkers worden geacht geheimhouding te betrachten rond zaken en informatie die als vertrouwelijk aangemerkt (kunnen) worden. Nieuwe medewerkers van HLTsamen wonen een introductiebijeenkomst bij, waarbij onder meer stil gestaan wordt bij de integriteitsverklaring; de medewerker belooft zich hieraan te houden of legt de eed af. Tijdelijke medewerkers moeten een geheimhoudingsverklaring ondertekenen.

ONDERZOEK DOELMATIGHEID EN DOELTREFFENDHEID

Conform de gemeentewet artikel 213a wordt het college geacht jaarlijks onderzoek te doen naar doelmatigheid en doeltreffendheid. Dit is vastgelegd in de verordening 'Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Hillegom'.

Wat wilden we bereiken?

Het college streeft naar een efficiënte en effectieve bedrijfsvoering. Door regelmatig onderzoeken te doen, wordt het zelflerend vermogen van de organisatie vergroot. Conform de verordening zal uw raad ter informatie een onderzoeksplan aangeboden krijgen, waarin de uit te voeren onderzoeken nader worden toegelicht.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2017 en 2018 wordt binnen HLTsamen gewerkt aan het huis op orde. In het voorjaar 2019 leggen we een actualisatie van de verordening 'Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid van de gemeente Hillegom' uit 2005 voor aan uw raad. Hierin regelen we hoe we in het construct van de werkorganisatie HLTsamen de onderzoeken gaan uitvoeren. In 2019 starten we met de eerste onderzoeken.

PARAGRAAF E

VERBONDEN PARTIJEN

Inleiding

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk belang én een financieel belang heeft. Een bestuurlijk belang is aan de orde als een gemeente (in de persoon van een wethouder, raadslid of ambtenaar) zeggenschap kan uitoefenen via een zetel in het bestuur of stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in het geval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Deze paragraaf behandelt, conform artikel 15 uit het BBV, de algemene visie over het inschakelen van een verbonden partij en de voorgeschreven lijst van verbonden partijen.

In 2018 is de Nota verbonden partijen door de gemeenteraad vastgesteld als beleidskader voor versterking van de grip op de verbonden partijen, waarbij met name aandacht is voor de governance.

Welke ontwikkelingen spelen er?

Mede naar aanleiding van de conclusies van de Rekenkamercommissie HLN in 2016 dat de gemeente geen recent vastgestelde Nota verbonden partijen heeft, is in 2017 een Nota verbonden partijen opgesteld. Deze is begin 2018 door de gemeenteraad vastgesteld. De nieuw gekozen gemeenteraad heeft de uitwerking van deze nota opgepakt. In het najaar van 2018 is daarom gestart met een themagroep verbonden partijen. De themagroep richt zich op de regelingen Holland Rijnland, ISD Bollenstreek, KDB/Maregroep en HLTsamen.

Diverse verbonden partijen (ODWH, RDOG, Veiligheidsregio) zijn betrokken bij de implementatie van de Omgevingswet omdat taken die zij uitvoeren raakvlakken hebben met de gezonde fysieke leefomgeving. De Omgevingswet gaat uit van een spoedige, integrale advisering richting initiatiefnemers die straks bij één loket terecht kunnen voor al hun aanvragen en informatie vragen. Samenwerking in de voorbereiding en implementatie van de wet wordt daarom nu al in overleg met de betrokken ketenpartners opgepakt in diverse werkvormen en voorbereidende ambtelijke overleggen.

Overzicht met verbonden partijen

Per programma is de informatie van de verbonden partijen reeds opgenomen. In deze paragraaf wordt een beknopt overzicht gegeven van de organisaties (stichtingen, gemeenschappelijke regelingen) waarin de gemeente een financieel en bestuurlijk belang heeft.

Naam	Type verbonden partij	Deelname 2018 (x € 1.000)	Relatie met programma
HLTsamen	Gemeenschappelijke regeling	€ 8.071	5. Inwoner en bestuur, Prestatieveld 5.4 Bedrijfsvoering
Stichting Regionaal Inkoopbureau IJmond en Kennemerland (RIJK)	Stichting	€ 105	5. Inwoner en bestuur, Prestatieveld 5.4 Bedrijfsvoering
Holland Rijnland	Gemeenschappelijke regeling	€ 326	5. Inwoner en bestuur, Prestatieveld 5.2 Samenwerking
Intergemeentelijke Sociale Dienst (ISD) Bollenstreek	Gemeenschappelijke regeling	€ 9.275	2. Maatschappij, Prestatieveld 2.1 Sociaal Domein
Werkvoorzieningschap Kust, Duin- en Bollenstreek / De Maregroep	Gemeenschappelijke regeling	€ 84	2. Maatschappij, Prestatieveld 2.1 Sociaal Domein
Regionale dienst openbare gezondheidszorg (RDOG) Hollands Midden	Gemeenschappelijke regeling	€ 733	2. Maatschappij, Prestatieveld 2.3 Sport en gezondheid
Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)	Gemeenschappelijke regeling	€ 1.080	3. Veiligheid en handhaving, Prestatieveld 3.3 Brandweer
Regeling omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	Gemeenschappelijke regeling	€ 648	1. Ruimte, Prestatieveld 1.5 Milieu
Greenport Ontwikkelings Maatschappij B.V. (GOM)	Besloten Vennootschap	1 aandeel	1. Ruimte, Prestatieveld 1.1 Ruimte
Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek (VAB)	Gemeenschappelijke regeling	€ 101	4. Beheer openbare ruimte, Prestatieveld 4.4 Afval
De Meerlanden N.V.	Naamloze Vennootschap	8.008 aandelen	4. Beheer openbare ruimte
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Naamloze Vennootschap	49.686 aandelen	Algemene dekkingsmiddelen
Duin- waterbedrijf Zuid-Holland (Dunea)	Naamloze Vennootschap	66.167 aandelen	Algemene dekkingsmiddelen
Alliander N.V.	Naamloze Vennootschap	505.209 aandelen	Algemene dekkingsmiddelen
Cocensus	Gemeenschappelijke regeling	€ 325	Algemene dekkingsmiddelen (lokale heffingen)

PARAGRAAF F

GRONDBELEID

Inleiding

De paragraaf grondbeleid geeft de visie op het grondbeleid in relatie tot de wijze waarop is getracht de doelstellingen te realiseren. In het jaarverslag zal vervolgens de verantwoording gegeven worden over wat in deze paragraaf is opgenomen. Naast de genoemde visie op het grondbeleid bevat de paragraaf de volgende aandachtspunten:

- een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert,
- een onderbouwing van de geraamde winstneming, indien van toepassing,
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie,
- de beleidsuitgangspunten over de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's.

Besluit begroting en verantwoording (BBV)

Ter verbetering van de transparantie, de vergelijkbaarheid en een vermindering van de administratieve lasten zijn in het BBV per 1 januari 2016 een aantal wijzigingen doorgevoerd. De wijzigingen die effect hebben op de voorraad gronden zijn.

- De rentetoerekening wordt gebaseerd op werkelijke rente over het vreemd vermogen.
- Richttermijn voor een grondexploitatie wordt 10 jaar. Voor langer durende grondexploitaties komt een aanvullende beheersmaatregel.
- Afschaffing van de categorie 'Niet in exploitatie genomen gronden' De gronden komen te vallen onder de Materiële vaste activa.

Vennootschapsbelasting

Sinds 1 januari 2016 geldt voor gemeenten de VpB plicht, indien handelingen beschouwd worden als ondernemersactiviteit. De winst die wordt gemaakt met het uitvoeren van (actief) grondbeleid (Bouwgrond in exploitatie) is in beginsel belastbaar voor VpB. In 2016 zijn de lopende projecten getoetst aan de nieuwe regelgeving, met als uitkomst dat Vossepolder in beginsel VPB plichtig is. Jaarlijks dient herbeoordeling plaats te vinden. Over 2016 is de aanslag nihil. Vooralsnog gaan wij ervan uit dat dit ook voor 2018 en volgende jaren het geval zal zijn.

Uitvoering grondbeleid

- Op 1 juli 2008 is de Grondexploitatiewet in werking getreden. Kostenverhaal is gestandaardiseerd. Hiermee zijn de mogelijkheden van kostenverhaal bij particuliere grondexploitatie voor de gemeente vergroot.
- Begin 2010 is de Nota Grondbeleid bestuurlijk vastgesteld.
In de financiële beheersverordening is de termijn voor het grondbeleid bijgesteld.
- De gemeente Hillegom heeft als standpunt geen actief grondbeleid uit te oefenen. Echter ook niet per definitie een passief grondbeleid. Er is voor een tussenvorm gekozen. Dat houdt in dat er per situatie gekeken wordt naar de mogelijkheden en naar het maatschappelijk belang.

Nota Grondbeleid

Het college is bevoegd voor het doen van privaatrechtelijke aan- en verkopen van bijvoorbeeld grond en panden. Dit moet echter wel binnen door de raad vastgestelde kaders gebeuren. Deze kaders heeft de raad bij het behandelen van de nota Grondbeleid vastgesteld.

In deze nota wordt aandacht besteed aan de in de verordening artikel 212 Gemeentewet (GW) opgenomen onderdelen genoemd in artikel 28, lid 1:

- de relatie met de programma's van de begroting,
- de strategische visie van het toekomstig grondbeleid van de gemeente,
- te ontwikkelen en in ontwikkeling genomen projecten,

- de verwerving en uitgifte van gronden,
- de uitgifte van gronden in erfpacht en de bijstelling van erfpachtvergoedingen,
- de uitgangspunten voor prijsstelling van de verkoop van gronden.

Erfpacht

De gemeente heeft nog verschillende erfpachtovereenkomsten lopen (waaronder circa 70 met individuele huizenbezitters). De huidige regeling loopt in 2036 af. Vooralsnog gaan wij ervan uit dat de huidige erfpachtregeling na 2036 doorloopt. Dit al dan niet in gewijzigde vorm. Eventuele verhogingen van de erfpachtsommen na 2036 zullen redelijk en rechtvaardig zijn. Een harde collectieve beëindiging van de lopende erfpachten is niet aan de orde. Indien men de erfpacht wil afrekenen door de grond te kopen werken wij daar in principe aan mee.

Financiële positie in relatie tot reserves en voorzieningen

De eventuele baten, maar vooral de financiële risico's van het grondbeleid zijn van belang voor de financiële positie van de gemeente. Binnen het weerstandsvermogen van de gemeente wordt rekening gehouden met de risico's vanuit de grondexploitatie. Het totaal geprognosticeerd resultaat van de in het 'overzicht van de diverse gronden' genoemde grondexploitatiegebieden is in hoofdlijnen verwerkt in de toekomstige mutaties van de reserve algemene investeringen. Ook is er een bestemmingsreserve nog uit te voeren werken, die is bedoeld voor de noodzakelijke werkzaamheden na het afsluiten van de complexen.

Reserve algemene investeringen

Wanneer een grondexploitatie complex administratief wordt afgesloten, komt het resultaat uiteindelijk ten gunste of ten laste van deze reserve. Opname ten behoeve van de grondexploitatie is toegestaan mits er van een directe relatie met de grondexploitatie sprake is. Een directe relatie is ook aanwezig als er binnen een periode van vijf jaar na het afsluiten van een exploitatie alsnog kosten gemaakt moeten worden voor werken die oorspronkelijk tot het bouw- of woonrijp maken zouden hebben behoord.

Bestemmingsreserve nog uit te voeren werken

Per 1-1-2018 bedraagt de bestemmingsreserve € 448.235. In 2018 zijn er geen mutaties geweest waardoor de stand per 31-12-2018 ook € 448.235 bedraagt. Deze bestemmingsreserve is bestemd voor de werkzaamheden die na het afsluiten van complexen grondexploitatie nog moeten plaatsvinden.

Overzicht gronden:

Overzicht Gronden	totaal m2 grond	Boekwaarde 1 jan 2018	Nog te maken kosten	Nog te ontvangen inkomsten	Te verwachten resultaat
In exploitatie genomen gronden					
Vossepolder	93.655	1.416.476	4.720.675	8.780.000	-2.392.637
Woonzorgzone	21.000	0	2.922.460	3.564.000	-182.000
Totaal gronden	114.655	1.416.476	7.643.135	12.344.000	-2.574.637

NB: Een positieve boekwaarde in deze tabel betekent meer gerealiseerde kosten dan ontvangen opbrengsten. Een negatief te verwachten resultaat betekent in totaal meer opbrengsten dan kosten en betreft dus een positief resultaat op de grondexploitatie en winst voor de gemeente.

De te verwachten resultaten zijn inclusief prijsstijging, tegen eindwaarde.

Materiële vaste activa (MVA)

Per 1 januari 2016 zijn de "niet in exploitatie genomen gronden" ingevolge gewijzigde richtlijnen van het BBV omgezet naar strategische grondposities: materiële vaste activa (MVA)

Dit betrof Hillegom Noord en de voormalige locatie Paulus school. Op het voormalige voetbalterrein van Sizo (Hillegom Noord) is woningbouw gepland en deze grondpositie staat ook per 31 december 2018 als MVA op de balans. De voormalige locatie Paulus school is in 2018 onder de noemer Woonzorgzone fase 3 in exploitatie genomen.

In exploitatie genomen gronden (BIE)

- Vossepolder

In 2006 is deze woningbouwlocatie Vossepolder in exploitatie genomen. Tussen 2006 en 2014 zijn ruim 200 woningen, waarvan de helft sociale huur, gerealiseerd. De ontwikkeling heeft vervolgens twee jaar stilgelegen door de ontwikkeling van de woningmarkt en de juridische procedure met betrekking tot de ruilvereenkomst met de manege. De ontwikkeling is in 2016 opnieuw gestart. Eind 2017 is de manege verplaatst. In 2018 zijn 3 Uitwerkingsplannen (voor 64 woningen) vastgesteld, en is een aanbestedingsprocedure gestart voor de verkoop van de bouw kavels in deze uitwerkingsplannen. In december 2018 is de geactualiseerde grondexploitatie Vossepolder 2018 door de gemeenteraad vastgesteld, en is een marktpartij geselecteerd voor de realisatie van het woningbouwprogramma in deze uitwerkingsplannen. Eind 2018 is, nu er een definitief besluit is over het tracé van de Duinpolderweg, gestart met een nieuw bestemmingsplan voor de gehele Vossepolder. In dat bestemmingsplan wordt een directe bouwtitel opgenomen voor de laatste (maximaal 41) woningen in de Vossepolder.

- Woonzorgzone fase 3

In juni 2018 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie Woonzorgzone fase 3 vastgesteld en daarmee is deze ontwikkellocatie in exploitatie genomen. Daarnaast is in 2018 gewerkt aan en gestart met de selectieprocedure voor een marktpartij.

PARAGRAAF G

LOKALE HEFFINGEN

Inleiding

Met de lokale heffingen zijn te verdelen in belasting en rechten. In de paragraaf Lokale heffingen wordt aangegeven wat daadwerkelijk aan opbrengsten van belastingen en rechten is ontvangen. De Gemeentewet geeft een limitatieve opsomming van de belastingen die een gemeente mag heffen. De gemeente Hillegom maakt geen gebruik van de wettelijke mogelijkheden om honden-, toeristen- en forensenbelasting te heffen.

Belastingen

Tegenover een belasting staat geen rechtstreekse individuele tegenprestatie van de overheid. De opbrengsten dienen als algemeen dekkingsmiddel. In Hillegom zijn dat de belastingen onroerende zaakbelastingen en precariobelasting.

Rechten

Rechten zijn betalingen voor een geleverde of een bewezen dienst. Hiervan zijn de tarieven in principe volledig kostendekkend. Het is niet toegestaan een meer dan kostendekkend tarief te hanteren. De belangrijkste retributies zijn de reinigingsheffingen, onderverdeeld in de afvalstoffenheffing voor woningen en reinigingsrechten voor onder andere klein chemisch afval op de gemeentewerkplaats. Andere rechten zijn: marktgelden, grafrechten, leges en rechten voor de Bedrijven Investeringszone Koopcentrum Hillegom.

Welke ontwikkelingen spelen er?

- Er zijn geen ontwikkelingen in de het verruimen van het lokaal belastinggebied. Er komt dus geen verschuiving van de rijksbelastingen naar de lokale belastingen.
- Via de Berichtenbox van MijnOverheid wordt steeds meer gebruik gemaakt. In 2018 is het percentage belastingplichtigen hiervan gestegen naar bijna 30%.

Overzicht inkomsten

In het volgende overzicht worden de geraamde en werkelijke opbrengsten belastingen weergegeven. De Begroting 2018 na wijziging zijn inclusief de Bestuursrapportage. Voor alle tarieven voor belastingen, heffingen en rechten voor het jaar 2018 geldt dat zij definitief zijn bepaald bij de vaststelling van de desbetreffende verordeningen in de raadsvergadering van december 2017.

Bedragen x € 1.000				
Lokale heffingen	Werkelijk 2017	Begroting 2018 vóór wijziging	Begroting 2018 na wijziging	Werkelijk 2018
Onroerende Zaakbelasting	3.419	3.557	3.596	3.615
Precariobelasting	1.871	1.867	1.857	1.886
Overige baten (dwangbevelen)	28	32	30	40
Totaal niet bestedingsgebonden	5.318	5.456	5.495	5.540
Afvalstoffenheffing	2.361	2.450	2.450	2.504
Rioolheffing	2.181	2.230	2.230	2.250
Secretarieleges	448	354	454	433
Leges bouwvergunningen	282	270	320	331
Begrafenisrechten	46	51	51	72
Rechten en Marktgelden	11	19	19	13
BIZ-rechten	75	78	78	66
Totaal wel bestedingsgebonden	5.404	5.451	5.601	5.668
Totaal	10.722	10.907	11.096	11.209

Onroerende Zaakbelasting

De opbrengsten zijn onder meer gestegen door minder leegstand en de verminderingen uit bezwaar meevallen.

Precariorechten

De ramingen in het overzicht inkomsten zijn getoond zonder overige precario belastingen, terwijl de werkelijke inkomsten inclusief zijn (overeenkomstig de werkelijkheid). Met de overige precario belastingen was de raming € 1.899.000 en de werkelijke opbrengsten € 1.886.000, de geraamde inkomsten zijn derhalve overeenkomstig de ramingen.

Kostendekkendheid

Voor het bepalen van de kostendekkendheid mogen extra comptabel de volgende zaken worden meegerekend:

- De directe lasten van personeel HLTsamen zijn verantwoord op het taakveld. De overhead, de kosten voor Leidinggevend Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering, Communicatie en Huisvesting (piofach), zijn gerelateerd aan de totale lasten van de bedrijfsvoering.
- De lasten in het prestatieveld zijn exclusief BTW. Omdat het BTW-compensatiefonds (bcf) wordt gevoed uit het Gemeentefonds, is toerekening van de BTW geoorloofd.
- Bij de berekening van de baten wordt een derde van de kosten van het prestatieveld Straatreiniging toegerekend aan de heffing afvalstoffenheffing en het rioolrecht. De kosten van straatreiniging worden mede gemaakt om het zwerfvuil te verminderen en om verstoppingen in het rioolstelsel te voorkomen.
- Het is geoorloofd om het bedrag aan gegeven kwijtscheldingen te compenseren in het tarief.
- De kosten, gemaakt voor inning en invordering door de gemeenschappelijke regeling Belastingen Bollenstreek mogen worden toegerekend aan de rechten.

Afvalstoffenheffing

Door verschil in de ramingen van de toename van aansluitingen zijn de opbrengsten meer dan geraamd.

(Bedragen x € 1.000)				
Berekening kostendekkenheid Prestatieveld Afval	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2018 na wijziging	Werkelijk 2018
4.4 Kosten van prestatieveld	1.660	1.767	1.767	1.752
4.4 Baten van prestatieveld	105	94	94	96
Netto kosten	1.555	1.673	1.673	1.656
Toe te rekenen kosten				
a. Overhead	121	124	124	124
b. BTW	370	371	371	404
c. Afvoeren veegafval	82	85	85	87
d. Kwijtschelding	90	92	92	92
e. Perceptiekosten	83	84	84	84
Totale kosten	2.301	2.430	2.430	2.446
4.4 Opbrengsten heffingen	2.361	2.430	2.430	2.504
Kostendekkendheidspercentage	103%	100%	100%	102%

Rioolheffing

Omdat er minder kosten zijn gemaakt voor onderhoud personeel derden wordt er meer gestort in de voorziening vervanging riolering. De inkomsten stijgen door de toename van aansluitingen.

(Bedragen x € 1.000)				
Berekening kostendekkenheid Prestatieveld Riolering en water	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2018 na wijziging	Werkelijk 2018
4.4 Kosten van prestatieveld	1.535	1.562	1.562	1.644
4.4 Baten van prestatieveld	0	0	0	6
Netto kosten	1.535	1.562	1.562	1.638
Toe te rekenen kosten				
a. Overhead	103	100	100	100
b. BTW	316	322	322	265
c. Afvoeren veegafval	82	85	85	87
d. Kwijtschelding	70	78	78	75
e. Perceptiekosten	75	79	79	79
Totale kosten	2.181	2.226	2.226	2.244
4.4 Opbrengsten heffingen	2.181	2.226	2.226	2.250
Kostendekkendheidspercentage	100%	100%	100%	100%

Secretarie Leges

De lasten en baten zijn meer dan geraamd door toename in de verstrekte producten.

(Bedragen x € 1.000)				
Berekening kostendekkenheid Prestatieveld Leges	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2018 na wijziging	Werkelijk 2018
4.4 Kosten van prestatieveld	764	695	720	765
4.4 Baten van prestatieveld	0	0	0	1
Netto kosten	764	695	720	764
Toe te rekenen kosten				
a. Overhead	750	766	766	766
Totale kosten	1.514	1.461	1.487	1.530
4.4 Opbrengsten heffingen	448	354	404	433
Kostendekkendheidspercentage	30%	24%	27%	28%

Leges Bouw

In overeenstemming met de beleidsuitgangspunten zijn de leges waar nodig verhoogd met 0,75%.

(Bedragen x € 1.000)					
Berekening kostendekkenheid Wonen en bouwen		Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2018 na wijziging	Werkelijk 2018
div.	Kosten van prestatievelden	333	324	324	317
div.	Baten van prestatievelden	0	0	0	0
	Netto kosten	333	324	324	317
	Toe te rekenen kosten				
a.	Overhead	583	413	413	595
	Totale kosten	916	736	736	912
div.	Opbrengsten heffingen	282	270	270	331
Kostendekkendheidspercentage		31%	37%	37%	36%

Grafrechten

Voor het bepalen van de kostendekkendheid zijn de betaalde afkoopsommen meegenomen.

(Bedragen x € 1.000)					
Berekening kostendekkenheid Prestatieveld Dienstverlening (onderdeel Algemene Begraafplaats)		Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2018 na wijziging	Werkelijk 2018
div.	Kosten van prestatievelden	76	75	75	75
div.	Baten van prestatievelden	0	3	3	3
	Netto kosten	76	72	72	71
	Toe te rekenen kosten				
a.	Overhead	17	17	17	17
b.	Perceptiekosten	1	1	1	1
	Totale kosten	95	93	90	89
div.	Opbrengsten heffingen	70	84	84	72
Kostendekkendheidspercentage		74%	94%	93%	80%

Marktelden

De lasten zijn gestegen door een gewijzigde toezicht. De bezettingsgraad van de weekmarkt is gelijk gebleven zodat het kostendekkendheidspercentage daalt.

(Bedragen x € 1.000)					
Berekening kostendekkenheid Prestatieveld Dienstverlening (onderdeel Straatmarkten)		Werkelijk 2017	Begroting 2018	Begroting 2018 na wijziging	Werkelijk 2018
5.3	Kosten van prestatieveld	12	22	22	33
5.3	Baten van prestatieveld	0	0	0	0
	Netto kosten	12	22	22	33
	Toe te rekenen kosten				
a.	Overhead	21	21	21	21
	Totale kosten	33	43	54	43
5.3	Opbrengsten heffingen	13	13	13	13
Kostendekkendheidspercentage		38%	30%	30%	25%

Verordening BI-zone "BIZ Koopcentrum Hillegom"

Op grond van de Experimentenwet Bedrijven Investeringszone (BI-zones) is de Verordening BI-zone "BIZ Koopcentrum Hillegom" vanaf 2012 in werking getreden. De Experimentenwet is gecontinueerd zodat er in 2015 opnieuw afspraken zijn gemaakt met de Vereniging Ondernemersfonds Koopcentrum. Van het ontvangen bedrag ad € 65.566 worden de perceptiekosten betaald en het resterende bedrag wordt doorbetaald aan de vereniging.

C. Woonlasten

Het gemiddelde bedrag dat een huishouden in een bepaalde gemeente betaalt aan OZB, riool- en afvalstoffenheffing wordt de gemeentelijke woonlast genoemd. In onderstaand overzicht staan de woonlasten van Hillegom en een aantal regiogemeenten over 2018.

Gemeente	OZB woningen	OZB niet woningen	Reinigings-heffing	Rioolheffing	Woonlasten huurder (afval en riool)	Woonlasten eigenaar OZB riool en afval
Teylingen	0,0757%	0,2588%	€ 301	€ 133	€ 434	€ 660
Katwijk	0,0908%	0,3835%	€ 288	€ 144	€ 432	€ 670
Haarlemmermeer	0,1016%	0,5672%	€ 312	€ 127	€ 439	€ 717
Hillegom	0,1047%	0,3475%	€ 273	€ 227	€ 500	€ 749
Lisse	0,0925%	0,3535%	€ 271	€ 255	€ 526	€ 764
Noordwijkerhout	0,0856%	0,3149%	€ 305	€ 266	€ 571	€ 804
Noordwijk	0,1174%	0,3114%	€ 283	€ 158	€ 441	€ 850
Heemstede	0,0887%	0,3801%	€ 247	€ 207	€ 454	€ 856
Bloemendaal	0,1054%	0,4870%	€ 328	€ 234	€ 562	€ 1.234

Bron: Coelo

D. Bezwaarschriften

Bezwaren tegen:	2014	2015	2016	2017	2018
Verskillende heffingsoorten	149	146	94	84	88
WOZ	158	121	104	178	143
	307	267	198	262	231

Van de 143 bezwaarschriften tegen de WOZ-waarden zijn er 40 van 'no cure, no pay' bureaus.

E. Kwijtscheldingen

Aan degenen die niet in staat zijn om de een belastingaanslag te betalen, is (op grond van de Invorderingswet 1990) gehele of gedeeltelijke kwijtschelding verleend. De kwijtscheldingsnorm is bepaald op 100% van de geldende bijstandsnorm en wordt jaarlijks met de belastingverordeningen bevestigd. In 2018 is kwijtschelding is verleend voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

Toegekende en ingeschatte kwijtscheldingen lokale heffingen	Werkelijk 2017	Begroting 2018	Gewijzigde begroting 2018	Werkelijk 2018
Kwijtscheldingen rioolheffing	75.817	77.500	77.500	74.871
Kwijtscheldingen afvalstoffenheffing	90.086	92.000	101.000	92.032
Kwijtscheldingen OZB	1.092			
Totaal kwijtscheldingen	179.521	169.500	178.500	166.903

FINANCIËLE JAARREKENING

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn eisen gesteld aan de specifieke informatie die moet zijn opgenomen in de financiële jaarrekening. De bedoeling hiervan is om de transparantie van de gemeentelijke rekekening te verhogen. Deze verplichte onderwerpen zijn de uitgangspunten voor de structuur van de programmarekening.

Balans

Balans per 31 december

(bedragen x € 1.000)

Activa	2018	2017
VASTE ACTIVA		
immateriële vaste activa		
bijdragen aan activa in eigendom derden	857	891
<i>subtotaal immateriële vaste activa</i>	<i>857</i>	<i>891</i>
materiële vaste activa		
met economisch nut	30.216	31.918
een heffing kan worden geheven	11.830	12.318
met maatschappelijk nut	10.550	8.750
<i>subtotaal materiële vaste activa</i>	<i>52.596</i>	<i>52.986</i>
financiële vaste activa		
langlopende leningen	9.982	9.982
kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	2.265	2.373
<i>subtotaal financiële vaste activa</i>	<i>12.247</i>	<i>12.355</i>
Totaal vaste activa	65.700	66.232
VLOTTENDE ACTIVA		
niet in exploitatie genomen bouwgronden	-	-
onderhanden werk, gronden in exploitatie	2.126	1.416
vooruitbetalingen		-
<i>subtotaal voorraden</i>	<i>2.126</i>	<i>1.416</i>
vorderingen op openbare lichamen	6.041	4.344
overige vorderingen	433	2.263
kortlopende uitzettingen	1.162	1.519
liquide middelen	2.062	2.517
overlopende activa	3.511	397
Totaal vlottende activa	15.335	12.456
Totaal generaal	81.035	78.688

Balans per 31 december

(bedragen x € 1.000)

Passiva	2018	2017
EIGEN VERMOGEN		
algemene reserves	42.875	46.789
bestemmingsreserves	17.834	14.355
nog te bestemmen resultaat	1.078	2.191
<i>subtotaal Eigen vermogen</i>	<i>61.787</i>	<i>63.335</i>
VOORZIENINGEN		
voorzieningen	3.619	3.704
<i>subtotaal Voorzieningen</i>	<i>3.619</i>	<i>3.704</i>
Totaal vaste passiva	65.406	67.039
VLOTTENDE PASSIVA		
Netto vlottende schulden		
Overige kasgeldleningen	7.000	3.500
Bank- en girosaldi	-	-
Overige schulden	2.696	3.296
Overlopende passiva		
Nog te betalen bedragen	4.285	2.638
Overige transitorische posten	18	18
Specifieke uitkeringen	1.630	2.197
Totaal vlottende passiva	15.629	11.649
Totaal generaal	81.035	78.688
Gewaarborgde geldleningen	191	779

Totaaloverzicht resultaat per programma

De staat van baten en lasten 2018							(Bedragen x € 1.000)
Programma's	Werkelijk 2017			Begroot 2018 (primair)			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Programma 1 Ruimte	-4.602	3.152	-1.450	-3.811	2.303	-1.508	
Programma 2 Maatschappij	-22.204	4.125	-18.079	-22.101	4.231	-17.870	
Programma 3 Veiligheid en handhaving	-1.751	50	-1.701	-1.716	47	-1.669	
Programma 4 Beheer Openbare ruimte	-6.738	4.757	-1.980	-7.405	4.845	-2.560	
Programma 5 Inwoner en bestuur	-9.659	1.629	-8.030	-10.243	1.210	-9.033	
Subtotaal Programma's	-44.955	13.714	-31.241	-45.276	12.636	-32.639	
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien							
Lokale heffingen	-421	5.318	4.897	-540	5.488	4.948	
Algemene uitkering		25.862	25.862		26.754	26.754	
Dividend		535	535		377	377	
Saldo financieringsfunctie	-19	153	134		224	224	
Onvoorzien							
Overige dekkingsmiddelen	-657	216	-442	-26	42	16	
Subtotaal dekkingsmiddelen	-1.097	32.084	30.987	-566	32.885	32.319	
Saldo voor mutaties reserve	-46.051	45.798	-254	-45.842	45.521	-320	
Toevoeging reserves	-189		-189	-3.046		-3.046	
Onttrekking reserves		2.634	2.634		4.238	4.238	
Subtotaal mutatie reserve	-189	2.634	2.445	-3.046	4.238	1.192	
Resultaat na mutatie reserves	-46.240	48.432	2.191	-48.888	49.759	872	

De staat van baten en lasten 2018							(Bedragen x € 1.000)
Programma's	Begroot 2018 (incl.begr.wijz.)			Werkelijk 2018			
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Programma 1 Ruimte	-2.668	86	-2.582	-4.466	2.423	-2.044	
Programma 2 Maatschappij	-24.277	4.231	-20.046	-22.764	4.233	-18.531	
Programma 3 Veiligheid en handhaving	-1.922	47	-1.875	-1.798	63	-1.736	
Programma 4 Beheer Openbare ruimte	-7.704	4.935	-2.769	-7.454	5.092	-2.361	
Programma 5 Inwoner en bestuur	-11.205	1.360	-9.846	-11.071	912	-10.159	
Subtotaal Programma's	-47.777	10.659	-37.118	-47.553	12.723	-34.830	
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien							
Lokale heffingen	-540	5.527	4.987	-552	5.536	4.984	
Algemene uitkering		27.709	27.709		27.537	27.537	
Dividend		520	520		530	530	
Saldo financieringsfunctie		224	224	14	184	198	
Onvoorzien	-13		-13				
Overige dekkingsmiddelen	846	177	1.023	-181	214	34	
Subtotaal dekkingsmiddelen	293	34.157	34.450	-719	34.001	33.282	
Saldo voor mutaties reserve	-47.484	44.816	-2.668	-48.272	46.724	-1.548	
Toevoeging reserves	-8.248		-8.248	-5.414		-5.414	
Onttrekking reserves		11.788	11.788		8.040	8.040	
Subtotaal mutatie reserve	-8.248	11.788	3.539	-5.414	8.040	2.626	
Resultaat na mutatie reserves	-55.732	56.604	872	-53.686	54.764	1.078	

Waarderingsgrondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Balans

Alle *immateriële vaste activa* worden direct ten laste gebracht van het jaarresultaat.

De *materiële vaste activa met economisch nut* zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven. De afschrijvingen zijn hoofdzakelijk gebaseerd op de verwachte technische levensduur.

De *materiële vaste activa met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven* zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De afschrijvingen zijn hoofdzakelijk gebaseerd op de verwachte technische levensduur.

De *materiële vaste activa met maatschappelijk nut* zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De activa met maatschappelijk nut worden afgeschreven conform de termijn die bij het investeringsvoorstel is vastgesteld. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

De *financiële vaste activa* zijn gewaardeerd tegen kostprijs, dan wel tegen de duurzaam lagere waarde in het economisch verkeer.

De *kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en stichtingen* zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Daarnaast zijn de participaties in aandelenkapitaal gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs, zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken.

De *bijdragen aan activa van derden* worden gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdrage, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde, op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden, moet bijdragen aan de publieke taak.

De als *voorraden grondexploitatie* opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rente-, administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

De *vorderingen en liquide middelen* worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Overtollige liquide middelen boven 0,75% van het begrotingstotaal, moeten worden uitgezet bij de schatkist. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht op de overige vorderingen. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Eigen vermogen. Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. De algemene reserve bevat de resultaten na bestemming uit voorgaande jaren, voor zover deze het maximum van de toegestane stand van de egaliseringsreserve overtreffen. In de egaliseringsreserve wordt het jaarresultaat na bestemming en de oormerken verantwoord. Indien de egaliseringsreserve exclusief oormerken hoger is dan € 1,2 miljoen, wordt het meerdere ten gunste van de algemene reserve gebracht. De bestemmingsreserves zijn benoemd voor een specifieke bestemming. De mutaties op het eigen vermogen worden verantwoord via de resultaatbestemming.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De onderhoud egaliserings voorzieningen is gebaseerd op een meerjarenbegroting van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen. In de paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" die is opgenomen in het jaarverslag, is het beleid nader uiteengezet.

De *vlootende passiva* worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Buiten de telling is het totaalbedrag van de gewaarborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is nadere informatie hieromtrent opgenomen.

Toelichting op de balans

Activa

A. Vaste Activa

Immateriële vaste activa

Het verloop van de immateriële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)						
	Boekwaarde 01-01-18	Van FVA	Investerings	Des- investering	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2018
Immateriële vaste activa economisch nut						
Bijdragen in activa						
van derden	891	-			34	857
	891	-	-	-	34	857

- Bijdrage aan activa in eigendom van derden
De bijdragen aan activa in eigendom van derden mogen volgens de BBV voorschriften geactiveerd worden als aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
 - Er dient sprake te zijn van een investering door een derde.
 - de investering dient bij te dragen aan de publieke taak.
 - de derde dient zich verplicht te hebben tot investeren en de bijdrage kan worden teruggevorderd indien de derde in gebreke blijft.
 Op grond hiervan is de bijdrage aan de parkeergarage Henri Dunantplein, opgenomen onder deze categorie.

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)						
	Termijn van afschrijving	Boekwaarde 01-01-18	Investerings	Bijdragen van derden	Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2018
Materiële vaste activa economisch nut						
Gronden en terreinen	geen	4.935	-	-	388	4.547
Woonruimten	40 jaar	-				-
Bedrijfsgebouwen	25-40 jaar	21.026	16		1.001	20.041
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	15-40 jaar	1.921	247	330	37	1.801
Vervoermiddelen	7-15 jaar	9			4	5
Machines, apparaten en installaties	5-15 jaar	1.551	267		166	1.652
Overige diversen	5-25 jaar	2.476	65		371	2.170
		31.918	595	330	1.967	30.216
Materiële vaste activa economisch nut waarvoor ter bestijding van de kosten een heffing kan worden geheven						
Grond-, weg- en water- bouwkundige werken	15-40 jaar	12.250	45		465	11.830
Overige diversen	7-15 jaar	68			68	-
		12.318	45	-	533	11.830

Op diverse onderdelen zijn belangrijke investeringen en/of bijdragen van derden te signaleren. Een toelichting van de belangrijkste mutaties per activumsoort wordt hierna gegeven:

- Gronden en terreinen
Er zijn in 2018 twee percelen grond in eigendom overgedragen. Grond aan de Garbialaan is overgebracht naar gronden in exploitatie, Woonzorgzone fase 3.
- Woonruimten
Er zijn in 2018 geen woningen in eigendom overgedragen.
- Bedrijfsgebouwen
Afronding van de Nieuwbouw school aan de Oranjelaan.
- Grond-, weg- en waterbouwkundige werken

De vermeerderingen in 2018 hebben betrekking op de gemeentelijke rioleringsplannen € 45.000, beschoeiing Noorder Leidsevaart € 195.000, het fietspad Hillegom-Bennebroek accountantscontrole en teruglevering onteigende grond -/- € 34.000 en Herinrichting Burg van Nispenpark en omgeving € 86.000. De bijdragen van derden is een bijdrage van Hoogheemraadschap en aanleg van steigers voor de beschoeiing Noorder Leidsevaart € 348.000 en een verlaging van de subsidie door de provincie zuid Holland -/- € 18.000.

- Vervoermiddelen

Er zijn geen mutaties in 2018.

- Machines, apparaten en installaties en overige

Onder deze post is de vervanging van de airco's verantwoord € 18.000 en Geluidswanden en Zonnepanelen De Vosse € 249.000.

- Overige

Onder deze post zijn verantwoord de investeringen: Voorbereidingskosten IKC nieuwbouw fusieschool Jozef/Leerwinkel € 64.000 en overige investeringen € 1.000.

- Investerings met maatschappelijk nut

De vermeerderingen in 2018 hebben betrekking op de herinrichting N208 € 780.000, Zorgeloos groen langs N208 € 30.000, verkeersmaatregelen Noorder Leidsevaart € 448.000, Kwaliteitsverbetering Hoofdstraat nabij Hoftuin € 2.000, openbare verlichting € 20.000, kunstwerken € 143.000, Centrumplan Houttuin / Molenstraat € 607.000, vervanging beschoeiing € 144.000, investeringen stedelijke vernieuwingen € 695.000, realisatie deelproject Hoofdstraat Zuid € 132.000, diverse kleine herinrichtingen en reconstructies wegen € 52.000 en reconstructie wegen 2017 ten laste van de exploitatie gebracht -/- € 144.000. De bijdrage van derden zijn ontvangen bedragen ten gunste van ISV projecten € 610.000, overige bijdrage provincie van € 50.000 en subsidie Holland Rijnland voor Zorgeloos groen € 93.000.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

(Bedragen x € 1.000)						
	Boekwaarde 01-01-18	Investerings	Aflossing / Desinvestering	Afschrijving	Naar IMVA	Boekwaarde 31-12-2018
Financiële vaste activa						
Langlopende leningen	9.982	-	-			9.982
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	2.373	215	323			2.265
	12.355	215	323	-	-	12.247

- Langlopende leningen
Geen mutaties in 2018

- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen

Met de opbrengst van de verkoop van het aandelenpakket Bouwfonds is deelgenomen in de Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse Gemeenten (SVn). De doelstelling van dit fonds is om de kwaliteit van de volkshuisvesting en de bebouwde omgeving duurzaam te verbeteren. In 2010 heeft de raad besloten om € 620.000 beschikbaar te stellen voor startersleningen vanuit dit fonds, met eventueel een aanvulling van € 380.000 bij voldoende animo. Conform dit raadsbesluit is het fonds aangevuld in 2011. Er is veel animo voor startersleningen, daarom heeft de raad in 2012 besloten om € 420.000 beschikbaar te stellen en heeft de raad in 2013 nog eens € 300.000 beschikbaar gesteld. Er zijn in 2018 voor € 180.000 startersleningen verstrekt, er is € 295.000 aan aflossing ontvangen. € 99.000 van de ontvangen aflossing zijn uit het revolving deel en kunnen opnieuw worden uitgegeven. In 2016 heeft de raad besloten om € 300.000 beschikbaar te stellen voor duurzaamheidsleningen. In 2018 zijn ervoor € 35.000 duurzaamheidsleningen verstrekt, er is € 27.000 aan aflossing ontvangen. Het restant van de gelden, inclusief ontvangen rente en betaalde kosten € 990.000, staat in de rekening courant bij de SVn. Deze gelden moeten volgens het BBV worden verantwoord onder de liquide middelen op de balans.

Deelneming	Aantal aandelen	Boekwaarde 1- 1-2018	Aantal aandelen	Boekwaarde 31- 12-2018
Dunea duin&water	66.167	0,45	66.167	0,45
Liander NV	0,37%	1.443,47	0,37%	1.443,47
Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	49.686	112.732,62	49.686	112.732,62
Gemeenschappelijke Regeling Mare Groep NV	1	647,54	1	647,54
Greenport ontwikkelingsmaatschappij (GOM)	1	65.616,00	1	65.616,00
Meerlanden NV	8.008	840.840,00	8.008	840.840,00
Totaal		1.021.280,08		1.021.280,08

Kapitaalverstrekkingen	Boekwaarde 1-1-2018	Boekwaarde 31-12-2018
Stimuleringsfonds volkshuisvesting	1.351.984	1.244.141
Deelneming verbonden partijen	1.021.280	1.021.280
Totaal	2.373.264	2.265.421

B. Vlottende activa

Voorraad gronden

Het verloop van de voorraad gronden kan als volgt worden weergegeven:

Overzicht Gronden	totaal m2 grond	Boekwaarde 1 jan 2018	Uitgaven 2018	Inkomsten 2018	Boekwaarde 31 dec 2018	Boek- waarde Per m2	Nog te maken kosten	Nog te ontvangen inkomsten	Te verwachten resultaat
In exploitatie genomen gronden									
Vossepolder	93.655	1.416.476	250.212	0	1.666.688	18	4.720.675	8.780.000	-2.392.637
Woonzorgzone	21.000	0	459.540	0	459.540	22	2.922.460	3.564.000	-182.000
Totaal gronden	114.655	1.416.476	709.752	0	2.126.228		7.643.135	12.344.000	-2.574.637

Vossepolder

De gemaakte kosten in 2018 hebben voor € 91.000 betrekking op de aankoop grond van het Hoogheemraadschap. Kosten bouwrijp maken € 82.000. Overige kosten zijn toezichts- en beheerskosten.

Woonzorgzone fase 3

In juni 2018 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie Woonzorgzone fase 3 vastgesteld en daarmee is deze ontwikkellocatie in exploitatie genomen. Daarnaast is in 2018 gewerkt aan en gestart met de selectieprocedure voor een marktpartij. Gemaakte kosten in 2018 € 24.000.

Voorziening grondexploitatie

In 2010 is de nota Grondbeleid vastgesteld. Op basis van deze nota is de voorziening nihil.

Vorderingen en transitoria

De waardering van de onder de diverse balansrubrieken opgenomen vorderingen geschiedt tegen het nominale bedrag. De vorderingen kunnen als volgt worden gerubriceerd:

Vorderingen op openbare lichamen

(Bedragen x € 1.000)		
	1-1-2018	31-12-2018
Vorderingen op openbare lichamen	4.344	6.041

De vorderingen op openbare lichamen hebben betrekking op het Rijk, inzake het BTW compensatiefonds en omzetbelasting € 4.306.000. Daarnaast zijn er overige vorderingen op onder andere gemeenten, provincies, ministeries en samenwerkingsorganen, totaal € 1.735.000.

Overige vorderingen

(Bedragen x € 1.000)		
	1-1-2018	31-12-2018
Debiteuren	696	173
Belasting debiteuren	1651	342
voorziening debiteuren	-84	-82
Overige vorderingen	2.263	433

Alle openstaande posten zijn eind 2017 beoordeeld op oninbaarheid. Het saldo van de voorziening is vastgesteld op € 82.000.

Kortlopende uitzettingen

(Bedragen x € 1.000)			
	1-1-2018		31-12-2018
Schatkistbankieren	1.519		1.162
kortlopende uitzettingen	1.519		1.162

In 2013 is het wetsvoorstel verplicht schatkistbankieren in werking getreden. Gemeenten, provincies en waterschappen moeten vanaf 16 december 2013 het overgrote deel van hun overtollige liquide middelen en beleggingen onderbrengen bij het ministerie van Financiën. Deze maatregel levert een significante bijdrage aan de EMU schuldverlaging en vermindert daarnaast het financieel risico voor decentrale overheden. Overtollige liquide middelen boven 0,75% van het begrotingstotaal (€ 48.888.000 voor 2018) moeten worden uitgezet bij de schatkist.

(Bedragen x € 1.000)				
Ruimte Schatkistbankieren per kwartaal	1 e kw	2 e kw	3 e kw	4 e kw
Saldo overtollige middelen	197	247	218	159
Drempel Schatkistbankieren	367	367	367	367
Ruimte	169	119	149	207

Liquide middelen

(Bedragen x € 1.000)			
	1-1-2018		31-12-2018
Bank en giro saldi	296		292
Rekening courant SVn	1057		1196
Kas	0		0
Kassen bevolking	0		0
BNG Fido kapitaalmarktselect	1.164		574
Deposito's	0		0
Liquide middelen	2.517		2.062

De BNG Fido kapitaalmarktselect producten zijn aangetrokken om het risico te spreiden. Hiervoor is in 2009 het college van burgemeester & wethouders akkoord gegaan met de tijdelijke verruiming van het Treasury statuut. Voor de BNG Fido kapitaalmarktselect producten geldt een overgangsregeling voor het verplichte schatkistbankieren. De BNG Fido kapitaalmarktselect producten moeten in 7 jaar opgeheven worden.

Overlopende activa

(Bedragen x € 1.000)			
	1-1-2018		31-12-2018
voortuitbetaalde bedragen	8		600
nog te ontvangen bedragen	389		2.911
Nog te ontvangen Specifieke uitkeringen	0		0
Overlopende activa	397		3.511

Voortuitbetaalde bedragen zijn facturen over 2019 die al in 2018 zijn betaald.

De nog te ontvangen bedragen betreft de afrekening Holland Rijnland € 421.000, afrekening ISD € 504.000, nog op te leggen precario kabels en leidingen € 1.882.000, € 60.000 Dividend belasting en kleine bedragen € 44.000.

Passiva

A. Eigen vermogen

Het verloop van het in de balans opgenomen eigen vermogen blijkt uit het onderstaande overzicht:

(Bedragen x € 1.000)							
Reserves	Saldo begin jaar 2018	Bestem- ming resultaat	Toevoeging onttrekking onderling	Toevoeging uit hoofde resultaat- bestemming	Onttrekking uit hoofde resultaat- bestemming	Vrijval ter dekking van af- schrijving	Saldo einde jaar 2018
Algemene reserve	46.789	2.191	-5.044	3	1.064		42.875
Totaal algemene reserves	46.789	2.191	-5.044	3	1.064	0	42.875
Reserve verbetering openb. ruimte centrum	215						215
Reserve RIF 2018 – 2024	0		3.010		430		2.580
Reserve Duurzaamheid	0		1.500		76		1.424
Reserve onderwijshuisvesting	5.126			141	0		5.267
Reserve Kunst	16						16
Reserve Sociaal Domein	826			226	1.023		29
Reserve nog uit voeren werken (grex)	448						448
Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen	7.725		534			404	7.854
Totaal bestemmingsreserves	14.355	0	5.044	368	1.529	404	17.834
Resultaat boekjaar				1.078			1.078
Resultaat vorig boekjaar	2.191	-2.191					0
Totaal reserves	63.335	0	0	1.448	2.592	404	61.786

Beleid reserves en voorzieningen

Om sneller in te spelen op ontwikkelingen is in de financiële verordening vastgelegd, dat het reserve- en voorzieningenbeleid in een apart onderdeel wordt behandeld in de jaarrekening en begroting.

Per reserve en voorziening geven wij informatie over:

- Vorming en besteding
- Toerekening van rente
- Specifiek doel
- Voeding
- Maximale hoogte
- Maximale looptijd

Voor informatie over de verwerking van rente over reserves en voorzieningen, verwijzen wij u naar het hoofdstuk saldo financieringsfunctie van de algemene dekkingsmiddelen van de programmabegroting.

In bijlage 3 van de jaarrekening zijn alle mutaties van reserves per programma weergegeven. Aan alle mutaties ligt een raadsbesluit ten grondslag.

• Algemene reserves

Algemene reserve

Aan deze algemene reserve is geen specifieke bestemming gegeven en dient om risico's in de algemene zin op te vangen. De minimumomvang van deze reserve is hiervoor bepaald op € 6.000.000. Het overige deel is vrij besteedbaar. In 2018 is batig saldo van de jaarrekening 2017 gestort, in deze reserve. De niet uitgegeven budgetten uit 2017 waarvan is besloten bij de vaststelling om deze nog te dekken uit het resultaat zijn uit de reserve onttrokken.

• Bestemmingsreserves

Reserve verbetering openbare ruimte centrum

Deze reserve is voor de voorbereidingskosten voor de centrumontwikkeling, er zijn in 2018 geen uitgaven voor gedaan.

Reserve RIF 2018 - 2024

In kadernota 2018 is besloten de kosten voor het Regionaal InvesteringsFonds te dekken uit deze gevormde reserve. Het bedrag voor 2018 is uit de reserve gehaald.

Reserve Duurzaamheid

De reserve is ingesteld om het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2018-2022 te bekostigen. Van de geplande uitgaven ad. € 200.000 is € 76.000 uitgegeven.

Reserve onderwijshuisvesting

Deze reserve dient voor de realisatie van onderwijsgebouwen. Via het gemeentefonds ontvangt de gemeente een bijdrage in de kosten van huisvestingsvoorzieningen onderwijs. Het saldo op de rekening onderwijs wordt aan deze reserve toegevoegd dan wel onttrokken. In 2018 is € 141.000 toegevoegd aan de reserve.

Reserve aankoop / onderhoud kunstvoorwerpen

Er zijn in 2018 geen mutaties.

Reserve Sociaal Domein

Bij vaststelling van de jaarrekening 2007 is een Wmo reserve ingesteld. In de motie van 12 juni 2014 gaf de raad aan deze reserve niet alleen als achtervang voor de decentralisatie van de Wmo te willen inzetten, maar ook voor de

decentralisatie van participatie en jeugd. Naar aanleiding van deze motie is de reserve Wmo omgevormd tot de reserve sociaal domein. Deze reserve dient aangegane meerjarige verplichtingen op te vangen van de 3D. Het plafond is € 1.200.000.

Reserve nog uit te voeren werken (grondexploitatie)

De reserve is bestemd voor de werkzaamheden die na het afsluiten van complex grondexploitatie nog plaatsvinden. Hierbij valt te denken aan de herbestrating die na enkele jaren plaatsvindt.

Reserve kapitaallasten nieuwe investeringen

Aan deze reserve worden de kapitaallasten onttrokken gedurende de afschrijvingstermijn van diverse investeringen. In 2018 zijn de investering voor verkeersmaatregelen Noorder Leidsevaart en de investering voor Herinrichting Burgemeester van Nispenpark en omgeving toegevoegd.

- Voorzieningen

Hierna volgt een overzicht van het verloop van de voorzieningen in 2018.

(Bedragen x € 1.000)				
Voorzieningen	Saldo begin jaar 2018	Toevoeging	Aanwending	Saldo einde jaar 2018
Groot onderhoud brede school Elsbroek	90	5		94
Groot onderhoud zwembad "de Vosse"	654	132	151	635
Vervanging riolering	714	428	182	960
Pensioenen	1.727	125	610	1.243
Groot onderhoud gebouwen	519	276	107	688
Totaal voorzieningen	3.704	966	1.051	3.619

Voorziening groot onderhoud brede school Elsbroek

De voorziening is ontstaan na de opheffing en herbestemming van de Johan Frisolocatie. Aangezien het hier een locatie betreft, die in beheer en exploitatie is gegeven aan een stichting, zijn er ook afspraken gemaakt met betrekking tot het vormen van een voorziening voor groot onderhoud. In 2018 waren geen werkzaamheden begroot.

Voorziening groot onderhoud sportaccommodatie de Vosse

Voor groot onderhoud zwembad is een voorziening gevormd, die contractueel is overeengekomen met Sportfondsen Nederland (SFN). Werkzaamheden worden uitgevoerd conform het meerjarig onderhoudsplan de Vosse.

Voorziening vervanging riolering

De voorziening groot onderhoud riolering wordt gevoed door een jaarlijkse storting gebaseerd op het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). Voor een toelichting over de werkzaamheden wordt verwezen naar de paragraaf B Onderhoud kapitaalgoederen.

Voorziening pensioenen wethouders

Voor de pensioenaanspraken van de wethouders is een voorziening gevormd. Jaarlijkse actuariële berekeningen vormen de grondslag voor deze voorziening. Deze voorziening wordt gevoed door een jaarlijkse bijdrage van vanuit de exploitatie en stortingen van deelnemers. De voorziening wethouderpensioen wordt aangehouden voor de verplichtingen die bestaan uit de opgebouwde pensioenrechten van wethouders per einde boekjaar. De voorziening wordt actuariel berekend op basis van een rekenrente van 1,577% en de overlevingstafel GBM/GBV 10-15.

Voorziening groot onderhoud gebouwen

De voorziening groot onderhoud gebouwen wordt gevoed door een jaarlijkse storting gebaseerd op het meerjarig onderhoudsplan gebouwen. Voor een specificatie van de werkzaamheden wordt verwezen naar de paragraaf B Onderhoud kapitaalgoederen.

A. Vlottende passiva

Netto vlottende schulden

(Bedragen x € 1.000)		
	1-1-2018	31-12-2018
Overige Schulden	3.296	2.696
Bank- en girosaldi	0	0
Overige Kasgeldleningen	3.500	7.000
Netto vlottende schulden	6.796	9.696

- Overige schulden
Per 1 maart 2019 staan er nog een aantal facturen open. Dit zijn facturen die in opdracht van de budgethouder nog niet betaald mogen worden.
- Bank- en girosaldi
Op 31-12-2018 is er geen debetsaldo op bankrekeningen. Positief saldo is verantwoord onder de liquide middelen.

- Overige Kasgeldleningen

Ruimte kasgeldlimiet per kwartaal	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
Gemiddelde netto vlottende schuld (-) dan wel gemiddelde overschot vlottende middelen (+)	-4.249	-2.047	-1.991	-3.926
Kasgeldlimiet (begroting 2018)	4.155	4.155	4.155	4.155
Ruimte	-93	2.108	2.164	230

In het eerste kwartaal is er een overschrijding van het kasgeld limiet. Dit is toegestaan voor maximaal een kwartaal daarna moet er melding van gemaakt worden.

Overlopende passiva

	(Bedragen x € 1.000)	
	1-1-2018	31-12-2018
Nog te betalen bedragen	2.638	4.285
Overige transitorische posten	18	18
Specifieke uitkeringen	2.197	1.630
Overlopende passiva	4.853	5.933

- Nog te betalen bedragen

De nog te betalen bedragen bestaan onder andere uit € 110.000 nog te betalen loonheffing, pensioenpremies en € 2.482.000 gelden voor het uitvoeren van economisch agenda Greenport, economische agenda Duin & Bollenstreek, Toerisme Duin & Bollenstreek Greenport en Bloeiende Bollenstreek en € 328.000 uit de anterieure overeenkomsten. Daarnaast waren er verplichtingen voor een bedrag van € 1.365.000, voor leveringen en diensten in 2018 waarvoor nog geen factuur ontvangen is per 31-12-2018.

- Overige transitorische posten

De overige transitorische posten bestaan voornamelijk uit waarborgsommen.

- Specifieke uitkeringen

In onderstaand overzicht zijn de mutaties voor de diverse specifieke uitkeringen weergegeven.

	(Bedragen x € 1.000)			
Specifieke uitkeringen	Saldo begin jaar	Toevoeging 2018	Onttrekking 2018	Saldo einde jaar
Investerings stedelijke vernieuwing (ISV)	1.154,5			1.154,5
Beschoeiing Noorder Leidsevaart	240,0			240,0
Sanering spoorweglawaaai	19,0			19,0
Sanering verkeerslawaaai	83,2	48,2		131,4
Ontsluiting NS station	85,0			85,0
Subsidie fietspad H'gom B'Broek	615,0		615,0	0,0
	2.196,7	48,2	615,0	1.629,9

Investerings stedelijke vernieuwing

Het restant van de verleende subsidie is beschikbaar en wordt ingezet voor diverse projecten.

Spoorweglawaaai

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft in 2008, 2011, 2013 en 2015 subsidies verleend van in totaal € 693.057 voor sanering van spoorweglawaaai (plaatsing raildempers en gevelsanering). De raildempers zijn in 2014 geplaatst. De gevelsanering is onder regie van de omgevingsdienst West Holland in 2015 afgerond. In de jaarrekening 2015 is de besteding van de subsidie verantwoord in de Sisa bijlage. Wij zijn in afwachting van de definitieve beschikking.

Verkeerslawaaai

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft in juli 2014 een subsidie verleend van € 158.418 voor voorbereiding gevelmaatregelen aan 213 woningen in de nabijheid van de N208. De helft van de subsidie is in 2014 als voorschot uitbetaald. Het project wordt uitgevoerd in nauwe samenwerking met de Omgevingsdienst West-Holland. Er zijn in 2016 € 75.168 kosten gemaakt. In 2017 zijn er geen kosten gemaakt.

Fietspad Hillegom-Bennebroek

De provincie heeft in 2009 een subsidie toegekend voor de realisatie van het fietspad. In overleg met de provincie is het project afgesloten. In 2018 is het bedrag € 617.000 aan te veel ontvangen subsidie terug betaald.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen.

(Bedragen x € 1.000)				
Naam Leverancier	Aard dienstverlening	Jaarlijkse contract-waarde	Totaal verplichting	Looptijd contract t/m
Holland Rijnland	Regionaal Investeringsfonds	430	2.581	2024
Meerlanden	Beheer openbare ruimte	292	1.459	2023
Sportfondsen Hillegom	Exploitatie zwembad en sportaccommodaties*	470	940	2020

* Hiertegenover staan huuropbrengsten van (afgerond) € 255.000 per jaar.

Gewaarborgde geldleningen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van de gewaarborgde geldleningen. De gemeente voert een terughoudend beleid in het verstrekken van gemeentegaranties. De afname bestaat geheel uit aflossing van de geldleningen door de organisaties waaraan de lening werd verstrekt.

(Bedragen x € 1.000)				
Naam van de geldnemer	Oorspronkelijk bedrag	Percentage borgstelling	Restant begin 2018	Restant eind 2018
Stichting Bibliotheek Duinrand Bouw Bibliotheek	990	100%	232	159
Stichting Gemeenschappelijke Bibliotheek Hillegom Verbouwing Bibliotheek	209	100%	48	33
Greenport Ontwikkelingsmaatschappij B.V. Verwerving gronden en ontwikkelen locaties greenportwoningen	3.000	16,66%	500	-
Rekening courant	-	16,66%	-	-
totaal gewaarborgde geldleningen	4.199		779	191

Achternvang gewaarborgde geldleningen

De gemeente heeft een achternvangfunctie bij leningen die door woningstichting Stek zijn aangegaan. Deze leningen worden gewaarborgd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De achternvangfunctie houdt in dat gemeenten en rijk (50%/50%) renteloze leningen verstrekken als het WSW in financiële problemen geraakt. Het risico voor gemeenten is zeer gering en de woningstichting kan goedkoper lenen. Dit houdt sociale woningbouw beter betaalbaar. Het maximum dat Stek kan lenen (met een achternvang van de gemeente Hillegom) heeft een relatie met de WOZ waarde van de woningen in Hillegom die in eigendom zijn van Stek en met de financiële situatie waarin Stek verkeert. Het WSW beoordeelt Stek als voldoende kredietwaardig. Volgens een overzicht van het WSW heeft Stek op 31-12-2018 voor € 74.583.000 gewaarborgde leningen uitsluitend met achternvang door de gemeente Hillegom. De schuldrest van de leningen bedraagt € 69.177.000. Het schuldrestant is 17,8% van de WOZ-waarde zodat de leningen ruimschoots worden gedekt door waarde van het woningbezit van Stek.

Toelichting op de programma's

Programma 1 RUIMTE

Bedragen x € 1.000			
	Begroting	Rekening	Verschil
	2018 na wijziging	2018	2018
Pres. 1.1 Ruimte	-575	-513	62
Pres. 1.2 Wonen	-197	-510	-312
Pres. 1.3 Bereikbaarheid	-280	-170	110
Pres. 1.4 Economie en bedrijvigheid	-648	-2.393	-1.746
Pres. 1.5 Milieu	-968	-881	87
Totaal Lasten	-2.668	-4.466	-1.798
Pres. 1.1 Ruimte	0	60	60
Pres. 1.2 Wonen	2	510	508
Pres. 1.4 Economie en bedrijvigheid	83	1.850	1.767
Pres. 1.5 Milieu	1	2	1
Totaal Baten	86	2.423	2.336
Saldo voor mutaties reserves	-2.582	-2.044	538
Toevoegingen Reserves	-1.583	-1.503	80
Onttrekkingen Reserves	2.354	1.919	-434
Totaal reserves	771	417	-354
Saldo na resultaatbestemming	-1.811	-1.627	184

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2018 na wijzigingen en de rekening 2018:

Prestatieveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Pres. 1.1 Ruimte	€ 62		Er zijn meer kosten gemaakt t.b.v het opstellen van Omgevingsvisie en Omgevingsplan buitengebied en advieswerk Julianapark.	€ -124
			Budget omgevingswet is naar HLTsamen overgegaan	€ 40
			Project Centrumontwikkeling Hillegom wordt in 2019 verder opgepakt.	€ 170
			Meer kosten digitale bereikbaarheid daarvoor is een subsidie ontvangen (zie baten 1.1).	€ -24
				€ 62
Pres. 1.2 Wonen		€ -312	Onvoorziene kosten project Hillegom Noord	€ -49
			Overig	€ 13
			Overig	€ -18
			Diversen waaronder aanleg speelterrein het Zand.	€ -48
			Project Vossepolder. Deze kosten worden geactiveerd. Zie baten. 1.2	€ -250
			De kosten van diverse woononderzoeken, de pilot blijverlening en beheersvergoeding SVN zijn lager uitgevallen.	€ 50
			Overig	€ -10
				€ -312
Pres. 1.3 Bereikbaarheid	€ 110		Kleine verkeersmaatregelen deels uitgevoerd.	€ 50
			Overig - Verkeer & Vervoersplan	€ 18
			Parkeeronderzoek niet uitgevoerd.	€ 25
			Overig	€ 17
				€ 110
Pres. 1.4 Economie en bedrijvigheid		€ -1.746	Kosten Economische agenda Duin & Bollenstreek	€ -1.090
			Kosten Economische Agenda Greenpoort	€ -428
			Kosten Gebiedsprogramma B(I)oeiende Bollenstreek	€ -190
			Kosten Routenetwerken	€ -56
			Hogere kosten Brede Economische Agenda	€ -43
			Diversen	€ 7
			Overig	€ 21
			Advieskosten zijn lager uitgevallen.	€ 34
			Overig	€ -1
				€ -1.746
Pres. 1.5 Milieu	€ 87		Milieu beleidsplan is niet uitgevoerd	€ 28
			Heeft betrekking op o.a. eindafrekening ODWH	€ -65
			Voor de uitvoeringsprogramma Duurzaamheid is een budget beschikbaar gesteld van 200.000,-. Daarvan is 76.000,- uitgegeven in 2018. De werkelijke uitgaven worden uit de reserve duurzaamheid onttrokken.	€ 124
				€ 87
Afrondingsverschillen	€ 1		Overig	€ 1
Totaal lasten		€ -1.798		€ -1.798
Baten				
Pres. 1.1 Ruimte	€ 60		Inkomsten anterieure overeenkomsten en subsidieontvangst voor digitale bereikbaarheid.	€ 60
				€ 60
Pres. 1.2 Wonen	€ 508		Betreft opbrengst verkoop perceel Watertoren te Leidsestraat.	€ 194
			Project Vossepolder. Zie lasten 1.2	€ 250
			Opbrengsten anterieure overeenkomsten.	€ 64
				€ 508
Pres. 1.4 Economie en bedrijvigheid	€ 1.767		Bijdragen Gebiedsprogramma B(I)oeiende Bollenstreek	€ 190
			Bijdragen Economische agenda Duin & Bollenstreek	€ 1.090
			Bijdrage Kennisplein Mechanisatie	€ 33
			Bijdrage Economische Agenda Greenpoort	€ 396
			Gemeentelijke bijdrage Bloeiende Bollenstreek (recreëren tussen het erfgoed)	€ 33
			Overig: Routenetwerken	€ 23
			Overig	€ 2
				€ 1.767
Pres. 1.5 Milieu	€ 1		Overig	€ 1
Totaal baten	€ 2.336			€ 2.336
Reserves				
Toevoegingen Reserves	€ 80		Overheveling 2017 Omgevingswet	€ 80
Onttrekkingen Reserves		€ -434	Overheveling 2017 Omgevingswet	€ -80
			Programma Duurzaamheid	€ -124
			Breedband internet Noorder Leidsevaart en Margrietenlaan	€ -60
			Reserve openbaar gebied Centrum	€ -170
				€ -434
Totaal reserves		€ -354		€ -354
Totaal	€ 184			

Programma 2 MAATSCHAPPIJ

Bedragen x € 1.000			
	Begroting	Rekening	Verschil
	2018 na wijziging	2018	2018
Pres. 2.1 Sociaal domein	-19.348	-17.939	1.409
Pres. 2.2 Onderwijs	-1.521	-1.474	47
Pres. 2.3 Sport en gezondheid	-2.377	-2.357	20
Pres. 2.4 Kunst en Cultuur	-1.031	-996	34
Totaal Lasten	-24.277	-22.767	1.510
Pres. 2.1 Sociaal domein	3.667	3.624	-42
Pres. 2.2 Onderwijs	255	277	22
Pres. 2.3 Sport en gezondheid	282	291	8
Pres. 2.4 Kunst en Cultuur	27	41	14
Totaal Baten	4.231	4.233	2
Saldo voor mutaties reserves	-20.046	-18.534	1.512
Toevoegingen Reserves	-34	-368	-334
Onttrekkingen Reserves	2.314	1.421	-893
Totaal reserves	2.280	1.053	-1.227
Saldo na resultaatbestemming	-17.766	-17.481	286

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2018 na wijzigingen en de rekening 2018:

Prestatieveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Pres. 2.1 Sociaal domein	€ 1.409		Het armoedebeleid is begin 2019 vastgesteld, waardoor in 2018 geen beleid en ook geen uitgaven zijn gedaan.	€ 270
			Extra ontvangen middelen in het kader van de verhoogde instroom van vluchtelingen zijn niet geheel uitgegeven in 2018, doordat de projecten in 2018 nog niet geheel zijn uitgevoerd en/of afgerond	€ 200
			PGB afrekening voorgaande jaren is met een voordeel afgewikkeld	€ 262
			Incidenteel overschot 2017 beschermd wonen.	€ 68
			Overschot op huishoudelijke hulp en wmo begeleiding	€ 530
			Overige	€ 79
				€ 1.409
Pres. 2.2 Onderwijs	€ 47		Overschot op huisvesting onderwijs	€ 42
			Tekort op leerlingen vervoer	€ -82
			Overschot op oab en reg educatieve agenda	€ 96
			Overige	€ -9
				€ 47
Pres. 2.3 Sport en gezondheid	€ 20		Overschot exploitatie sportaccommodaties	€ 61
			Tekort op gezondheidszorg	€ -56
			Overschot op sportbeoefening	€ 15
				€ 20
Pres. 2.4 Kunst en Cultuur	€ 34		Overschot op kunstaankopen	€ 27
			Overige	€ 7
				€ 34
Totaal lasten	€ 1.510			€ 1.510
Baten				
Pres. 2.1 Sociaal domein		€ -42	Tekort op rijksbudget buig	€ -22
			Overige	€ -20
				€ -42
Pres. 2.2 Onderwijs	€ 22		Specifieke uitkering Onderwijs Achterstanden Beleid is hoger uitgevallen door een aanvullende uitkering	€ 17
			Overige	€ 5
				€ 22
Pres. 2.3 Sport en gezondheid	€ 8		Overige	€ 8
Pres. 2.4 Kunst en Cultuur	€ 14		Overige	€ 14
Totaal baten	€ 2			€ 2
Reserves				
Toevoegingen Reserves		€ -334	Overschot 3D begroting, afrekening Holland Rijnland Jeugdzorg	€ -193
			Saldo onderwijshuisvesting	€ -141
				€ -334
Onttrekkingen Reserves		€ -893	Diversen, zie bijlage 4 van de programmarekening	€ -893
Totaal reserves		€ -1.227		€ -1.227
Afrondingsverschillen	€ 1		Overige	€ 1
Totaal	€ 286			

Programma 3 VEILIGHEID & HANDHAVING

Bedragen x € 1.000			
	Begroting	Rekening	Verschil
	2018 na wijziging	2018	2018
Pres. 3.1 Openbare orde en veiligheid	-214	-218	-4
Pres. 3.2 Handhaving	-482	-423	59
Pres. 3.3 Brandweer en crisisbeheersing	-1.226	-1.157	69
Totaal Lasten	-1.922	-1.798	123
Pres. 3.2 Handhaving	2	0	-2
Pres. 3.3 Brandweer en crisisbeheersing	45	63	17
Totaal Baten	47	63	16
Saldo voor mutaties reserves	-1.875	-1.736	139
Toevoegingen Reserves	0	0	0
Onttrekkingen Reserves	163	163	0
Totaal reserves	163	163	0
Saldo na resultaatbestemming	-1.712	-1.573	139

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2018 na wijzigingen en de rekening 2018:

Prestatieveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Pres. 3.1 Openbare orde en veiligheid		€ -4	Overige	€ -4
Pres. 3.2 Handhaving	€ 59		Budget beschikbaar gesteld voor meer blauw op straat. Werving boa nog niet gelukt. Budget overgeheveld naar 2019.	€ 50
			Overige	€ 9
				€ 59
Pres. 3.3 Brandweer en crisisbeheersing	€ 69		Bijdrage Ghor is meegenomen in de bijdrage RDOG (in de begroting RDOG zit ook de begroting GHOR).	€ 52
			Overige	€ 17
				€ 69
Afrondingsverschillen		€ -1	Overige	€ -1
Totaal lasten	€ 123			€ 123
Baten				
Pres. 3.2 Handhaving		€ -2	Overige	€ -2
Pres. 3.3 Brandweer en crisisbeheersing	€ 17		Schadeverhaal	€ 17
Afrondingsverschillen	€ 1		Overige	€ 1
Totaal baten	€ 16			€ 16
Totaal	€ 139			

Programma 4 BEHEER OPENBARE RUIMTE

Bedragen x € 1.000			
	Begroting	Rekening	Verschil
	2018 na wijziging	2018	2018
Pres. 4.1 Infrastructuur	-2.436	-2.333	103
Pres. 4.2 Groen	-1.529	-1.505	24
Pres. 4.3 Riolering en water	-1.829	-1.786	42
Pres. 4.4 Afval	-1.910	-1.829	81
Totaal Lasten	-7.704	-7.454	251
Pres. 4.1 Infrastructuur	81	216	134
Pres. 4.2 Groen	5	18	13
Pres. 4.3 Riolering en water	2.259	2.259	0
Pres. 4.4 Afval	2.590	2.600	10
Totaal Baten	4.935	5.092	157
Saldo voor mutaties reserves	-2.769	-2.361	408
Toevoegingen Reserves	-2.750	-534	2.216
Onttrekkingen Reserves	2.993	777	-2.216
Totaal reserves	243	243	0
Saldo na resultaatbestemming	-2.526	-2.118	408

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2018 na wijzigingen en de rekening 2018:

Prestatieveld Lasten	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Pres. 4.1 Infrastructuur	€ 103		De werkzaamheden "Groot onderwegen , elementen 2018" zijn gestart in 2018 en duren tot april 2019 en daarom niet volledig gefactureerd. Het budget is geoordeeld en overgeheveld naar 2019.	€ 118
			Minder onderhoud aan straatverlichting dan voorzien.	€ 36
			Extra uitgaven elektriciteit/netbeheer straatverlichting.	€ -51
			Door de relatieve nieuwe verkeerslichten en installaties is er weinig onderhoud nodig geweest.	€ 25
			Minder inhuur toezichthouder op herstel van opbrekingen wegen, trottoirs etc. door o.a. nutsbedrijven.	€ 27
			Extra onderhoudskosten en kosten adviezen i.v.m. vervanging van de houten brugdek brug Hofzicht-Haven.	€ -31
			Overige	€ -21
				€ 103
Pres. 4.2 Groen	€ 24		Onderhoud niet uitgevoerd en verzoek gedaan voor overheveling. Werkzaamheden staan gepland voor 1e halfjaar 2019.	€ 53
			Extra/nieuwe werkzaamheden Meerlanden doorberekend in bijdrage.	€ -19
			Overige	€ -10
				€ 24
Pres. 4.3 Riolering en water	€ 42		Er is in 2018 minder onderhoud uitgevoerd (beschoeiingen, baggeren) omdat de staat nog voldoende is. Voor komende jaar staan weer inspecties en onderhoudswerkzaamheden gepland. Afhankelijk van de staat worden reparaties uitgevoerd	€ 31
			Kapitaallasten	€ 46
			Riolen en rioolgemalen: Doordat er geen incidentele gebreken of calamiteiten zijn opgetreden is minder inhuur voor voorbereiding herstel nodig geweest.	€ 32
			Door de goede kwaliteit van het rioolstelsel zijn geen incidentele gebreken of calamiteiten opgetreden en dus lagere onderhoudskosten.	€ 80
			Hogere storting voorziening riolering.	€ -172
			Overige	€ 25
				€ 42
Pres. 4.4 Afval	€ 81		Lagere kosten (Vuilafvoerbedrijf Duin- en Bollenstreek) Meerlanden.	€ 52
			Overige	€ 29
				€ 81
Afrondingsverschillen	€ 1		Overige	€ 1
Totaal lasten	€ 251			€ 251
Baten				
Pres. 4.1 Infrastructuur	€ 134		Vergoeding degeneratiekosten	€ 124
			Subsidie provincie fietspad Bennebroek	€ 17
			Overige	€ -7
				€ 134
Pres. 4.2 Groen	€ 13		Overige	€ 13
Pres. 4.4 Afval	€ 10		Overige	€ 10
Totaal baten	€ 157			€ 157
Reserves				
Toevoegingen Reserves	€ 2.216		Storting in de reserve kapitaallasten nieuwe investeringen:	
			Herinrichting Burg. Van Nispenpark en omgeving	€ 1.214
			Noorder Leidsevaart	€ -448
			Herinrichting Hoofdstraat Noord, Deltahof en Mariastraat	€ 1.450
				€ 2.216
Onttrekkingen Reserves		€ -2.216	Onttrekking aan de algemene reserve t.b.v.:	
			Herinrichting Burg. Van Nispenpark en omgeving	€ -1.214
			Noorder Leidsevaart	€ 448
			Herinrichting Hoofdstraat Noord, Deltahof en Mariastraat	€ -1.450
				€ -2.216
Totaal reserves	€ -			€ -
Totaal	€ 408			

Programma 5 INWONER & BESTUUR

Bedragen x € 1.000			
	Begroting	Rekening	Verschil
	2018 na wijziging	2018	2018
Pres. 5.1 Bestuur	-2.056	-2.103	-47
Pres. 5.2 Samenwerking	-6.633	-6.527	107
Pres. 5.3 Dienstverlening	-1.387	-1.426	-38
Pres. 5.4 Bedrijfsvoering	-1.129	-1.015	113
Totaal Lasten	-11.205	-11.071	135
Pres. 5.2 Samenwerking	478	48	-430
Pres. 5.3 Dienstverlening	868	849	-18
Pres. 5.4 Bedrijfsvoering	14	14	0
Totaal Baten	1.360	912	-448
Saldo voor mutaties reserves	-9.846	-10.159	-313
Toevoegingen Reserves	-3.010	-3.010	0
Ottrekkingen Reserves	3.965	3.761	-204
Totaal reserves	955	751	-204
Saldo na resultaatbestemming	-8.891	-9.408	-517

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2018 na wijzigingen en de rekening 2018:

Prestatieveld Lasten	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Pres. 5.1 Bestuur		€ -47	Hogere kosten door meer werkzaamheden Griffie	€ -23
			Mutatie voorziening wethouders en diversen	€ -103
			Minder uitgegeven representatie- budget door college B&W	€ 13
			Minder uitgegeven budget voor onderzoeken door college B&W	€ 19
			Minder uitgegeven budget voor pensioenen/wachtgeld wethouders	€ 18
			Minder uitgegeven budget voor subsidie aan politieke partijen en terugontvangsten subsidie-bijdragen voorgaande jaren	€ 23
			Overige	€ 6
				€ -47
Pres. 5.2 Samenwerking	€ 107		Minder uitgaven aan Bijdrage Holland Rijnland dan begroot	€ 21
			Minder overheadkosten aan HLTsamen dan geraamd	€ 77
			Overige	€ 9
				€ 107
Pres. 5.3 Dienstverlening		€ -38	Er zijn dit jaar meer kosten voor reisdocumenten gemaakt dan begroot	€ -23
			Er zijn dit jaar meer rijbewijzen ingekocht dan begroot	€ -17
			Overige	€ 2
				€ -38
Pres. 5.4 Bedrijfsvoering	€ 113		Er heeft een overlap plaatsgevonden tussen de oude secretaris en de nieuwe gemeentesecretaris	€ -41
			Betreft aanpassing wasplaats gemeentewerf Hillegom. Werkt wordt begin 2019 uitgevoerd i.v.m. vertraging omtrent vergunning (Budgetoverheveling naar 2019)	€ 70
			Er is minder onderhoud gepleegd aan het gemeentekantoor en 't Hof dan begroot	€ 62
				€ 19
			De kosten van energie waren lager dan geraamd	€ 65
			De achtergebleven kosten van automatisering zijn lager dan geraamd door het niet uitgeven van frictiekosten.	€ -27
			De kapitaallasten waren hoger dan geraamd	€ -19
			Kleine uitgaven door facilitaire zaken voor de gemeente Hillegom	€ -17
			Niet geraamde kosten voor de aangifte en verwerking vennootschapsbelasting	€ 1
			Overige	€ 113
Totaal lasten	€ 135			€ 135
Baten				
Pres. 5.2 Samenwerking		€ -430	Ingaande 2018 is de doorschuif BTW niet meer van toepassing bij HLTsamen. De Gr. is zelf verantwoordelijk voor de afdracht BTW	€ -456
			Overige ontvangsten	€ 26
				€ -430
Pres. 5.3 Dienstverlening		€ -18	Er zijn meer rijbewijzen verkocht dan begroot	€ 55
			Er zijn minder reisdocumenten verkocht dan begroot	€ -34
			Met grote bouwlocaties als "Ringoevers" is het lastig om exact in te schatten hoeveel aanvragen er gaan komen en wat precies de bouwkosten van de woningen zullen zijn. Onze inschatting is vooraf iets te hoog geweest	€ -39
				€ -18
Totaal baten		€ -448		€ -448
Reserves				
Onttrekkingen Reserves		€ -204	Diversen, zie bijlage 4 van de programmarekening	€ -204
Totaal reserves		€ -204		€ -204
Totaal		€ -517		

Programma ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN

Bedragen x € 1.000			
	Begroting	Rekening	Verschil
	2018 na wijziging	2018	2018
Pres. 6.1 Lokale heffingen	-540	-552	-12
Pres. 6.4 Saldo financieringsfunctie	0	14	14
Pres. 6.5 Onvoorzien	-13	0	13
Pres. 6.6 Overige dekkingsmiddelen	-26	-181	-155
Totaal Lasten	-579	-719	-140
Pres. 6.1 Lokale heffingen	5.527	5.536	9
Pres. 6.2 Algemene uitkering	27.709	27.537	-172
Pres. 6.3 Dividend	520	530	10
Pres. 6.4 Saldo financieringsfunctie	224	184	-40
Pres. 6.6 Overige dekkingsmiddelen	42	214	172
Totaal Baten	34.022	34.001	-21
Saldo voor mutaties reserves	33.443	33.282	-161
Toevoegingen Reserves	-872	0	872
Onttrekkingen Reserves	0	0	0
Totaal reserves	-872	0	872
Saldo na resultaatbestemming	32.571	33.282	711

Toelichting op de verschillen tussen de programmabegroting 2018 na wijzigingen en de rekening 2018:

Prestatieveld	Voordeel	Nadeel	Toelichting	Bedrag
Lasten				
Pres. 6.1 Lokale heffingen		€ -12	Er waren meerkosten bij de gemeenschappelijke regeling Cocensus door de dwanginvordering en de compensatie precariorechten Dunea waren hoger dan geraamd.	€ -12
Pres. 6.4 Saldo financieringsfunctie	€ 14		Voor kasgeldleningen wordt een rente ontvangen.	€ 14
Pres. 6.5 Onvoorzien	€ 13		Het voordeel in de bestuursrapportage wordt op onvoorzien niet uitgegeven.	€ 13
Pres. 6.6 Overige dekkingsmiddelen		€ -155	De aankoopkosten van een perceel van de st. Peuterspeelzalen geeft een nadeel.	€ -155
Totaal lasten		€ -140		€ -140
Baten				
Pres. 6.1 Lokale heffingen	€ 9		Kleine verschillen op de diverse lokale heffingen.	€ 9
Pres. 6.2 Algemene uitkering		€ -172	De ontvangsten uit het Gemeentefonds zijn lager dan geraamd door de gewijzigde uitgaven van het Rijk (trap op, trap af principe).	€ -172
Pres. 6.3 Dividend	€ 10		Overige	€ 10
Pres. 6.4 Saldo financieringsfunctie		€ -40	Door de lage rente zijn de opbrengsten BNG Fido kapitaalselectfonds niet gerealiseerd.	€ -60
			De renteontvangsten van de verstrekte startersleningen zijn niet geraamd.	€ 20
				€ -40
Pres. 6.6 Overige dekkingsmiddelen	€ 172		Verkopen niet geraamde snippergroen stroken	€ 120
			Afkopen niet geraamde erfpacht.	€ 52
				€ 172
Afrondingsverschillen			Overige	
Totaal baten		€ -21		€ -21
Reserves				
Toevoegingen Reserves	€ 872		Het geraamde begrotingsvoordeel 2018 wordt niet uitgegeven.	€ 872
Totaal reserves	€ 872			€ 872
Totaal	€ 711			

Overzicht van de incidentele baten en lasten

In het onderstaande overzicht zijn de incidentele baten en lasten van 2018 opgenomen.

Omschrijving	Bedragen x € 1.000			
	Primitieve begroting 2018	Wijzigingen 2018	Begroting Na wijzigingen 2018	Rekening 2018
Omgevingswet (kadernota 2018) budget overgeheveld naar HLTsamen	-40	40	0	0
Woningmarktonderzoeken (kadernota 2018)	-20	0	-20	-9
Economische agenda, Economic Board		-110	-110	-110
HVVP (overheveling 2017)		-57	-57	-57
VTH taken (overheveling 2017)		-63	-63	-39
Pilot Blijverslening/Verzilverlening		-35	-35	-1
Verwerking toenemende bouwactiviteiten		-30	-30	-49
Lagere BIZ rechten door afname aantal objecten		7	7	0
BIZ Rechten afname aantal objecten		-7	-7	0
Parkeeronderzoek en centrumontwikkeling		-25	-25	0
Bijdrage Regionale verkeers- en milieumodel		-7	-7	0
Afrekening werkplan ODWH 2017		-64	-64	-74
ODWH ROM-adviezen 2018		-40	-40	-40
Centrumontwikkelingen Hillegom		-170	-170	0
Bijdrage uit reserve Economische agenda		110	110	110
Overhevelingen 2017 bijdragen uit de algemene reserve		200	200	120
Centrumontwikkelingen Hillegom bijdrage uit reserve		170	170	0
Totaal programma 1	-60	-81	-141	-149
Aanschaf AED (kadernota 2018)	-34		-34	-35
Leertuin Zorg en Veiligheid (kadernota 2018)	-20		-20	0
Overheveling 2017 Taaleis		-13	-13	-13
Overheveling 2017 Cultuurnota Hillegom		-7	-7	0
Overheveling 2017 Armoedebelid		-60	-60	0
Overheveling 2017 Armoedebelid		-91	-91	-94
Overheveling 2017 Participatie en integratie van statushouders		-33	-33	-29
Overheveling 2017 Participatieverklaringen Vluchtelingenwerk		-199	-199	-10
Overheveling 2017 Maatschappelijke opvang		-6	-6	-5
Overheveling 2017 Welzijnswartier Hillegom		-52	-52	-52
Onderzoek herinrichting SDO terrein		-20	-20	-21
Bijstelling kwijschelding afvalstoffenheffing		-9	-9	0
Professionalisering Jeugd- en Jongerenwerk		-4	-4	-4
Kosten interne verhuizing Elbroek		-20	-20	-6
Continuering programma ontschotting		-24	-24	0
Aankoop kunstwerk Zorgcentrum Parkwijk		16	16	0
Continuering programma ontschotting bijdrage uit reserve		24	24	0
Aankoop kunstwerk Zorgcentrum Parkwijk bijdrage uit reserve		20	20	0
Overhevelingen 2017 bijdragen uit de algemene reserve		461	461	99
Totaal programma 2	-54	-16	-70	-169

Bedragen x € 1.000				
Omschrijving	Primitieve begroting 2018	Wijzigingen 2018	Begroting Na wijzigingen 2018	Rekening 2018
Preventie overlast (kadernota 2018)	-25		-25	0
Implementatie VTH PKB en omgevingswet (kadernota 2018)	-20		-20	0
Flexibele handhaving capaciteit		-50	-50	-50
Breedband internet Noorder Leidsevaart en Margrietlaan		-60	-60	-86
Subsidie bijdrage provincie		0	0	36
Continuering inzet Streetcornerwork deels uit algemene reserve		-159	-159	-142
Bijdrage uit reserve Streetcornerwork		100	100	100
Aanpassing onderhoudsplan uitvoering		-1	-1	-1
Breedband internet Noorder Leidsevaart en Margrietlaan bijdrage uit algemene reserve		60	60	63
Totaal programma 3	-45	-111	-156	-80
Ontwikkeling beleid huishoudelijk afval	-30		-30	0
Actualisatie overvoorzieningen en beleids- en beheersplan (kadernota 2018)	-30		-30	0
Beleid en beheersplan openbare verlichting (kadernota 2018)	-20		-20	-8
Overheveling 2017 Infrastructuur Noorderlaan		-50	-50	-50
Overheveling 2017 Infrastructuur Derde Loosterweg		-60	-60	-61
Overheveling 2017 Infrastructuur Straatverlichting		-27	-27	-27
Vervanging speeltoestellen 2e Loosterweg		-45	-45	0
Toename aan prestatieveld afval gerelateerde kosten afvalstoffenheffing		-27	-27	0
Overgehevelde budgetten naar HLTsamen		-53	-53	0
Noorder Leidsevaart bijdrage vanuit algemene reserve		0	0	-48
Onttrekking bijdrage Noorder Leidsevaart vanuit algemene reserve		0	0	448
Storting bijdrage Noorder Leidsevaart vanuit algemene reserve		0	0	-448
Extra storting meeropbrengsten Rioolheffing		24	24	24
Meeropbrengsten rioleringsheffing		-24	-24	-24
Overhevelingen 2017 bijdragen uit de algemene reserve		137	137	137
Totaal programma 4	-80	-124	-204	-57
PC vergoeding nieuwe raad (begroting 2015 3K) en Afscheid raad en kosten nieuwe raad (kadernota 2018)	-12		-12	-1
Verkiezingen (kadernota 2018)	-30		-30	-34
Overheveling 2017 Aanpassen gemeentewerf		-70	-70	0
Overheveling 2017 Aanpassen 't Hof en publieksplein en budgetwijziging		-45	-45	-45
Overheveling 2017 Frictiekosten I&A		-65	-65	0
Overheveling 2017 Digitale Overheid		-50	-50	-4
Overheveling 2017 Strategie HLTsamen		-31	-31	-8
Overheveling 2017 Frictiekosten Flankerend beleid		-44	-44	-44
Overheveling 2017 Frictiekosten Sociaal Plan		-51	-51	-51
Overheveling 2017 Optimaliseren beveiliging gemeentekantoren		-2	-2	-2

Bedragen x € 1.000				
Omschrijving	Primitieve begroting 2018	Wijzigingen 2018	Begroting Na wijzigingen 2018	Rekening 2018
Overheveling 2017 Tijdelijke uitbreiding domein Mo		-107	-107	-107
Overheveling 2017 Impuls Huis op Orde		-72	-72	-72
Gewezen wethouders		-61	-61	-37
Vergoeding kosten referendum		-7	-7	-11
Bijstelling opbrengst bouwleges		100	100	61
Opknopbeurt 1e verdieping't Hof		12	12	0
Overhevelingen 2017 bijdragen uit de algemene reserve		525	525	321
Bestuursrapportage HLTsamen		-135	-135	-135
Totaal programma 5	-42	-103	-145	-169
Aankoop Maasdamlaan 5		0	0	-152
Sloopkosten Hilmare Oranjelaan		0	0	15
Sloopkosten overige gemeentelijke eigendommen		0	0	-3
Electriciteit Green Choice		0	0	-6
Inkomsten snippergroen		0	0	120
Onkosten snippergroen		0	0	-7
Post onvoorziene uitgaven		-13	-13	0
Vergoeding kosten referendum		7	7	7
Saldo Berap HLTsamen t.l.v. rek. baten en lasten		-135	-135	135
Totaal algemene dekkingsmiddelen	0	-141	-141	110
Totaal incidentele baten en lasten	-281	-577	-858	-515

Structureel evenwicht

De toezichthouder (provincie) ziet op het structureel evenwicht. Dat wil zeggen dat er geen incidentele baten ingezet mogen worden voor structurele lasten. Na eliminatie van de incidentele posten ontstaat het structureel financieel saldo. Dit geeft u inzicht in welke mate de structurele lasten gedekt kunnen worden dan de structurele baten.

Bedragen x € 1.000		
Omschrijving	Begroting (na wijzigingen) 2018	Rekening 2018
Resultaat	872	1.078
Totaal incidentele baten en lasten excl. reserves	2.641	1.465
Totaal structurele baten en lasten voor reserves	3.513	2.543
Totaal saldo incidentele toevoegingen reserves	0	448
Totaal saldo incidentele onttrekkingen reserves	-1.783	-1.398
Totaal structurele baten en lasten na reserves	1.730	1.593

Bijlagen

Bijlage 1: SISA verantwoording

Single information, single audit (SiSa) betekent eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. SiSa is de manier waarop medeoverheden (provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen) aan het Rijk ieder jaar verantwoorden of en hoe ze de specifieke uitkeringen hebben besteed.

Het CBS vervult hierbij namens het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) de intermediaire rol tussen medeoverheden en vakdepartementen. Gemeenten, provincies en gemeenschappelijke regelingen dienen hun verantwoordingsinformatie met een rapport van bevindingen opgesteld door de accountant hierover, vóór 5 juli 2018 digitaal aan het CBS te verstrekken.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2019

OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB)	Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2018	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Eindverantwoording Ja/Nee	
				Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04		
				€ 54.210	€ 15.000	€ 0	€ 0		
				Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
			1	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 09	
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeen- tedeel 2018	Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
				I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
				Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
				Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee
				Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
				I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12
				Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	
				€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2017 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordten hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 02	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 03	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 04	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 05	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 06
			1 060534 Gemeente Hillegom Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 07	€ 3.219.173 Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 08	€ 35.854 Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 09	€ 298.000 Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 10	€ 4.358 Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 11	€ 60.847 Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 12
			1 060534 Gemeente Hillegom Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 13	€ 1.384 Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 14	€ 46.106	€ 14.800	€ 0	€ 24.026
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) gemeent edeel 2018 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06
			€ 0 Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	€ 0 Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	€ 0 Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) totaal 2017 Besluit	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 01	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 02	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 03	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 04	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 05	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 06
			1 060534 Gemeente Hillegom Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 07	€ 24.873 Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 08	€ 69.800 Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 09	€ 25.048 Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 10	€ 54.540	€ 2.582
			1 060534 Gemeente Hillegom	€ 0	€ 0	€ 0		

Bijlage 2: Overzicht investeringskredieten

Kredietnaam	Totaal krediet	Uitgegeven tot en met 2017	Uitgegeven 2018	Restant per 31-12-2018	Stand van zaken Jaarrekening	Afgesloten per 31-12-2018
Programma 1						
Vosse-en Weerlanerpolder	30.000	13.814	0	16.186	Kan volgens info uit berap afgesloten worden.	Ja
	0		0	0		
ISV project Woonzorgzone Fase 1	2.243.905	2.373.719	311.885	-441.699	Kan volgens info uit berap afgesloten worden.	Ja
	-1.982.905	-1.840.964	-536.660	394.719		
ISV project Woonzorgzone Fase 2	740.000	87.207	-2.056	654.849	Kan volgens info uit berap afgesloten worden.	Ja
	-740.000	-80.000	0	-660.000		
ISV project Woonzorgzone Fase 3	962.500	97.693	23.903	840.904	Het project loopt door in 2019	Nee
	0	0	0	0		
Centrumontwikkelingen Hillegom-ISV2	895.819	551.573	360.873	-16.627	Het project loopt door in 2019	Nee
	-565.819		0	-565.819		
Centrumplannen Houttuin Molenstraat	850.000	233.159	606.792	10.049	Project Houttuin-Molenstraat is in afrondende fase. De werkzaamheden worden in Q1 2019 afgerond	Nee
Herinrichting Burg. Van Nispenpark en omgeving	1.500.000	0	86.199	1.413.801	De start van de werkzaamheden is in maart 2019.	Nee
	-200.000	0	0	-200.000	Verwachting is dat in Q1 2020 het werk klaar is.	
Infrastr. Werken Jozefpark oosthoek	203.000	52.961	0	150.040	De planontwikkeling van het gebied loopt nog. In	Nee
	-136.000	0	0	-136.000	afwachting van de planontwikkeling dient het krediet opgehouden te worden. Uiteindelijk wordt het inrichtingsvoorstel ter besluitvorming aan het college en de raad voorgelegd.	
Programma 2						
Verv. huisvesting openbaar onderwijs 2011	130.000	69.433	1.070	59.497	Kan volgens info uit berap afgesloten worden.	Ja
Verv. huisvesting bijzonder onderwijs 2011						
Nieuwbouw Hilmare school Oranjelaan	3.460.660	3.542.011	16.485	-97.836	Kan volgens info uit berap afgesloten worden.	Ja
Nieuwbouw Savio school Oranjelaan						
Vorbereidingskrediet IKC Hillegom	200.000	87.288	64.201	48.511	Krediet kan afgerond worden na oplevering van de nieuwbouw van het IKC.	Nee
Zonnepanelen De Vosse	0	1.195	61.066	-61.066	Kan volgens info uit berap afgesloten worden.	Ja
Geluidswanden De Vosse	188.000	0	188.000	0	Kan volgens info uit berap afgesloten worden.	Ja
Programma 3						
Aanschaf mobiele install. Cameratoezicht	30.000	0	0	30.000	Wordt uitgevoerd in 2019. Door deze investering is inzet mogelijk op plekken in de openbare ruimte waar iets speelt in de vorm van inbraak/diefstal/overlast.	Nee

Kredietnaam	Totaal krediet	Uitgegeven tot en met 2017	Uitgegeven 2018	Restant per 31-12-2018	Stand van zaken Jaarrekening	Afgesloten per 31-12-2018
Programma 4						
Fietspad Hillegom-Bennebroek	1.130.188	313.245	-15.176	832.119	Project is in 2018 beëindigd. Getracht wordt de gronden terug te leveren aan de voormalige eigenaren. Indien niet mogelijke worden de gronden aan derden aangeboden. Begin juli is de accountantsverklaring bij de Provincie Zuid-Holland ingediend.	Ja
	-1.130.188	-297.961	616.818	-1.449.045		
Initiatieffase N208 fase 3	4.190.000	1.647.504	779.939	1.762.557	Project wordt aanbesteed. Uitvoering in tweede kwartaal 2019.	Nee
		0	0	0		
Reconstructies wegen 2015	319.076	312.336	1.020	5.720	Project is in 2018 afgerond.	Ja
Kwaliteitsverb.Hoofdstraat nabij Hoftuin	352.500	286.128	1.877	64.495	Er dienen nog een aantal aanpassingen gemaakt te worden. Naar verwachting in Q4 2019.	Nee
	0		0	0		
Realisatie deelproject Hoofdstraat Zuid	660.000	532.023	131.504	-3.528	Project is gerealiseerd. Kan worden afgesloten	Ja
Reconstructies wegen 2017	648.000	524.883	-126.532	249.649	Het krediet is afgerond in het eerste kwartaal 2018.	Ja
	0	0	-50.297	50.297		
Verkeersmaatregelen N. Leidsevaart	465.000	22.617	447.711	-5.328	Project is uitgevoerd en opgeleverd.	Ja
Reconstructies wegen 2018	428.000	0	0	428.000		Nee
Rechtsafstrook Leidsestraat	300.000	0	9.344	290.656	Project is in onderzoeksfase. In 1e kwartaal 2019 bestuurlijke besluitvorming. Uitvoering na 2020	Nee
Reconstr. Meerlaan tussen rotonde en brug	360.000	0	12.054	347.946	Project wordt nu besteksgereed gemaakt. Uitvoering staat gepland in de periode 15 juli tot begin september	Nee
Herinr. Hoofdstr.N, Deltahof, Mariastraat	1.450.000	0	13.469	1.436.531	De start van de werkzaamheden is in maart 2019. Verwachting is dat in Q1 2020 het werk klaar is.	Nee
Kunstwerken beheerplan 2017	184.000	21.555	134.898	27.547	Wordt nog benut voor het nader onderzoek van 3 betonnen verkeersbruggen aan de N208 door DHV	Nee
Vervanging diverse beschoeiingen 2017	120.000	93.632	30.982	-4.614	Projecten zijn uitgevoerd en opgeleverd.	Ja
Kunstwerken beheerplan 2018	184.000	0	8.427	175.573	Vervangen bruggen Catswende en Boutswende zijn nog in uitvoering	Nee
Vervanging diverse beschoeiingen 2018	120.000	0	112.548	7.452	Projecten zijn uitgevoerd en opgeleverd.	Ja
Openbare verlichting 2017	111.000	0	14.775	96.225	Is meegenomen in het nieuwe beleids/uitvoeringsplan	Ja
Openbare verlichting 2018	111.000	0	5.775	105.225	Uitvoering samengevoegd met 2019	Nee
Beschoeiing Noorder-Leidsevaart	1.800.000	1.828.540	-153.758	125.218	De accountverklaring loopt maar nog niet afgerond.	Nee
	-462.000		0	-462.000		
Zorgeloos groen langs N208	510.489	563.820	30.240	-83.570	In Q1 worden de laatste afrekeningen gemaakt met de aannemer	Nee
	-6.000		-92.800	86.800		
GRP 2014 vrijvervalriolen	481.021	458.962	3.219	18.841	Project is gerealiseerd. Kan worden afgesloten	Ja
GRP Mechanische riolering 2015	263.100	217.914	42.000	3.186	Project is gerealiseerd. Kan worden afgesloten	Ja
GRP Huisaansluitingen 2015	50.000	48.500	0	1.500	Project is gerealiseerd. Kan worden afgesloten	Ja
GRP mechanische riolering 2016	25.000	0	11.945	13.055	Project is gerealiseerd. Kan worden afgesloten	Ja
GRP mechanische riolering 2016 elek.mech	25.000	14.346	0	10.654	Werkzaamheden worden in 2019 uitgevoerd. Uitvoering volgens inspectieprogramma BRL.	Nee
GRP afkoppelmaatregelen 2016	150.000	107.112	1.150	41.738	Dit bedrag wordt gebruikt voor afkoppelen rondom Julianapark. Naar verwachting in Q3 en Q4 2019	Nee

Kredietnaam	Totaal krediet	Uitgegeven tot en met 2017	Uitgegeven 2018	Restant per 31-12-2018	Stand van zaken Jaarrekening	Afgesloten per 31-12-2018
Programma 4						
GRP mechanische riolering 2017	25.000	0	0	25.000	Werkzaamheden worden in 2019 uitgevoerd. Uitvoering volgens inspectieprogramma BRL.	Nee
GRP mechanische riolering 2017 elek.mech	25.000	0	6.135	18.865	Werkzaamheden worden in 2019 uitgevoerd. Uitvoering volgens inspectieprogramma BRL.	Nee
GRP vrijvalriolen 2017	275.000	136.760	163.263	-25.023	Project is gerealiseerd. Kan worden afgesloten	Ja
GRP vrijvalriolen 2018	330.000	0	0	330.000	Werkzaamheden worden in 2019 uitgevoerd	Nee
GRP huisaansluitingen 2018	70.000	0	0	70.000	Werkzaamheden worden in 2019 uitgevoerd	Nee
GRP mechanische riolering 2018	50.000	0	0	50.000	Werkzaamheden worden in 2019 uitgevoerd	Nee
GRP afkoppelmaatregelen 2018	300.000	0	0	300.000	Werkzaamheden worden in 2019 uitgevoerd in combinatie met de herinrichting Hoofdstraat noord e.o.	Nee
Programma 5						
Vervangen grootformaat printer/Scanner	18.000	0	0	18.000	Kan volgens info uit berap afgesloten worden.	Ja
Vervangen airco's gemeentekantoor 2018	15.000	0	17.823	-2.823	Project is afgerond	Ja

Bijlage 3: Wet Normering Topinkomens

In deze bijlage staan de topfunctionarissen van de gemeente Hillegom opgenomen. Op grond van de Wet Normering Topinkomens (WNT) moeten inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak openbaar gemaakt worden. Het voor de gemeente Hillegom toepasselijke bezoldigingsmaximum is het algemeen bezoldigingsmaximum en is in 2018 gesteld op € 189.000.

Voor gemeenten geeft de wet specifiek aan wie als topfunctionaris wordt aangemerkt. Dit zijn:

- secretaris
- griffier

Het is goed denkbaar dat de secretaris en de griffier niet boven de WNT-norm verdienen. Toch worden ze aangemerkt als topfunctionaris en geldt voor hen de verplichting tot openbaarmaking en melding van de WNT-gegevens.

De leden van het college van B&W en de gemeenteraad zijn op grond van de WNT géén topfunctionarissen.

	G.P. van Lierop	C.B. Baauw	P.M. Hulspas
Functiegegevens	Secretaris	Secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	1/1-30/4	1/1 – 31/12	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	0,83
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 30.781	€ 93.962	€ 61.541
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 5.034	€ 15.293	€ 9.659
Subtotaal	€ 35.815	€ 109.255	€ 71.200
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 189.000	€ 189.000	€ 156.870
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging 2018	€ 35.815	€ 109.255	€ 71.200
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
Functiegegevens	Secretaris	Secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 – 31/12	n.v.t.	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	n.v.t.	0,83
Dienstbetrekking?			
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 93.962	n.v.t.	€ 62.342
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.066	n.v.t.	€ 9.968
Subtotaal	€ 108.027	0	€ 72.310
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 181.000	n.v.t.	€ 150.230
Totale bezoldiging 2017	€ 108.027	n.v.t.	€ 72.310

In 2018 is er niemand ingehuurd boven de WNT-norm.

Bijlage 4: Overzicht mutaties van de reserves

De raad autoriseert mutatis in de reserves in de begroting via begrotingswijzigingen of andere genomen besluiten en vastgestelde verordeningen. Hierna treft u overzicht aan met de onttrekkingen aan de reserves en de stortingen in de reserves.

Stortingen reserves 2018							
Progr.	Lasten	Begroting 2018	Gewijzigde begroting 2018	Werkelijk 2018	Saldo	Omschrijving	inc./str.
1.4	Algemene reserve	-2.500	-2.500	-2.500		Aflossing aanschaf praaiwagen Bloemencorso	s
1.2	Algemene reserve		-80.000	0		Overheveling 2017 Omgevingswet, vervallen	i
1.5	Reserve Duurzaamheid		-1.500.000	-1.500.000		Vorming reserve Duurzaamheid	i
	Totaal programma 1	-2.500	-1.582.500	-1.502.500	-80.000		
2.1	Reserve sociaal domein	-33.768	-33.768	-226.299		Overschot 3D begroting, afrekening Holland Rijnland Jeugdzorg	i
2.2	Reserve onderwijshuisvesting			-141.414		Saldo onderwijshuisvesting	i
	Totaal programma 2	-33.768	-33.768	-367.713	333.945		
4.1	Reserve algemene investeringen		-1.450.000			Herinr. Hoofdstr.Delthof, Mariastr	i
4.1	Reserve algemene investeringen			-447.711		Noorder Leidsevaart	i
4.2	Reserve algemene investeringen		-1.300.000	-86.199		Herinr. Burg.van Nispenpark	i
	Totaal programma 4	0	-2.750.000	-533.910	-2.216.090		
5.2	Reserve regionaal investeringsfonds	-3.010.000	-3.010.000	-3.010.000		Kadernota 2018: Toevoeging vanuit de alg. res.	i
	Totaal programma 5	-3.010.000	-3.010.000	-3.010.000	0		
ADM	Algemene reserve	0	872.016	0		Overschot Begroting 2018	i
	Totaal ADM	0	872.016	0	872.016		
	Totaal stortingen reserves	-3.046.268	-6.504.252	-5.414.123	-1.090.129		

Onttrekkingen reserves							
Progr.	Baten	Begroting 2018	Gewijzigde begroting 2018	Werkelijk 2018	Saldo	Omschrijving	inc./str.
1.4	Algemene reserve		176.429	176.429		Economie en bedrijvigheid	s
1.3	Algemene reserve		57.100	57.100		Overheveling 2017 bijdrage HVVP	i
1.2	Algemene reserve		80.000	0		Overheveling 2017 Omgevingswet	i
1.4	Algemene reserve		110.272	110.272		Economic Board	i
1.5	Algemene reserve		1.500.000	1.500.000		Vorming Reserve Duurzaamheid	i
1.5	Reserve Duurzaamheid		200.000	75.540		Programma Duurzaamheid	i
1.1	Algemene reserve		60.000			Breedband internet Noorder Leidsevaart en Margrietenaan	i
1.1	reserve openbare ruimte centrum		170.000			Berap, reserve openbaar gebied Centrum	i
	Totaal programma 1	0	2.353.801	1.919.341	434.460		
2.1	Reserve sociaal domein	16.791	16.791	16.791		Berap 2016: Extra kosten Service Punt Werk (SPW)	i
2.1	Reserve sociaal domein	244.682	244.682	244.682		Extra Tijdelijk fonds Jeugdhulp (raad 15-6-2017)	i
2.1	Reserve sociaal domein	108.360	108.360	108.360		Extra Tijdelijk fonds Jeugdhulp (raad 13-10-2016)	i
2.2	Reserve onderwijshuisvesting	24.190	24.190	0		Tekort onderwijsbegroting exploitatie	i
2	Reserve kapitaallasten nieuwe investering	298.273	298.273	298.273		Vrijval afschrijvingslasten t.g.v. de exploitatie	s
2.1	Reserve sociaal domein		81.075	81.075		Veilig thuis	i
2.1	Reserve sociaal domein		571.971	571.971		Extra gelden Jeugdzorg 2018	i
2.1	Algemene reserve		52.324	52.324		Overheveling 2017 Budget voor frictiekosten	i
2.1	Algemene reserve		59.800			Overheveling 2017 Armoedebeleid/nota	i
2.4	Algemene reserve		7.000			Overheveling 2017 Uitvoeren Kunstroute, cultuurnota.	i
2.1	Algemene reserve		90.754			Overheveling 2017 Armoedebeleid/nota	i
2.1	Algemene reserve		33.250	29.336		Overheveling 2017 participatie-integratie statushouders	i
2.1	Algemene reserve		198.828			Overheveling 2017 Vluchtelingenwerk Nederland	i
2.1	Algemene reserve		6.440	5.000		Overheveling 2017 Maatschappelijke opvang	i
2.2	Algemene reserve		12.768	12.768		Overheveling Taaleis	i
2.1	Reserve sociaal domein		467.000	0		Extra gelden WMO begeleiding	i
2.1	Reserve sociaal domein		24.000			Continuering programma ontschotting	i
2.4	Reserve Kunst		16.000			Kunstwerk Zorgcentrum Parkwijk	i
	Totaal programma 2	692.296	2.313.506	1.420.580	892.926		
3.1	Algemene reserve		39.860	39.860		Streetcorner	i
3.1	Algemene reserve		59.800	59.800		Verlenging streetcornerwerk	i
3.2	Algemene reserve		63.000	63.000		Overheveling 2017 bijdrage VTH	i
	Totaal programma 3	0	162.660	162.660	0		
4	Reserve kapitaallasten nieuwe investering	105.776	105.776	105.776		Vrijval afschrijvingslasten t.g.v. de exploitatie	s
4.1	Algemene reserve			447.711		Noorder Leidsevaart	i
4.1	Algemene reserve		1.450.000			Herinr. Hoofdstr.Delthof, Mariastr	i
4.2	Algemene reserve		1.300.000	86.199		Herinr.Burg.van Nispenpark	i
4.1	Algemene reserve		27.016	27.016		Overh jaarrek 2017 Infrastruct Straatverl	i
4.1	Algemene reserve		50.000	50.000		Overh jaarrek 2017 Infrastruct Noorderln	i
4.1	Algemene reserve		60.000	60.000		Overh jaarrek 2017 Infrastruct 3e Loosterweg	i
	Totaal programma 4	105.776	2.992.792	776.702	2.216.090		
5.2	Algemene reserve	3.010.000	3.010.000	3.010.000		Kadernota 2018: bijdrage RIF (t/m 2024)	i
5.2	Reserve regionaal investeringsfonds	430.000	430.000	430.127		Vrijval afschrijvingslasten t.g.v. de exploitatie	s
5.4	Algemene reserve		32.500	32.500		Overheveling 2017 onderhoudswerkzaamheden facilitair	i
5.3	Algemene reserve		50.000	0		Overheveling 2017 MijnOverheid.nl (Digitale overheid)	i
5.2	Algemene reserve		31.371	0		Overheveling 2017 Strategie HLT Samen	i
5.4	Algemene reserve		64.789	4.026		Overheveling 2017 Frictiekosten Automatisering	i
5.4	Algemene reserve		70.000	8.160		Overheveling 2017 onderhoud Gemeente werf	i
5.2	Algemene reserve		43.859	43.859		Overheveling 2017 Frictiekosten Flankerend beleid	i
5.2	Algemene reserve		50.986	50.986		Overheveling 2017 Frictiekosten Sociaal Plan	i
5.2	Algemene reserve		1.808	1.808		Overheveling 2017 Optimaliseren beveiliging kantoren	i
5.2	Algemene reserve		107.245	107.245		Overheveling 2017Tijdelijke uitbreiding domein Mo	i
5.2	Algemene reserve		72.300	72.300		Overheveling 2017 impuls huis op orde	i
	Totaal programma 5	3.440.000	3.964.858	3.761.011	203.847		
ADM							
	Totaal programma ADM	0	0	0	0		
	Totaal onttrekkingen uit reserves	4.238.072	11.787.617	8.040.294	3.747.323		

Bijlage 5: Wet Revitalisering Generiek Toezicht

Op 1 oktober 2012 is de Wet revitalisering generiek toezicht in werking getreden. In de wet is geregeld hoe het toezicht wordt uitgeoefend, een en ander om de interbestuurlijke lasten te verminderen en het toezicht te versoberen. In deze bijlage geeft het College per thema aan of zij dit thema geheel op orde heeft (groen), op één of enkele aspecten na (oranje) of op meerdere aspecten niet op orde (rood). De keuze van de kleur wordt toegelicht op basis van de instructie.

Financiën	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING															
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht	Groen	Het meerjarenperspectief is m.u.v. boekjaar 2019 structureel en reëel in evenwicht. <table><tr><td colspan="5">bedragen x € 1.000</td></tr><tr><td></td><td>2019</td><td>2020</td><td>2021</td><td>2022</td></tr><tr><td>Meerjarenperspectief - Programmabegroting 2019-2022</td><td>-1.255</td><td>120</td><td>448</td><td>184</td></tr></table>	bedragen x € 1.000						2019	2020	2021	2022	Meerjarenperspectief - Programmabegroting 2019-2022	-1.255	120	448	184
bedragen x € 1.000																	
	2019	2020	2021	2022													
Meerjarenperspectief - Programmabegroting 2019-2022	-1.255	120	448	184													
Is er reden voor extra aandacht?	nee																
Ruimtelijke ordening	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING															
De gemeentelijke bestemmingsplannen zijn aangepast aan de Verordening Ruimte 2014 (artikel 3.4 Verordening Ruimte)	Oranje	<u>Bestemmingsplan Landelijk Gebied 1997, bestemmingsplan 1e herziening Landelijk Gebied 1997, bestemmingsplan De Zanderij, bestemmingsplan Elsbroekerpolder en bestemmingsplan De Polders ter plaatse van de voormalige manege.</u> Deze plannen worden meegenomen in het bestemmingsplan met verbrede reikwijdte voor het gehele buitengebied van Hillegom. Dit wordt momenteel opgesteld. De verwachten vaststelling is begin 2020. <u>Bestemmingsplan Vossepolder.</u> Dit is het moederplan van een ontwikkellocatie die in fases wordt ontwikkeld en zo ook de bestemmingsplannen/uitwerkingsplannen. <u>Bestemmingsplan Horst ten Daal ter plaaste van de buurt Patrimonium.</u> Voor dit plan is een projectuitvoeringsbesluit voor nieuwbouw genomen ten tijden van de herzieing van dit bestemmingsplan en zal bij de eerstevolgende herziening worden meegenomen.															
Is er reden voor extra aandacht?	nee																
Omgevingsrecht	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING															
Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving Milieu, Bouwen en Wonen	Oranje	<u>Toezicht en handhaving:</u> Er is vóór HLT een beleidsplan voor toezicht en handhaving vastgesteld door de 3 gemeenten. Er is een evaluatie van het handhavingsuitvoeringsprogramma 2017 en een handhavingsuitvoeringsprogramma 2018 vastgesteld. Deze zijn beide bekendgemaakt aan de gemeenteraad. De evaluatie is tijdig vastgesteld en bekendgemaakt aan de gemeenteraad, namelijk: 27 februari 2018 in Hillegom en op 6 maart 2018 in Lisse en Teylingen. Het uitvoeringsprogramma 2018 is voor Hillegom, Lisse en Teylingen op 6 maart 2018 vastgesteld en bekendgemaakt aan de gemeenteraad. Daarmee is de gemeenteraad tijdig geïnformeerd. Het stuk is niet tijdig vastgesteld, namelijk één maand na 1 februari. <u>Vergunningen:</u> Er is geen beleidsplan en uitvoeringsplan 2018 vastgesteld. Een externe partij heeft in 2018 opdracht gekregen de beleidsstukken op te stellen. De planning is deze in de eerste helft van 2019 vast te stellen.															
Voor vergunningverlening, toezicht en handhaving is tijdig een beleidsplan, een uitvoeringsprogramma en een evaluatie vastgesteld en met de jaarrapportage over de uitvoering bekend gemaakt aan de gemeenteraad. Binnen twee maanden na vaststelling wordt hierover mededeling gedaan aan de provincie Zuid-Holland.	Oranje																
Is er reden voor extra aandacht?	ja	Aandacht is nodig voor het tijdig vaststellen van het vergunningen beleidsplan en uitvoeringsplan en de evaluatie daarvan.															
Monumentenzorg	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING															
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie met betrekking tot de (rijks)monumenten	Groen	De gemeente beschikt over een deskundige erfgoedcommissie.															
Is er reden voor extra aandacht?	nee																

Archief- en informatiebeheer	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING	
Het archief- en informatiebeheer van de gemeente zijn op orde	Oranje	Hillegom is sinds 01-01-2017 aangesloten bij de werkorganisatie HLTsamen. Archief- en informatiebeheer is aan deze werkorganisatie uitbesteed. Veel projecten m.b.t. verbetering archief- en informatiebeheer zijn ondanks langdurige uitval van medewerkers bij team IBB aangepakt, doorgepakt en afgerond. Aan andere acties wordt gewerkt, maar hebben een langere doorlooptijd nodig. Harmoniseren van cultuur en werkwijzen was een kwestie van gewenning, maar lijkt medio 2018 positief te veranderen.	
Is er reden voor extra aandacht?	nee		
Huisvesting	Groen/Oranje/Rood	TOELICHTING	
De gemeente heeft volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand	Oranje	Gevraagde informatie	Stand van zaken
		Voorsprong per 1 januari van het verantwoordingsjaar	6
		Fase interventieladder op 1 januari	gerealiseerd
		Taakstelling eerste halfjaar van het verantwoordingsjaar	16
		In het eerste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	5
		Achterstand per 1 juli van het verantwoordingsjaar	5
		Fase interventieladder op 1 juli	informatie opvragen en valideren
		Taakstelling tweede halfjaar van het verantwoordingsjaar	14
		In het tweede halfjaar gehuisveste vergunninghouders	11
		Achterstand per 31 december van het verantwoordingsjaar	8
		Fase interventieladder op 31 december	informatie opvragen en valideren
		Toelichting	
		Omdat op de peildatum 1 oktober 2018 door de regievoerder van het COA onvoldoende vergunninghouders gekoppeld waren om de taakstelling te realiseren, stijgt de gemeente niet op de interventieladder.	
Is er reden voor extra aandacht?	nee		

Bijlage 6: Overzicht taakvelden (en prestatievelden)

Hoofdtakveld 0. Bestuur en ondersteuning

Bedragen x € 1.000					
Lasten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Pres. 2.4 Kunst en Cultuur	-62	-61	-55	-61
	Pres. 5.1 Bestuur	-1	0	0	0
	Pres. 6.6 Overige dekkingsmiddelen	-654	-26	-26	-181
		-717	-86	-81	-242
0.64 Belastingen overig	Pres. 6.1 Lokale heffingen	-421	-540	-540	-552
		-421	-540	-540	-552
0.1 Bestuur	Pres. 5.1 Bestuur	-1.205	-1.482	-1.551	-1.595
	Pres. 5.2 Samenwerking	-848	-728	-760	-730
	Pres. 5.3 Dienstverlening	-57	-58	-95	-101
		-2.109	-2.268	-2.406	-2.425
0.2 Burgerzaken	Pres. 4.1 Infrastructuur	-42	-66	-14	-22
	Pres. 5.3 Dienstverlening	-667	-599	-619	-662
		-709	-665	-633	-684
0.10 Mutaties reserves	Mutatie reserves Algemene fin middelen	0	-872	-872	0

	Mutatie reserves programma 1	-3	-3	-1.583	-1.503
	Mutatie reserves programma 2	-186	-34	-34	-368
	Mutatie reserves programma 4	0	0	-2.750	-534
	Mutatie reserves programma 5	0	-3.010	-3.010	-3.010
		-189	-3.918	-8.248	-5.414
0.4 Overhead	Pres. 5.1 Bestuur	-455	-503	-505	-509
	Pres. 5.2 Samenwerking	-4.836	-5.311	-5.874	-5.797
	Pres. 5.4 Bedrijfsvoering	-904	-886	-1.129	-1.015
		-6.195	-6.700	-7.508	-7.321
0.8 Overige baten en lasten	Pres. 6.5 Onvoorzien	0	0	-13	0
	Pres. 6.6 Overige dekkingsmiddelen	-3	0	0	0
		-3	0	-13	0
0.5 Treasury	Pres. 6.4 Saldo financieringsfunctie	-19	0	0	14
		-19	0	0	14
Totale Lasten		-10.362	-14.178	-19.429	-16.624
Baten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	Pres. 6.2 Algemene uitkering	25.862	26.754	27.709	27.537
		25.862	26.754	27.709	27.537
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Pres. 2.4 Kunst en Cultuur	26	25	25	39
	Pres. 6.6 Overige dekkingsmiddelen	213	42	42	214
		239	67	67	253
0.64 Belastingen overig	Pres. 6.1 Lokale heffingen	1.899	1.931	1.931	1.921
		1.899	1.931	1.931	1.921
0.1 Bestuur	Pres. 5.1 Bestuur	190	0	0	0
	Pres. 5.2 Samenwerking	207	22	22	48
	Pres. 5.3 Dienstverlening	10	0	0	3
		407	22	22	51
0.2 Burgerzaken	Pres. 4.1 Infrastructuur	1	0	0	0
	Pres. 5.3 Dienstverlening	426	355	405	416
		427	355	405	416
0.10 Mutaties reserves	Mutatie reserves Algemene fin middelen	497	0	0	0
	Mutatie reserves programma 1	233	176	2.354	1.919
	Mutatie reserves programma 2	1.648	692	2.314	1.421
	Mutatie reserves programma 3	0	0	163	163
	Mutatie reserves programma 4	120	106	2.993	777
	Mutatie reserves	136	3.440	3.965	3.761

	programma 5				
		2.634	4.415	11.788	8.040
0.4 Overhead	Pres. 5.2 Samenwerking	413	456	456	0
	Pres. 5.4 Bedrijfsvoering	19	14	14	14
		433	470	470	14
0.8 Overige baten en lasten	Pres. 6.6 Overige dekkingsmiddelen	3	0	0	0
		3	0	0	0
0.62 OZB niet-woningen	Pres. 6.1 Lokale heffingen	455	421	428	439
		455	421	428	439
0.61 OZB woningen	Pres. 6.1 Lokale heffingen	2.963	3.136	3.168	3.176
		2.963	3.136	3.168	3.176
0.5 Treasury	Pres. 6.3 Dividend	535	377	520	530
	Pres. 6.4 Saldo financieringsfunctie	153	224	224	184
		688	601	744	714
Totale Baten		36.011	38.172	46.731	42.561
Saldo Hoofdtakveld 0		25.649	23.994	27.303	25.937

Hoofdtakveld 1. Veiligheid

Bedragen x € 1.000					
Lasten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Pres. 3.3 Brandweer en crisisbeheersing	-1.201	-1.233	-1.226	-1.157
		-1.201	-1.233	-1.226	-1.157
1.2 Openbare orde en veiligheid	Pres. 2.3 Sport en gezondheid	-199	-7	-7	-53
	Pres. 3.1 Openbare orde en veiligheid	-194	-114	-214	-218
	Pres. 3.2 Handhaving	-213	-227	-277	-242
	Pres. 4.4 Afval	-67	-68	-68	-68
	Pres. 5.3 Dienstverlening	-121	-120	-120	-120
		-793	-536	-686	-702
Totale Lasten		-1.994	-1.769	-1.912	-1.859
Baten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Pres. 3.3 Brandweer en crisisbeheersing	50	45	45	63
		50	45	45	63
1.2 Openbare orde en veiligheid	Pres. 3.1 Openbare orde en veiligheid	0	0	0	0
	Pres. 3.2 Handhaving	0	2	2	0
	Pres. 5.3 Dienstverlening	5	6	6	6
		5	7	7	6
Totale Baten		55	52	52	69

Saldo Hoofdtakveld 1	-1.939	-1.717	-1.860	-1.790
-----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Hoofdtakveld 2. Verkeer en vervoer

Bedragen x € 1.000					
Lasten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
2.4 Economische havens en waterwegen	Pres. 4.3 Riolering en water	-214	-212	-212	-143
		-214	-212	-212	-143
2.2 Parkeren	Pres. 4.1 Infrastructuur	-44	-49	-49	-43
		-44	-49	-49	-43
2.1 Verkeer en vervoer	Pres. 1.3 Bereikbaarheid	-110	-111	-280	-170
	Pres. 4.1 Infrastructuur	-1.774	-2.157	-2.339	-2.256
		-1.883	-2.268	-2.619	-2.426
Totale Lasten		-2.142	-2.529	-2.880	-2.612
Baten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
2.4 Economische havens en waterwegen	Pres. 4.3 Riolering en water	3	8	8	3
		3	8	8	3
2.1 Verkeer en vervoer	Pres. 4.1 Infrastructuur	41	46	46	57
		41	46	46	57
Totale Baten		44	55	55	60
Saldo Hoofdtakveld 2		-2.098	-2.475	-2.826	-2.552

Hoofdtakveld 3. Economie

Bedragen x € 1.000					
Lasten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Pres. 1.4 Economie en bedrijvigheid	-117	-136	-129	-129
		-117	-136	-129	-129
3.1 Economische ontwikkeling	Pres. 1.4 Economie en bedrijvigheid	-652	-255	-365	-2.176
		-652	-255	-365	-2.176
3.4 Economische promotie	Pres. 1.4 Economie en bedrijvigheid	-181	-154	-154	-87
	Pres. 2.4 Kunst en Cultuur	-54	-55	-55	-56
		-235	-209	-209	-143
Totale Lasten		-1.004	-600	-703	-2.448
Baten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
3.3 Bedrijvenloket en	Pres. 1.4 Economie en	88	90	83	79

bedrijfsregelingen	bedrijvigheid				
		88	90	83	79
3.1 Economische ontwikkeling	Pres. 1.4 Economie en bedrijvigheid	566	0	0	1.769
		566	0	0	1.769
3.4 Economische promotie	Pres. 1.4 Economie en bedrijvigheid	19	0	0	2
	Pres. 2.4 Kunst en Cultuur	3	3	3	3
		21	3	3	5
Totale Baten		675	93	86	1.853
Saldo Hoofdtakveld 3		-329	-507	-617	-595

Hoofdtakveld 4. Onderwijs

Bedragen x € 1.000					
Lasten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Pres. 2.1 Sociaal domein	-73	-175	-175	-81
	Pres. 2.2 Onderwijs	-439	-438	-518	-505
		-512	-613	-693	-586
4.2 Onderwijshuisvesting	Pres. 2.1 Sociaal domein	-13	-12	-12	-12
	Pres. 2.2 Onderwijs	-946	-1.003	-1.003	-969
		-959	-1.016	-1.016	-981
Totale Lasten		-1.471	-1.629	-1.709	-1.566
Baten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Pres. 2.1 Sociaal domein	5	0	0	4
	Pres. 2.2 Onderwijs	61	43	43	61
		66	43	43	65
4.2 Onderwijshuisvesting	Pres. 2.1 Sociaal domein	15	15	15	15
	Pres. 2.2 Onderwijs	219	212	212	217
		234	227	227	232
Totale Baten		300	270	270	297
Saldo Hoofdtakveld 4		-1.171	-1.359	-1.439	-1.270

Hoofdtakveld 5. Sport, cultuur en recreatie

Bedragen x € 1.000					
Lasten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
5.5 Cultureel erfgoed	Pres. 2.4 Kunst en Cultuur	-19	-24	-24	-21
		-19	-24	-24	-21
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Pres. 2.4 Kunst en Cultuur	-393	-411	-453	-409
		-393	-411	-453	-409
5.6 Media	Pres. 2.4 Kunst en Cultuur	-436	-436	-443	-450
		-436	-436	-443	-450
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Pres. 2.3 Sport en gezondheid	-49	-46	-46	-51
	Pres. 4.2 Groen	-1.315	-1.408	-1.488	-1.463
	Pres. 4.3 Riolerings en water	-1	-30	-30	0
		-1.365	-1.484	-1.564	-1.514
5.2 Sportaccommodaties	Pres. 2.3 Sport en gezondheid	-1.245	-1.124	-1.148	-1.083
	Pres. 4.2 Groen	-43	-41	-41	-42
		-1.287	-1.165	-1.189	-1.125
5.1 Sportbeleid en activering	Pres. 2.3 Sport en gezondheid	-260	-255	-255	-240
		-260	-255	-255	-240
Totale Lasten		-3.761	-3.775	-3.928	-3.758
Baten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Pres. 2.3 Sport en gezondheid	0	0	0	0
	Pres. 4.2 Groen	14	5	5	18
	Pres. 4.3 Riolerings en water	6	0	0	0
		20	5	5	18
5.2 Sportaccommodaties	Pres. 2.3 Sport en gezondheid	273	273	273	275
		273	273	273	275
Totale Baten		293	279	279	293
Saldo Hoofdtakveld 5		-3.468	-3.497	-3.650	-3.465

Hoofdtakveld 6. Sociaal domein

Bedragen x € 1.000					
Lasten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
6.5 Arbeidsparticipatie	Pres. 2.1 Sociaal domein	-210	-248	-248	-267
		-210	-248	-248	-267
6.4 Begeleide participatie	Pres. 2.1 Sociaal domein	-1.778	-1.756	-1.811	-1.771
		-1.778	-1.756	-1.811	-1.771
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	Pres. 2.1 Sociaal domein	-343	-389	-389	-591
		-343	-389	-389	-591
6.81 Ge-escaleerde zorg 18+	Pres. 2.1 Sociaal domein	-153	-38	-44	-45
		-153	-38	-44	-45
6.3 Inkomensregelingen	Pres. 2.1 Sociaal domein	-4.971	-4.628	-4.987	-4.860
		-4.971	-4.628	-4.987	-4.860
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Pres. 2.1 Sociaal domein	-2.787	-2.993	-3.565	-3.492
		-2.787	-2.993	-3.565	-3.492
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Pres. 2.1 Sociaal domein	-4.368	-4.353	-4.792	-3.912
		-4.368	-4.353	-4.792	-3.912
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)	Pres. 2.1 Sociaal domein	-302	-233	-240	-141
		-302	-233	-240	-141
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Pres. 2.1 Sociaal domein	-1.559	-1.605	-1.907	-1.642
		-1.559	-1.605	-1.907	-1.642
6.2 Wijkteams	Pres. 2.1 Sociaal domein	-737	-838	-846	-1.008
	Pres. 5.3 Dienstverlening	-154	-157	-157	-155
		-891	-995	-1.004	-1.163
Totale Lasten		-17.362	-17.238	-18.986	-17.884
Baten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
6.3 Inkomensregelingen	Pres. 2.1 Sociaal domein	3.286	3.615	3.615	3.605
		3.286	3.615	3.615	3.605
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	Pres. 2.1 Sociaal domein	0	10	10	0
		0	10	10	0
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	Pres. 2.1 Sociaal domein	160	0	0	0
		160	0	0	0
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Pres. 2.1 Sociaal domein	59	26	26	0
		59	26	26	0

Totale Baten		3.506	3.652	3.652	3.605
Saldo Hoofdtakveld 6		-13.856	-13.587	-15.335	-14.279

Hoofdtakveld 7. Volksgezondheid en milieu

Bedragen x € 1.000					
Lasten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
7.3 Afval	Pres. 4.4 Afval	-1.664	-1.771	-1.837	-1.755
		-1.664	-1.771	-1.837	-1.755
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Pres. 5.3 Dienstverlening	-79	-75	-71	-70
		-79	-75	-71	-70
7.4 Milieubeheer	Pres. 1.5 Milieu	-712	-645	-968	-881
	Pres. 3.2 Handhaving	-19	-19	-19	-19
	Pres. 4.4 Afval	-6	-6	-6	-6
		-737	-670	-993	-906
7.2 Riolering	Pres. 4.3 Riolering en water	-1.535	-1.562	-1.586	-1.644
		-1.535	-1.562	-1.586	-1.644
7.1 Volksgezondheid	Pres. 2.1 Sociaal domein	-203	-207	-332	-119
	Pres. 2.3 Sport en gezondheid	-607	-764	-920	-930
		-810	-971	-1.252	-1.049
Totale Lasten		-4.825	-5.049	-5.740	-5.424
Baten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
7.3 Afval	Pres. 4.4 Afval	2.466	2.524	2.590	2.600
		2.466	2.524	2.590	2.600
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	Pres. 5.3 Dienstverlening	76	87	87	93
		76	87	87	93
7.4 Milieubeheer	Pres. 1.5 Milieu	5	1	1	2
		5	1	1	2
7.2 Riolering	Pres. 4.3 Riolering en water	2.181	2.226	2.250	2.255
		2.181	2.226	2.250	2.255
7.1 Volksgezondheid	Pres. 2.3 Sport en gezondheid	17	9	9	16
		17	9	9	16
Totale Baten		4.746	4.847	4.937	4.966
Saldo Hoofdtakveld 7		-80	-201	-803	-458

Hoofdtakveld 8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Bedragen x € 1.000					
Lasten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Pres. 1.2 Wonen	-2.261	-2.276	-66	-352
	Pres. 1.4 Economie en bedrijvigheid	-1	0	0	-1
		-2.262	-2.276	-66	-353
8.1 Ruimtelijke ordening	Pres. 1.1 Ruimte	-450	-312	-402	-509
	Pres. 1.2 Wonen	-4	0	0	-19
	Pres. 4.1 Infrastructuur	-33	-35	-35	-12
		-488	-347	-437	-540
8.3 Wonen en bouwen	Pres. 1.1 Ruimte	-3	-3	-173	-3
	Pres. 1.2 Wonen	-110	-97	-132	-139
	Pres. 3.2 Handhaving	-123	-123	-186	-161
	Pres. 5.3 Dienstverlening	-333	-324	-324	-317
		-569	-546	-814	-621
Totale Lasten		-3.319	-3.169	-1.317	-1.514
Baten		Rekening	Begroting	Begroting	Rekening
Taakveld	Prestatieveld	2017	2018	2018 na wijziging	2018
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Pres. 1.2 Wonen	2.339	2.210	0	445
	Pres. 1.4 Economie en bedrijvigheid	26	0	0	0
		2.365	2.210	0	445
8.1 Ruimtelijke ordening	Pres. 1.1 Ruimte	106	0	0	60
	Pres. 1.2 Wonen	2	0	0	14
	Pres. 4.1 Infrastructuur	46	35	35	159
		154	35	35	233
8.3 Wonen en bouwen	Pres. 1.2 Wonen	1	2	2	52
	Pres. 5.3 Dienstverlening	282	270	370	331
		283	272	372	382
Totale Baten		2.801	2.517	407	1.060
Saldo Hoofdtakveld 8		-518	-652	-910	-454